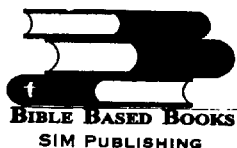

ኢሳይያስና መልእክቱ

«እግዚአብሔር በባሕር ውስጥ መንገድን...
ያደርጋል» (ኢሳ. 43:16)

የመጀመሪያው እትም በ1974 ዓ.ም ሲሆን፤
በድጋሚ በ1975፤ 1978፤ 1992 ና 1995 ዓ.ም ታተመ።

መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት ያደረጉ መጻሕፍት

ጠቅላላ መግቢያ

ይህንን መጽሐፍ ከመጽሐፍ ቅዱሳችሁ ጋር ጉን ለጉን አንድነትጠቀመብት ያስፈልጋል። የዚህ መጽሐፍ ዓላማ እግዚአብሔር በነቢዩ በኢሳይያስ በኩል ያስተላለፈውን መልዕክት እንድትገነዘቡ መርዳት ነው። ይህ መጽሐፍ ስለ አንድ ምዕራፍ ወይም ከዚያ በላይ ስለሚሆኑ ምዕራፎች የሚያቀርበውን ካጠናችሁ በኋላ በትንቢት ኢሳይያስ ውስጥ የሚገኙትን ምዕራፎች አንብቡ አቸው። ዋናው መጽሐፋችሁ መጽሐፍ ቅዱስ መሆኑንና ይህ መጽሐፍ ደግሞ እርሱን መረዳት እንድትችሉ ብቻ የሚያግዛችሁ መገልገያ እንደሆነ አትዘንጉ። ይህንን መጽሐፍ እንደ ዋና መጽሐፋችሁ እንዳትወስዱት ተጠንቀቁ። እንደዚህ ካደረጋችሁ ስሕተት ነው።

ሆኖም መጽሐፍ ቅዱሳችሁንም እንኳ ከእናንተ ጋር ባልያዛችሁበት ጊዜ ልታነቡት በምትችሉበት አኳኋን የተዘጋጀ መጽሐፍ ነው። የማመሳከሪያ ጥቅሶቹ የተሰጡት ዘወትር በግረፍተ ነገሩ ወይም በአንቀፁ መጨረሻ ላይ ይገኛሉ። ይኸውም እነዚህን ጥቅሶች ባትመለከቷቸውም እንኳ ንባባችሁን እንድታቋርጡ የሚያስገድዷችሁ ነገር አይኖርም ግለት ነው። የኢሳይያስን ትንቢት በምታነቡበት ጊዜ በጣም ሊብራራላችሁ ስለሚችል ይህንን መጽሐፍ ደጋግግችሁ አንብቡት።

ምናልባት አስተማሪ ወይም ሰባኪ ከሆናችሁ ይህ መጽሐፍ ትምህርታችሁን ወይም ስጠክታችሁን ለማዘጋጀት ይረዳችኋል። ሆኖም እናንተን ለመርዳት ተብሎ እንጂ ማድረግ የሚገባችሁን ዝግጅት ለማስቀረት ታስቦ የተዘጋጀ መጽሐፍ አይደለም። ልታስተምሩት ስለፈለጋችሁት ክፍል የሚቀርበውን ብቻ ሳይሆን ያንን ክፍል የሚገኝበትን ምዕራፍ በሙሉ አንብቡ። ምክንያቱም የጠቅላላውን ክፍል ገልፅ የሆነ ሐሳብ ሲታገኙ ዝርዝር ሁኔታውን ለማብራራት ቀላል ይሆንላችኋል።

ይህ መጽሐፍ የትንቢት ኢሳይያስ ማብራሪያ እንዲሆን ታስቦ የተዘጋጀ አይደለም። በኢሳይያስ ትንቢት ውስጥ የሚገኙ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ መልስ የማታገኙላቸው ጥያቄዎች አሉ። የትንቢት ኢሳይያስ ማብራሪያ ሲታተም የእነዚህን ጥያቄዎች መልስ መፈለግ ይኖርባችኋል። ይህ መጽሐፍ የትንቢቱ መግቢያ ነው። ዓላማው ለእናንተ የ66ቱን ምዕራፎች ገልፅ የሆነ አጠቃላይ ሥዕል ማቅረብ ነው።

የአቀራረቡ ሁኔታ

ጩያንዳንዱ ምዕራፍ ውስጥ ሰባት የትምህርት ክፍሎች ይገኛሉ! እነርሱም፡-

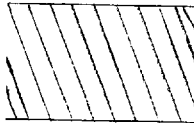
- የመጽሐፉ ታሪካዊ አቀማመጥ!
- የነቢዩ ሸክም!
- የምዕራፎች ማብራሪያ!
- ልዩ ጠቃሚ ነጥቦች!
- ከአዲስ ኪዳን ጋር ያለው ዝምድና!
- የጠላት ጥያቄዎችና
- የምዕራፎቹ ይዞታ ባጭሩ።

ትምህርት አንድ (ምዕ. 6፤ 36-39 እና 66)

ክፍል አንድ - ታሪካዊ መግቢያ

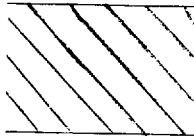
ለአጠቃላይ መጽሐፍ ጥሩ መግቢያ ስለሚሆኑን በትምህርት አንድ ውስጥ እነዚህን ስድስት ምዕራፎች እናጠናለን። በተጨማሪ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሱትን ሦስት የተለያዩ ዘመናት እንድንመለከት ያስገድዱናል።

ምዕራፍ 6

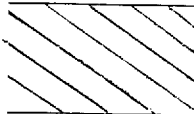
ንጉሥ ሥዝያን የሞተበት ወቅት፤ 740
ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት

ምዕራፍ 36-39

ሰናክሬም በኢየሩሳሌም ላይ ያደረገው
ወረራ፤ 702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት
በፊት

ምዕራፍ 66

ከምርኮ በኋላ በ536 ዓመት ከክርስቶስ
ልደት በፊት። ነገር ግን የተጻፈው በዚያ
ዘመን ሳይሆን በ700 ዓመት ከክርስቶስ
ልደት በፊት ገደማ ነበር።

በኢሳይያስ 6፡1 ላይ ከ781-740 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ድረስ ከመራው ንጉሥ ከሥዝያን ጋር እንተዋወቃለን። እርሱም የይሁዳ 10ኛ ንጉሥ ነበር፤ 2ኛ ነገ. 15፡1-7ና 2ኛ ዜና 26፡1-23። ለ52 ዓመታት በአመራር ላይ እንደቆየ ይነገራል፤ ይኸውም 11 ዓመታት ከአባቱ ከአሜስያስ ጋር ሲሆን 41 ዓመታት ብቸኛ ንጉሥ በመሆን ነበር፤ 2ኛ ዜና 26፡1-23 በጥንቃቄ አንብቡ። ይህ ክፍል ለኢሳይያስ መጽሐፍ መሠረታዊ የሆኑ ነገሮችን ያቀርብላችኋል።

በሕዝቅያስ ዘመን በ722 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሰማሪያን የደመሰሰችው አሦር ይሁዳን ወርራት ዝበር። ከኢየሩሳሌም በቀር የአገሪቱም ከተሞች በሙሉ ተደምስሰው ነበር። ኢየሩሳሌም ብቻ ቀርታ ነበር። ይህ የሆነው ከሰማሪያ ጥፋት ከ20 ዓመታት በኋላ በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ዝበር። ሆኖም እግዚአብሔር በዚህ ሰናከራም በወረራት ወቅት ኢየሩሳሌምን ነፃ እንደሚያወጣት ቃል ገብቷል። አሦራውያን የተሸነፉት በግብፅ ወይም በይሁዳ ሳይሆን ከሰማይ በተላከ መቅሠፍት ነበር። ከዚህ ዘመን በኋላ ስለ ነቢዩ ኢሳይያስ ምንም ነገር አንሰማም።

የመጽሐፉ የመጨረሻ ምዕራፍ በዘፋቢል መሪነት ከምርኮ ወደ ተመላሱ በት ወደ 536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ይወስደናል። ኢሳይያስ ይህንን ትንቢት የተናገረው በ700 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ገደማ በሕዝቅያስ ዘመን መንግሥት ነው። ኢሳይያስ የይሁዳ ቅጣት የማይቀር ነገር መሆኑን የተረዳ ሲሆን በተጨማሪ ከዚያ በኋላ እግዚአብሔር አይሁዶችን እንደገና እንደሚያድናቸው አውቋል። እነዚህን ዘመናት መገንዘብ የኢሳይያስን ትንቢት ለመረዳት እንድንችል ያደርገናል።

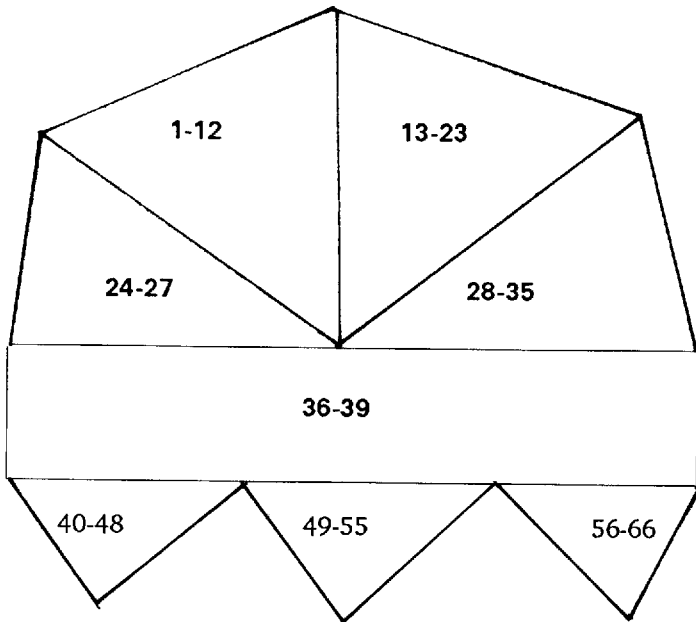
ክፍል ሁለት፡- የነቢዩ ሸክም

ኢሳይያስ በኖረበት ዘመን ሕዝቡ ከጠላቶቹ ወረራ ለማምለጥ ለዕርዳታ ፊቱን ወደ አሦርና ግብፅ ለማዞር ተፋጥኖ ነበር። እነዝከ ከአሦር ጋር ለመተባበር ሙከራ በማድረግ የታወቀ ነው፤ ይህም ድርጊቱ ይሁዳን የአሦር ባሪያ አድርጓታል። በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት አሦር ኢየሩሳሌምን ስትወራት ብዙዎቹ የአይሁድ መሪዎች ከግብፅ ለማግኘት ፈልገው ነበር። ኢሳይያስ መላሶ መላላሶ ሊረዳቸው የሚችል እግዚአብሔር ብቻ እንደሆነ ይናገራል።

የኢሳይያስ መጽሐፍ አቢይ ትምህርት ደገነነት ነው ልገል እንችላለን። በኢሳይያስ መጽሐፍ ውስጥ እንኳ ደገነነት የሚለው ቃል ማዳን ማለት ብቻ ሳይሆን በጣም ጠንከር ያለ ቃል ነው። ይኸውም በእርሱ ኃይል ተላቀዋቸው በነበሩት ተመላሳይ ኃጢአቶች እንደገና እንዳይወድቁ እግዚአብሔር ለዳኑት ሰዎች ብርታት ይሰጣቸዋል ማለት ነው። በምዕ. 6 ውስጥ ኢሳይያስ ደገነነትን እንዲያውጅ እግዚአብሔር ይጠራዋል። በምዕ. 36-39 ውስጥ እግዚአብሔር ይሁዳን ከአሦር ያድናታል። በምዕ. 66 ውስጥ የእግዚአ ብሔር ሕዝብ ፍፁም ደገነነት ለማግኘት ይጠባበቃሉ።

ደገነነት የእግዚአብሔር ዓላማ ሲሆን አብዛኛውን ጊዜ ግን ከእርሱ በፊት ፍርድ ይኖራል። በፍርድ ጊዜ እግዚአብሔር አያድንም ማለት አይደለም፤ ምንም እንኳ እግዚአብሔር አስቀድሞ በሕዝቡ ላይ መፍረድ ቢኖርበትም አሁን ሊያድናቸው ነው። በምዕ. 6 ውስጥ ስለ ፍርድ የሚያስተምሩ አቢይ ትምህርቶች እናገኛለን። ኢሳይያስ የሚሰበከው መልዕክት የጥቂት ሰዎችን ልብ ያጠናክራል። በምዕ. 36-39 ውስጥ እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን ነፃ በማውጣት ኃይሉን ይገልጻል። ሆኖም ይሁዳ እግዚአብሔርን መከተሏን ስለማትቀጥል ከ627-586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ባለው ኤርምያስ በኖረበት ዘመን እግዚአብሔር የኢየሩሳሌምን ከተማ ደመሰሳት። እግዚአብሔር የእርሱ የሆኑትን ሰዎች ያዳናቸውና መላሶ ወደ ይሁዳና ኢየሩሳሌም ያመጣቸው ወደ ባቢሎን ከወሰዳቸው በኋላ ነበር።

ክፍል ሦስት፡- ማብራሪያ

ምዕራፍ ስድስት

በ740 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እግዚአብሔር ለኢሳይያስ በሰማይ ስለሚገኘው ዙፋን ራዕይ ገለጠለት። ኢሳይያስም እግዚአብሔር በሁሉ ላይ ገዥ እንደሆነ ተገነዘበ። ይህንን ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔር ከኃጢአት ሁሉ የራቀና ኢሳይያስ ራሱ ኃጢአተኛ መሆኑን ገለጠለት፤ ቁ. 1-5።

በዚህ ወቅት ሁለት ነገሮች ተፈጽመዋል። ኢሳይያስ ይቅር ተብሎ ከኃጢአቱም ነፅቶ ነበር። ይህም የሆነው እግዚአብሔር ለሕዝቡ ማድረግ የፈለገው ምን እንደሆነ ለማሳየት ነበር። ከዚያም ለሌሎቹም ሄዶ እግዚአብሔር ማን እንደነበርና ምን ማድረግ እንደሚችል እንዲናገር ትዕዛዞች ተሰጥተውት ነበር፤ ቁ. 6-10።

ሕዝቡ በሙሉ ይህን መልእክት ይቀበላሉ? እግዚአብሔር ለኢሳይያስ ይሁዳ በፍርድ እንደምትጠራ ነገሮታል። ይህም በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ተፈጽሟል። ከዚያ

በኋላ በ536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የቀደሙት ሰዎች ቅሪት የሆነ አነስተኛ ቡድን የእግዚአብሔር ሕዝብ ለመሆን ወደ ይሁዳ ይመለሳል፤ ቁ. 11-13።

ምዕራፍ 30

የአሦር ጦር አዛዥ ሰናከራም ይሁዳን በአጠቃላይ የወረረ ሲሆን አሁን ደግሞ ኢየሩሳሌምን እንዲያሰረክቡት ለመጠየቅ ሹሙን ይልካል። ለሕዝቅያስ በግብፅ መታመን ሞኝነት ነበር። የኢየሩሳሌምን እጅ ስለመስጠት ሕዝቅያስ ከአሦራውያን ጋር ለመወያየት ፈቃደኛ ያልሆነው ለምን ነበር? ቁ. 11-13። አሦራዊው ለሕዝቡ በዕብራይስጥ ቋንቋ ተናገረ። እርሱም እግዚአብሔር ይሁዳንና ኢየሩሳሌምን ለእነርሱ ስለሰጣቸው ሕዝቅያስ እጁን እንዲሰጥ ነገራቸው፤ ቁ. 7-12።

በኢየሩሳሌም የሚኖሩት ሰዎች አሦራዊው ሹም እጃቸውን እንዲሰጡ ሲጠይቃቸው ምንም መልስ አይመልሱለትም፤ ቁ. 13-22።

ምዕራፍ 37

ሕዝቅያስ እንዳደራፈሩና እጁንም እንዳደሰጠ ኢሳይያስ ነገረው። በዚህ ጊዜ አሦራውያን ኢየሩሳሌምን እንዲይሟት ስላልተፈቀደላቸው እግዚአብሔር ራሱ ወደ አገራቸው እንዲመለሱ ያደርጋቸዋል፤ ቁ. 1-7፤ 2ኛ ነገ. 19፡1-7።

ጦር ሠራዊት ከሰሜን አፍሪካ ግለት ከግብፅ ወደ ይሁዳ በሄዱበት ወቅት ሰናከራም ሕዝቅያስና ኢየሩሳሌም እጃቸውን እንዲሰጡ ለግስጠንተቅ እንደገና መልዕክተኞችን ላከ። የሕዝቅያስ ጸሎት ከቁ. 16-20 ባለው ክፍል ውስጥ ተርቧል፤ በተጨማሪ 2ኛ ነገ. 19፡8-19 ተመልከቱ።

ሕዝቅያስ የአሦርውያንን ሠራዊት በቁጥጥሩ ሥር እንዳደረገ እግዚአብሔር ያሳስበዋል። ይህ እውነት ለመሆኑ ለሕዝቅያስ ምልክት ቁ. 30-32 እና ደግሞ የተሰፉ ቃል ተሰጥቶታል፤ ቁ. 33-35 የኢየሩሳሌም በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የሆነው የኢየሩሳሌም በጠላት መከበብ ውጤት ከቁ. 36-38 ባለው ክፍል ውስጥ ተርቧል፤ በተጨማሪ 2ኛ ነገ. 19፡20-37።

ምዕራፍ 38

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የሚገኙትን ድርጊቶች በተጨማሪ በ2ኛ ነገ. 20፡1-11ና በ2ኛ ዜና 32፡24-26 ከሚገኙት ጋር አወዳድሩ። ከኢሳይያስ 37፡36-38 ተጽፎ ከሚገኘው ታሪክ በፊት ምን እንደሆነ ኢሳይያስ 38፡6 ያመለክታል። እግዚአብሔር የተናገረውን የሚፈጽም መሆኑን ለማረጋገጥ ለኢሳይያስ ሁለት ምልክቶች ሰጥቶታል። ሕዝቅያስ በከበባው ወቅት ታመመ። ሆኖም የእርሱ ጸሎት በራስ ወዳድነት ላይ ያተኩረ ሳይሆን ስለ ሕዝቡ ነበር። ይህ

ሁኔታ የተፈፀመው በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ገደማ ሲሆን ሕዝቅያስ ደገሞ የሞተው ከ15 ዓመታት በኋላ ነበር።

የመጀመሪያው ምልክት የተመዘገበው በኢሳ. 38:7-8 ውስጥ ሲሆን ሁለተኛው በኢሳ. 38:21-22 ነው። ሌላውን ምልክት በኢሳ. 37:30 ውስጥ ተመልክቱ። ኢሳይያስ በምዕ. 38:9-20 ያቀረበው መዝሙር የኖስ በምዕ. 2 ያቀረበውን ይመስላል። በቁ. 1 የተጠቀሰው ሕመም ቅጣት ይመስላል፤ ከዚህ የተነሣ ሕዝቅያስ ምርር ብሎ አለቀለ፤ ቁ. 10-15። የሕዝቅያስ ልብ በምልክቶቹ ይፈወስና በመዝሙሩ እግዚአብሔርን ያመሰግናል፤ ቁ. 16-20።

ምዕራፍ 39

በዚህ ዘመን ማለት በ700 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ገደማ ባቢሎን አሁንም በጣም ሰፊ አገር አልነበረችም። እስከ 612 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ማለትም ለ88 ዓመታት አሦር ከሁሉ እጅግ በጣም ኃይለኛ አገር ነበረች። ስለዚህ ይህ የባቢሎን ሰዎች ያደረጉት የወዳጅነት ጉብኝት ለሕዝቅያስ እስከዚህም በጣም የሚጠቅመው አልነበረም፤ ቁ. 1-4።

ሆኖም ኢሳይያስ አርቆ መመልከት አልተሳነውም፤ በ612 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የሆነውን የነነዌን ውድቀትና ከዚያም በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የተፈፀመውን የኢየሩሳሌምን በጠላት መውሰድ ተመለከተ። አይሁዶች በባቢሎን በምርኮ የሚቆዩበት ዘመን ከ606-536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሊሆን ነው። ምዕ. 40-66 የተነገረው ከዚህ ምርኮ በፊት ቢሆንም እንኳ የሚያመለክተው ከምርኮው በኋላ ስላለው ዘመን ነው።

ምዕራፍ 66

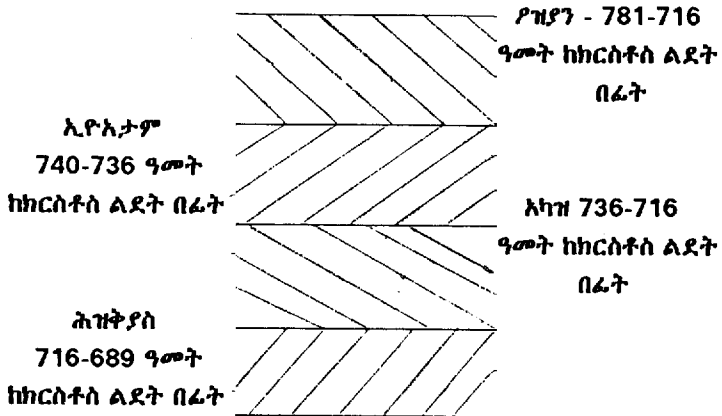
ይህ ምዕራፍ የሚያወራው ሕዝቡ በ536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ወደ ኢየሩሳሌም ከተመለሱ በኋላ ስላለው ዘመን ነው። አምልኮአቸው ከቀድሞ በምንም አይሻልም። ይህም እንደገና ፍርድን ሊያመጣባቸው ብቻ ይችላል፤ ቁ. 1-6።

እግዚአብሔር ሰራሱ አገልግሎት የሚጠቀምባቸውን ሰዎች እስኪያገኝ ድረስ ኢየሩሳሌምን ያጠራታል። እግዚአብሔርን የሚወዱ ሰዎች የእርሱን ዕርዳታ ያገኛሉ። እግዚአብሔር እነርሱን መርጧቸውና ጠብቋቸው የነበረለት ዓላማ ይፈፀማል፤ ቁ. 7-16።

በመጨረሻ ላይ መለያየት ይፈጠራል። የእርሱን ጥሪ በተቃወሙት ላይ ይፈረድባቸዋል። ወዲያው ደገሞ የእግዚአብሔር መልዕክተኞች ወደ ዓለም ክፍሎች ሁሉ ይላካሉ፤ ቁ. 19-21። የእግዚአብሔር ሕዝብ በአጠቃላይ በዕውነት ያምልከው፤ ቁ. 17-24።

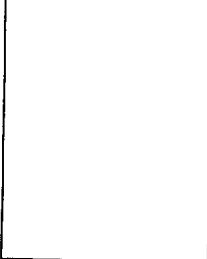
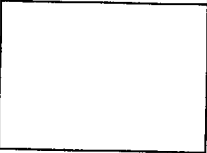
ክፍል አራት፡- ልዩ ጠቃሚ ነጥቦች

የኢሳይያስ አገልግሎት የፈጀው አራት የይሁዳ ነገሥታት ዘመን ነው።

የአመራራቸውን ታሪክ ለመገንዘብ በ2ኛ ነገሥትና ዜና ውስጥ የሚገኙትን አብረው የሚሄዱ ምንጮች በተከታታይ አንብቡ። እዚህ ላይ የተሰጡን ዓመታት ለየብቻቸው የመፋብት እንጂ አጠቃላይ በንጉሥነት የቆዩበት ዘመን አይደለም። ሆዝያን 10ኛው የይሁዳ ንጉሥ ሲሆን ሕዝቅያስ ደግሞ 13ኛው ነበር። በትንቢተ ኢሳይያስ ውስጥ ሆዝያን እና የኢዮታም ስሞች የተጠቀሱት አንድ አንድ ጊዜ ብቻ ነው፤ 6:11 7:1። ስለ አካዝ በኢሳ. 71 ስለ ሕዝቅያስ ደግሞ በኢሳ. 36-39 ውስጥ እናገባለን።

በዚህ ትምህርት ውስጥ ኢሳ. 61 36-39ና 66ትን ለተለየ ዓላማ መርጠናቸዋል። ይኸውም የኢሳይያስ አገልግሎት የፈጀውን ዘመን ብዛት ስለሚያብራሩልን ነው።

ኢሳይያስ አገልግሎት ጀመረ		740 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ያዝያን ጥተ
ስለ ኢሳይያስ የመጨረሻው መረጃ	 	702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ኢየሩሳሌም ተወረረች
ምናልባት ኢሳይያስ ጥተ		687-642 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ምናሴ
536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ከምርኮ መመለስ		586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የኢየሩሳሌም ውድቀት

* ኢ.ሳ. 40:66 የተጻፈው ምናልባት በእነዚህ ዓመታት ይሆናል።

ከ716-687 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ባለው የሕዝቅያስ ዘመን እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን ከአሦራውያን ወረራ አዳናት። ኢሳይያስ ስለ ኢየሩሳሌም ብዙ ትንቢቶች ተናግሯል። ከእነዚህም መካከል ብዙዎቹ እርሱ በኖረበት ዘመን ተፈጽመዋል። ይህም ማለት እግዚአብሔር የይሁዳን የአኗኗር ሁኔታ ሳይመለከት ይጠብቃቸው ነበር ማለት አይደለም። ሌሎች ነቢያትን ቢልክላቸውም እንኳ እርሱን በጭራሽ አልታዘዙትም። እግዚአብሔር ለ100 ዓመታት ያህል የታገላቸው ሲሆን ከዚያ በኋላ ግን ከተማይቱን እንዲያጠፋና ሕዝቡንም እንዲግርኩ ባቢሎናውያንን ላከ። ይህም ማለት ስለ ኢየሩሳሌም ደገንነት የተናገራቸው የኢሳይያስ ትንቢቶች አልተፈፀሙም ማለት አይደለም። ነገር ግን ጥፋትና በጠላት መያዝ ያለመታዘዝ ውጤቶች ናቸው ማለት ነው።

ክፍል አምስት፡- ከአዲስ ኪዳን ጋር ያለው ዝምድና

እግዚአብሔር በ740 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ኢሳይያስ አፈ ጉባኤው እንዲሆን እንደመረጠው ሁሉ ዛሬም ሰዎችን ይጠራል። ላቀደውም አገልግሎት ይላያቸዋል። ኢሳይያስ ባገለገለበት አካሄድ እንዲሠሩ ባይመድባ ቸውም እግዚአብሔር እያንዳንዱ ሰው በተለየ

መንገድ እንዲያገለግለው ይፈልጋል። ኢየሱስ ሐዋርያት የሆኑትን 12 ደቀ መዛሙርት ጠራ። ከዚያም ጳውሎስና ሌሎች ብዙ ሰዎች ተጠሩ። አንዳንድ ሰዎች መደበኛ ሥራቸውን እርሱን ለማገልገል ሲሉ እንዲለቁ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው። እያንዳንዳችን «እግዚአብሔር ሆይ እኔን ትፈልግክለህን?» ብለን መጠየቅ ይኖርብናል። እኛ ፈቃደኞች ከህንን እርሱ ዕቅዱን ይገልፅናል። ለአገልግሎት የሚያስፈልጉንንም በሙሉ ይሰጠናል።

እግዚአብሔር ተአምር ለድራጊ አምላክ ነው። የኢየሩሳሌም በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ከአሦራውያን ወረራ ነፃ መውጣት ተአምር ነበር። ከከተማይቱ ውጪ በውስጥ ከሰበሩት አይሁዶች በ10 እጥፍ የሚበልጡ የአሦራውያን ወታደሮች ነበሩ። ይሁዳ በአጠቃላይ ተሸንፋ ነበር። ኢየሩሳሌም የመዳን ተስፋ አልነበራትም። እግዚአብሔር በኢሳይያስ አማካይነት ሕዝቅያስን ተናገረው። ሕዝቡ ታምነው እንዲጠበቁ ሕዝቅያስ ረዳቸው። እግዚአብሔርም ቃል በገባው መሠርት አደረገ። ቁጥሩ እጅግ የበዛው የአሦራውያን ሠራዊት በአጠቃላይ ተሸነፈ። ኢየሩሳሌም በተአምር ነፃ ወጣች።

ለሕዝቡ ወደ ኢየሩሳሌም መመለስና እንደገና የቤተ መቅደስን ሥርዓት ማካሄድ መጀመር ብቻ በቂ አልነበረም። እግዚአብሔር ንፁሕ የሆኑና እንደዚህ መኖር አለባቸው ብሎ በወሰነው መሠረት የሚኖሩ ሰዎችን ይፈልጋል። ሰዎች በዚህ አካሄድ መኖር የሚችሉት በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ብቻ ነው። እነዚህ ሰዎች የእግዚአብሔር ወገን ናቸው። እግዚአብሔር በኢሳይያስ ዘመን የፈለገው ይህንን ነበር፤ ኢሳ. 66ን ተመልከቱ። በአሁኑም ዘመን የሚፈለገው ይህንን ነው። ከእነዚህ ሰዎች ጋር ሆኖ ሕይወታቸውን በሚገባ ይባርካል። በሌሎች በተጠለብነ ወቅት እርሱ ይጠብቃቸዋል። ስለ እርሱ ታላቅነት ለተረው ዓለም እንዲናገሩ ይጠቀምባቸዋል። በዚህ ዓይነት መንገድ ለእርሱ የተለየ ሕዝብ የሚሆኑትን ሰዎች ይሰበሰባል።

ከፍል ስድስት፡- የክለሳ ጥያቄዎች

1. ሥዚያን የጥተው መቼ ነው?
2. በ702 ኢየሩሳሌምን የወረራት ጥን ነው?
3. ኢሳይያስ 66 የሚያመለክተው የትኛውን ዘመን ነው?
4. የሥዚያንን ዘመን መንግሥት የምናገኘው በምን ውስጥ ነው?
5. አሦር ሰጣሪያን የደመሰሰችው መቼ ነው?
6. በ536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የአይሁድ መሪ ጥን ነበር?
7. ከኢሳይያስ ምዕራፎች መካከል ከምርኮ በኋላ ስላለው ዘመን የሚናገሩት የትኞቹ ናቸው?
8. ይሁዳ ዕርዳታ ትጠበቅ የነበረው ከየት ነው?
9. የኢሳይያስ መጽሐፍ አቢይ ትምህርት ምንድነው?
10. ዘወትር ከደገነንት የሚቀድመው ነገር ምንድነው?
11. ኢሳይያስ አገልግሎቱን የጀመረው መቼ ነበር?
12. ሕዝቅያስ እንዳይፈራ የነገረው ጥን ነው?
13. ለሕዝቅያስ የተሰጡት 2 ምልክቶች ምን ምንድናቸው?
14. በኢሳይያስ 39 ውስጥ ኢየሩሳሌምን የገብኘው ጥን ነው?

15. በኢሳይያስ ዘመን የኖሩት አራት ነገሥታት ግን ግን ናቸው?
16. ኢሳይያስ 40-66 የተጻፈው መቼ ነበር?
17. የሕዝቅያስ ልጅ ግን ነው?
18. በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን ነፃ ያወጣት እንዴት ነው?
19. እግዚአብሔር ከሕዝቡ የፈለገው ምንድነው?
20. ኢየሩሳሌም የተደመሰሰችው መቼ ነው?

ትምህርት ሁለት

ክፍል አንድ:- ጠቅላላ መግቢያ

ኢሳይያስ ለዚህ ለነበይነት አገልግሎት መቼ እንደተጠራ ኢ.ሳ. 6:1 ይነግረናል። 740 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊትን መገኛ ነጥቦች አድርገን ለገጠቱም በት እንችላለን። ከእርሱ ጋር በተመሳሳይ ዘመን የሰበከው ግን ነው? ከእርሱ በፊት ግን ሰበከ? ከእርሱስ በኋላ የሰበከው ግን ነው? ብለን መጠየቅ እንፈልጋለን።

አጥፊ	ኤልያስ	ሆሊዕ
	740 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት	ኢሳይያስ
ግዚያስ		ኤርምያስ

የኤልያስ ስም ከ874-853 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ከመራው ኃጢአተኛ የአስራኤል ገጥሥ ከአክዓብ ጋር የተያያዘ ነው፤ ይኸውም ሥዚያን ከመጥቱ ከ100 ዓመታት በላይ ተደም ብሎ ነው። ኤልያስ እና ኤልሳህ ሁለታቸውም ለ70 ዓመታት ያህል ያገለገሉ ሲሆን ኢሳይያስ እንዲተነብይ ከመጠራቱ 40 ዓመታት ያህል ተደም ብሎ ኤልሳህ ጥተ። አጥፊና ሆሊዕም ደግሞ ከኢሳይያስ በፊት ሰበከዋል። ከእርሱ በፊት የነበሩት ነቢያት እነዚህ ናቸው።

ኢሳይያስ ይበልጡን ጊዜ የሰበከው በኢየሩሳሌም ከተማ ነበር። መቅደሱ እዚያ ስለነበረ የሕዝቡን መሪዎች ግጥኝት የሚችለው በዚህ ሥፍራ ነበር። ሚክያስ የሰበከው ከኢሳይያስ ጋር በተመሳሳይ ዘመን ነው። ሆኖም እርሱ የተናገረው በገጠር ለነበሩት ሕዝብ ይመስላል። ከኢሳይያስ ጋር የኖሩትና ያገለገሉት በአንድ ዘመን ውስጥ ቢሆንም እንኳ የሚክያስ መልዕክት ከእርሱ በጥቂቱ ለየት ይላል።

መልካም ንጉሥ የነበረው ሕዝቅያስ በ687 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እንደሞተ እንደሌለን። ከእርሱ በኋላ ምናሴና አሞፅ የተባሉ ሁለት እጅግ ክፉ ነገሥታት ነገሡ። እንደ ቅድመ አያቱ እንደ ሕዝቅያስ መልካም ንጉሥ የነበረው ኢዮስያስ ለመንገሥ የጀመረው በ640 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። ኤርምያስ ለትንቢት አገልግሎት የተጠራው በ627 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። ለ60 ዓመታት ያህል በይሁዳ ምንም ነቢይ አልነበረም። ምንም ነቢይ ከሌለበት ዘመን የሁለት እጅግ ክፉ ነገሥታት የአገዛዝ ዘመን ካለፈ በኋላ ሳይታሰብ ሰርጌንያስና ከዚያም ቀጥሎ ኤርምያስ የእግዚአብሔርን ቃል ለይሁዳ እንዲናገሩ ተጠሩ። ኢሳይያስ በተለይ የተናገረው ለይሁዳ ሲሆን አሞፅ፣ ሆሴዕና ኢዮኤል ግን የተናገሩት በሰሜን ለሚገኙት ለአሥሩ ነገዶች ግለት ለእስራኤል ነበር።

ክፍል ሁለት፡- የነቢዩ ሸክም

የኢሳይያስ መልዕክት ደገነነት በሚል ቃል ሊጠቃለል ይችላል። እግዚአብሔር ሕዝቡን ከሁለት ነገሮች ለግዳን ይፈልጋል፤ ይኸውም ከኃጢአትና ከባርነት ነው። እነርሱን ከኃጢአት ለግዳን፡-

1/ ግስጠንቀቂያዎችንና

2/ ትግተችን ይልካል። ባርነቱም የመጀመሪያ የአሦር ወረራ ሲሆን የሚቀጥለው ደግሞ የባቢሎን ነው።

ትንቢተ ኢሳይያስን በምናንብበት ጊዜ የተነገረውን ለተለየ ሕዝብ መሆኑን ግስታወስ ይኖርብናል። እነዚህ ሰዎች የእግዚአብሔር የቃል ኪዳን ሕዝብ ነበሩ። እግዚአብሔር ከእነርሱ ጋር ስምምነት ያደረገ ሲሆን እነርሱም ደግሞ በሙሴ ለግዛይነት በሰጣቸው መመሪያ መሠረት ለመኖር ተስማምተዋል።

ኢሳይያስ ለሕዝቡ በእግዚአብሔር ላይ የሠሩትን ክፋት ለግሳየት ሰፋ ያለ ሥፍራ የፈጀው በዚህ ምክንያት ነበር። በእነርሱ ላይ የደረሰባቸው ችግርና መከራ የሆነው እግዚአብሔር ስለማይወዳቸው ወይም ስለረሳቸው አለነበረም፤ ነገር ግን ከኃጢአታቸው የተነሣ ነበር። ሰዎች ራሳቸውን መውተስ ሲገባቸው ዘወትር እግዚአብሔርን ግግረር ይፈልጋሉ። የእግዚአብሔርን ሕግጋት ስለጣሱ ችግር አስከትሎባቸዋል።

የይሁዳ ኃጢአት አሦርንና ባቢሎንን ሁለት ታላላቅ አሕዛብ አስነሥቶባት ነበር።

ኢሳ. 1-39 አሦርን የሚመለከት ሲሆን 40-66 ደግሞ ባቢሎንን ይመለከታል።

የአሦራውያን አገዛዝ ዘመን	
የባቢሎኖውያን አገዛዝ ዘመን	

ዘምራ - 885 - 874

ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት

የነፃ ውድቀት - 612

ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት

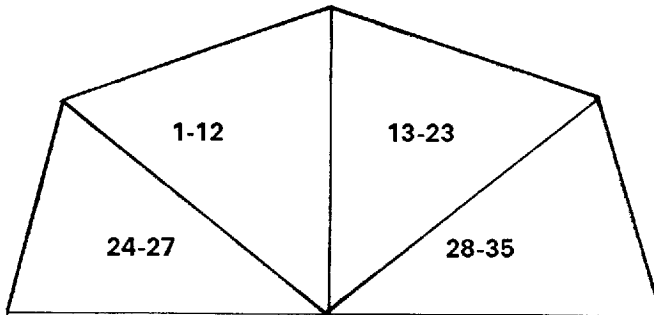
የባቢሎን ውድቀት - 538

ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት

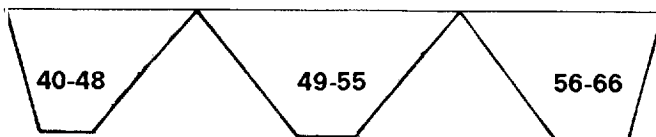
በብሉይ ኪዳን ውስጥ የሚገኙት አብዛኞቹ የትንቢት መጻሕፍት እነዚህን ሁለት መንግሥታት የሚመለከቱ ናቸው። ሰማሪያ በ722 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በአሦር ተደመሰሰች። ኢየሩሳሌም በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በባቢሎን ተደመሰሰች። በኢሳ. 36-39 አሦር ኢየሩሳሌምን ሳታጠፋት በፊት እግዚአብሔር ነፃ እንደሚያወጣት ተስፋ ሰጥቶ ነበር። በኢሳ.40-66 ኢየሩሳሌም ከተደመሰሰችና ሕዝቡም ለ70 ዓመታት በባቢሎን ከተቀጣ በኋላ እግዚአብሔር ይሁዳን ነፃ እንደሚያወጣት ቃል ገብቷል።

ክፍል ሦስት:- ማብራሪያ

መጽሐፉን ለመረዳት እንዲያመቸን በስምንት ክፍሎች መከፋፈል እንፈልጋለን።

36 - 39

- 1/ ቀደም ብለን ከተመለከትነው ከመከላከልና ከፍል ከምዕራፍ 36-39 እንጀምር። ይህም ከፍል የሚመለከተው ከ716-687 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የመራውን ሕዝቅያስን እና ከ705-681 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የአሦር ጉጉሥ የነበረውን ሰናክሪምን እንደሆነ እንረዳለን። ከዓለም ታሪክ እንደምንረዳው ይህ የኢየሩሳሌም ወረራ የተደረገው በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። ከዚህ ጊዜ 20 ዓመታት ቀደም ብሎ አሦር ሰማርያንና አሥሩን ነገዶች ግለት እስራኤልን ደምሰሳ ነበር። ይሁን በአጠቃላይ ተደምሰሳ ኢየሩሳሌም ብቻ ቀርታ ነበር። እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን አሳልፎ ይሰጣት ይሆን? ኢሳይያስ እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን ከአሦር ያድናታል ይላል።
- 2/ እግዚአብሔር ይህንን ሁሉ መከራ በይሁዳ ላይ ያመጣበት ለምንድነው? ይሁን የእግዚአብሔር የተለየ ሕዝብ አለነበረችም? እግዚአብሔርስ ከይሁዳ ጋር ቃል ኪዳን አልመሥረተም? ኢሳ.1-12 ስለ ይሁዳ ኃጢአቶች ይነግረናል። በእርግጥ ኢሳ. 1-12 በተለይ የሚናገረው ስለ ኢየሩሳሌም ነው። ሆኖም ምዕ.36-39ን ለመረዳት እንድንችል ምዕ. 1-12ን ግንብብ ይኖርብናል። ጉጉሥ ያህን በ740 ዓመት 20ክርስቶስ ልደት በፊት ሞተ። ደካማ ልጁ ኢዮአታም ብቻውን የነገሠው ከ740-736 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እነዝ ብቻውን ከ736-716 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ግለትም ለ20 ዓመታት መራ። ኢሳ. 1-12 የሚናገረው ስለዚህ ዘመን ነው።
- 3/ ድርጊቶችን በተሳሳተ መንገድ መተርጉምና በተላሉ «እንደ አጋጣሚ ተፈፀመ» ግለት ከዛድ ነገር አይደለም። እግዚአብሔር የተጣት ይሁዳን ብቻ ሳይሆን የእርሷንም ጉረቤቶች በሙሉ ነበር። በእርግጥ አሦርና ባቢሎን በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ቢሆኑም እንኳ ይሁዳንና እስራኤልን ለመትጣት ተጠትዋባቸዋል። ኢሳይያስ በምዕ.13-23 ስለ ይሁዳ ጉረቤቶች ተናግሯል። እግዚአብሔር በእነዚህ አህዛብ ላይ የሚያደርገው ነገር እግዚአብሔር ሁሉን እንደሚቆጣጠርና በኢየሩሳሌም ላይ ፍርድን የሚያመጣው እርሱ እንደሆነ ለይሁዳ ተጨግሮ ግረጋግጧል።
- 4/ አንዳንድ ኢሳይያስ 24-27 «የኢሳይያስ ራዕይ» በሚል ርዕስ ተለይቶ ይጠራል። በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ ኢሳይያስ የሚናገረው እግዚአብሔር ዓለምን በሙሉ እንደሚቆጣጠር ነው። ፍጥረት የመቆጣጠር ተግባሩና የጠትላላው ዓለም ፍርድ የእርሱ ነው። ይሁን አምላክ እግዚአብሔርን በሥርዓትና በመስዋዕት ለታስደስተው እንደምትችል እንደ ጣየት አድርጋ ታስጠየለች። የእነርሱ ኃጢአት የሚጀምረው ስለ እግዚአብሔር ግንኙነት ካላቸው የተሳሳተ አመለካከት ነው። ዓለምን እንደፈጠራት ሁሉ እንደዚሁ ሊፈርድባት ነው። አሁን የሚመለከተው ኢየሩሳሌምን እና ጉረቤቶችን ብቻ ሲሆን ፍጥረት በአጠቃላይ ግን በእርሱ ቁጥጥር ሥር ነው።
- 5/ ሕዝቅያስ ብቻውን መምራት የጀመረው በ716 ዓመት ከክርስቶስ ልደት 20በፊት እንደሆነና ከ716-687 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ለ29 ዓመታት ለብቻው እንደመራ እናውቃለን። ኢሳ. 28-35 አብዛኛው ከፍል የሚመለከተው ከ716-702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ያለውን የእርሱን የመጀመሪያ 15 ዓመታት የአመራር ዘመን ነው። በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሰናክሪም ኢየሩሳሌምን ለግጥፋት መከራ እንዳደረገ እናውቃለን። በዚህ ጊዜ እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን ነፃ አወጣት። ሆኖም እነዚህ ምዕራፎች ስለዚህ ሁኔታ ይነግሩናል። የአሦር ወረራ ቀርቦ ነበር።

ሕዝቡም ስለፈሩ ሊያድናቸው ወደሚችሉው ወደ እግዚአብሔር እንዲመለሱ ተጠርተዋል። በዚህ ክፍል ውስጥ የአሦርን ቅጣትና የኢየሩሳሌምን ደገንነት የሚያመለክቱ ትንቢቶች ብዙ ጊዜ ተጠቅሰው ይገኛሉ።

6/ ኢሳይያስ ከ702-687 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ከኢየሩሳሌም ነፃ መውጣት በኋላ በናረ 15 ዓመታት ማለት ከ702-687 ባሉት ዓመታት ውስጥ እየተናገረ የእግዚአብሔርን ሕዝብ በ3 በተለያዩ ሁኔታዎች ውስጥ ይመለከታል። በምዕ. 40-48 ሕዝቡ ከባቢሎን ባርነት ነፃ ለመውጣት ተዘጋጅተው ነበር። እግዚአብሔር ባቢሎንን ያሸነፈውን የፋርስን ንጉሥ ዊርስን አስነግውና አሁን ሕዝቡ ወደ ኢየሩሳሌም መመለስ ቻሉ። ስለዚህ ምዕ. 40-48 ድርጊቱ በተፈፀመበት ወቅት የተጻፉት ታሪክ ሳይሆኑ ትንቢት ናቸው። ኢሳይያስ ምዕ. 40-48ን በተናገረበት ወቅት ድርጊቶቹ ለመፈፀም 150 ዓመታት ይቀራቸው ነበር። ኢሳይያስ የተናገረው ሕዝቡን ለማበረታታትና ማረጋገጫ ለመስጠት ነበር።

7/ ከዚያም የሕዝቡን ከአንዱ ወደ ሌላው ሥፍራ ማለትም ከባቢሎን ወደ ኢየሩሳሌም መዘዋወር እናገባለን፤ ኢሳ. 49-55። ከ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት አንሥቶ ከተጠመዱበት የባርነት ወጥመድ ለማምለጥ የሚያስፈልጋቸውን ነገር ሁሉ እግዚአብሔር አዘጋጀላቸው። እንግዲህ አሁን እግዚአብሔር ወደ አዘጋጀላቸው አገር በደስታ ሊመለሱ ይችላሉ። ይህ የገንነት ተዓምር በኑርኦቸው ውስጥ ሥነ ምግባራዊ ለውጥ ደግሞ ሊያስከትል ይገባል። የእግዚአብሔር ማዳን እርሱን ለማገልገል የተዘጋጁ ሕዝብ ሊያደርጋቸው ይገባል።

8/ ከዚያም ሕዝቡ ተመልሰው በኢየሩሳሌም ውስጥ የሚያደርጉት ትግል በኢሳ. 56-66 ውስጥ ተገልጿል። እግዚአብሔር ለራሱ የሚሆን አዲስ ሕዝብ ለመፍጠር ይላክለታል፤ ሆኖም እነዚህ ሰዎች ብዙ ትግሎች ያጋጥሟቸዋል። ሕዝቡ እግዚአብሔር ሥርዓትን ብቻ ሳይሆን ንፅሕናን እንደሚፈልግ ለመረዳት በጣም ይቸገራሉ። የውስጡ ንፁሕ ካልሆነ ውጫዊው ነገር ማለት ሥርዓቱ በእርሱ ዘንድ ተቀባይነት የለውም። እነዚህ ምዕራፎች ኢሳይያስ ይተነብደ በነበረበት ዘመን እንኳ እግዚአብሔርን ማገልገል ለሚፈልጉ ሰዎችም ደግሞ ተግባራዊ ነበሩ። እግዚአብሔር ልብን ይመለከታል። እርሱ በልብ ውስጥ እንደሚያየው እንጂ ውጫዊ አቋምን ተመልክቶ አይፈረድም።

ክፍል አራት:- ልዩ ጠቃሚ ነጥቦች

1/ እግዚአብሔር ይቆጣጠራል:- በኢሳይያስ መጽሐፍ ውስጥ ከመጀመሪያ እስከ መጨረሻው እግዚአብሔር በማንኛውም ሁኔታ ውስጥ ፍፁም የሆነ ቁጥጥር ሲያደርግ እንምለከታለን። ይሁዳ ስሕተት የሆኑ ነገሮችን እንኳ በምትፈጽምበት ጊዜ እግዚአብሔር መቆጣጠሩን አይተውም። እግዚአብሔር የይሁዳን ነገሥታት ሥዞያንን፣ የፆታምን፣ አካዝንና ሕዝቅያስን ይቆጣጠራቸውል። ሕዝቡንም ይቆጣጠራቸዋል። ለተወሰነው ጊዜ ስሕተት ሲሠሩ ዝም ይበላቸው እንጂ ከዚያ በኋላ ቅጣት ያውጅባቸዋል። የአሕዛብን መንገሥታት አሦርንና ባቢሎንንም ይቆጣጠራል። እግዚአብሔር አዘጋጅቶአቸው በራሱ አገልግሎት ይጠቀምባቸዋል። በይሁዳ ላይ

እንዲሁ ያደርጋቸዋል። በኋላ እርሱ ራሱ ደገም በእነርሱ ላይ በመፍረድ ያጠፋቸዋል። ከእርሱ ቁጥጥር ውጪ የሆነ መልካም ሆነ ክፉ ነገር የለም።

2/ እግዚአብሔር ያድናል፡- እግዚአብሔር በከፋት ላይ መፍረድ ቢገባውም እንኳ ሕዝቡን ለማዳን ያለግጽረጥ ሲሠራ እንመለከተዋለን። እንዲያስጠነቅቁት መልዕክተኞችን ይልከላቸዋል። ለሰሜናዊው ክፍል ሆሴዕን፣ አምፅንና ኢዩኤልን ይልከላቸዋል። ለደቡባዊው ክፍል ኢስይያስን እና ሚካያስን ይልከላቸዋል። ይሁዳ ከሚደርሰባት ነገር የተነሣ እንድትድን እግዚአብሔር ለትግላት አምርንና ጧሉንን ይልከበታል። መጽሐፉ እግዚአብሔር ለኢየሩሳሌም እና ለተመረጠው ሕዝብ ምን እንደሚያደርግ በሚናገሩ ተስፋዎችና በትንቢቶች የተሞላ ነው። ከዚህ የበለጠ ደንገነት ጥን መሢሁን በግስመልክት በኢሳ. 52ና 53 የሚገኘው ነው።

3/ እግዚአብሔር ይመሠርታል፡- እግዚአብሔር ከኃጢአት የተነሣ ሥራው እንዲበላሽ አይፈቅድም። ከብዙ ሕዝብ መካከል ለእርሱ ታዛዥ የሚሆኑትን ሰዎች ሊመርጥ ነው። እነዚህም ከተጠሩ በኋላ እርሱ የሚረዳው ሕዝብ ይሆናሉ። የእግዚአብሔር አቢይ ዓላማ እርሱን የሚያከላክልና የእርሱንም ባሕርይ የሚያንፀባርቅ ሕዝብ መሰብሰብ ነው። ይህንን ዓላማ ምንም ነገር ሊያደናቅፈው አይችልም። ኃጢአት የእግዚአብሔርን ሕዝብ የሚያጫግልት መስሎ ሊታይ ይችላል፤ እግዚአብሔር ግን ሕዝቡን ከዚህ ነገር ያጠራቸዋል። ባዕድ መንግሥታት ሊወሯቸውና ሊያጠፏቸው ይችላሉ ይሆናል፤ ሆኖም እግዚአብሔር ከዚህም ደገም ያድናቸዋል። ሐሰተኛ ነቢያት በተላላተ ንጻና ሊወሯቸው ይቀርባሉ፤ ነገር ግን ይህም ነገር ደገም ስሕተት መሆኑ ይረጋግጣል። የእግዚአብሔር ዕቅድ ይመሠረታል።

ክፍል አምስት፡- ከአዲስ ኪዳን ጋር ያለው ዝምድና

ይህ ትንቢት የክርስቶስን መምጣት የሚያመለክቱ ብዙ ምንባቦች በውስጡ ይዟል፤ ኢሳ.21 7፤ 9፤ 11፤ 53 ውስጥ። እነዚህ ትንቢቶች ከመፈፀሙ ከ700 ዓመታት በፊት አሳይያስ የኖረው እንደሆነ አስታውሱ። መሢህ ሲመጣ እንዲቀበሉት እግዚአብሔር ሕዝቡን በግዜጋጃት ላይ ነበር። የመሢሁ ሥራ ምን እንደሚሆን ነገሯቸዋል። ይሁን እንጂ ኢየሱስ በመጣበት ወቅት አይሁድ ከርም መንግሥት ጭፋና ነፃ የሚያወጣቸው ሰው በመጣባቸው ላይ ነበሩ። እግዚአብሔር በነቢዩ አሳይያስ በኩል የነገራቸው ቢሆንም እንኳ የመሢሁ ተግባር ምን እንደሆነ አልገባቸውም።

በጠቅላላው መጽሐፍ ውስጥ እግዚአብሔር ለእነርሱ እንደሚያስብና እንደሚጠነቅቅላቸው እንመለከታለን። የሚያስጠነቅቃቸውና የሚያስተምራቸው ነቢይ እየሳክ ከኃጢአት ይጠብቃቸዋል። የፍርድ ጊዜው ሳይመጣባቸው በፊት ለግስፈራራት የተለያዩ ቅጣቶችን ይልከላቸዋል። እነርሱን ለግበረታታትና ለመርዳት የተሰፉ ታላቅን ይልከላቸዋል። እግዚአብሔር የተለየን ሕዝብ የመረጠው እንዲያው ለራሳቸው ብቻ የተለዩ ሰዎች ሆነው እንዲቀመጡ ሳይሆን ዓለምን በመልዕክቱ ለግዳረስ ሊጠቀምባቸው የሚችል መሣሪያ እንዲሆኑላት ነው። ይህንን ተመሳሳይ ነገር በአዲስ ኪዳንም ውስጥ እንመለከታለን። እግዚአብሔር የተለዩ ጥቂት ሰዎች እርሱን እንዲያገለግሉት ይለያል።

ክፍል ስድስት፡- የክለሳ ጥያቄዎች

- 17 -

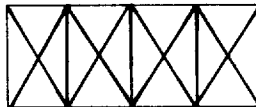
ትምህርት ሦስት (ኢ.ሳ. 1-12)

ክፍል አንድ፡- ጠቅላላ መግቢያ

እነዚህ 12 ምዕራፎች ኢሳይያስ ከ740-716 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ድረስ ባሉት 24 ዓመታት ለኢየሩሳሌም ሕዝብ ሊናገር የነበረውን ነገር ይዘጥል። ስለዚህ ምዕራፎችን በመመልከት ረገዱ ከዚህ ላይ አቢይ ትምህርታቸውን በመውሰድ ለግጥሞች ሥፍራ ትኩረት ሳንሰጠው መመርመር ይቀላል።

በእነዚህ 12 ምዕራፎች ውስጥ 5 ዐቢይ ትምህርቶችን እናገኛለን፤ እነርሱም ኃጢአት፣ ፍርድ፣ እሥር፣ የተሰፋ ታሎችና ትንቢቶች ናቸው። እነዚህ ነገሮች የግጥሞቻቸውን ምዕራፎች እየተገዙበት እያንዳንዳቸውን በዝርዝር እንመለከታቸዋል። በእነዚህ በመጀመሪያዎቹ 24 ዓመታት ሰናዝሬም ኢየሩሳሌምን ከመውረሩ በፊት ኢሳይያስ ስለነዚህ 5 ነገሮች በከተማ ለነበረው ሕዝብ ተናገሯል።

740 ዓመት ከክርስቶስ
ልደት በፊት

የምዝያን ሞት
ኢሳይያስ በዚህ ዘመን ስብከት
ጀመረ።

740-736 ዓመት
ከክርስቶስ ልደት በፊት

ሐ

ኢየሱስም ብቻውን ለ45 ዓመታት
ብቻ ነገሠ።

736-716 ዓመት
ከክርስቶስ ልደት በፊት

ሐ

እነዝ ብቻውን ለ16 ዓመታት
ነገሠ። ስለ እርሱ በኢሳ.7
ውስጥ እናገባለን። አብዛኛው
ሕዝብ እነዝን ይመስለው ነበር።
ሕዝቡ በእግዚአብሔር ከመታመን
ይልቅ ከእሦር ጋር መወዳጀት
ረለገ።

ሐ

716 ዓመት ከክርስቶስ
ልደት በፊት

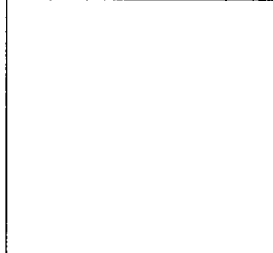
በዚህ ዘመን በይሁዳ ምን እንደተፈፀመ በ2ኛ ዜና 26-28 ውስጥ በዝርዝር ቀርቧል።
ኢሳ.1-12ን በምናጠናበት ጊዜ እነዚህን 3 ምዕራፎች ደግሞ በጥንቃቄ ማጥናት ጠቃሚ ነው።
ያዝያን ረጅም በነበረው የአገዛዝ ዘመኑ ጠላቶቹን ሁሉ አሸንፏል፤ 2ኛ ዜና 26:16-23።
ኢዮአታም በዮርዳኖስ በስተምሥራቅ ይኖሩ የነበሩትን አሞናውያንን በድል ተቋቁሟቸው
ነበር።

736 ዓመት ከክርስቶስ
ልደት በፊት

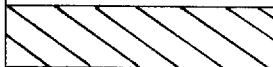
አካዝ በ736 ዓመት ከክርስቶስ
ልደት በፊት በአመራር ላይ
ተቀመጠ። ለ16 ዓመታት
ብቻውን መራ። ለ4 ዓመታት
ከአባቱ ጋር መራ። በዚህ
ዘመን ሕዝቡ በጣም ኃጢአተኛ
ነበር፤ 2ኛ ዜና 28:1-4ና
22-25።

732 ዓመት ከክርስቶስ
ልደት በፊት

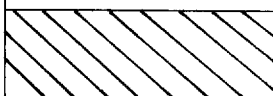
በ732 በሥሪያና በሰማሪያ ተወረረ
2ኛ ዜና 28:5-8ና ኢሳ. 7።

722 ዓመት ከክርስቶስ
ልደት በፊት

በ722 አሦር እስራኤልን ወርራ
ሰማሪያ ተወስዳ ነበር፤
2ኛ ነገ. 17:5-23።

716 ዓመት ከክርስቶስ
ልደት በፊት

እነዚህ ሁሉ ነገሮች የተፈፀሙት
በኢሳ. 1-12 በተጠቃለለው
ዘመን ውስጥ ነው።

ክፍል ሁለት፡- የነቢዩ ሸክም

በእነዚህ በ12 ምዕራፎች ውስጥ ኢሳይያስ ለሕዝቡ ስለ አምላካቸውና ስለ ራሳቸው
ሊያሳስባቸው ደፈለጋል። ኢሳይያስ ይናገር የነበረው ለተራው ሕዝብ ሳይሆን እግዚአብሔር
መልዕክተኞቹ እንዲሆኑ ለመረጣቸው ለተለየው ሕዝብ ነበር፤ ይኸውም ለይሁዳ ሕዝብ
መሪዎች ነበር። ይናገራቸውም የነበረው እግዚአብሔር ቤተ መቅደሱን እንዲገነ ቡበት
በመረጠው ሥፍራ ነበር።

የኢሳይያስ መልዕክት አዲስ ሳይሆን በብሉይ ኪዳን ከእርሱ ቀደም ብሉ በነበረው ላይ
የተመሠረተ ነው። እግዚአብሔር ከአብርሃም ጊዜ ጀምሮ ራሱን ለሕዝቡ ይገልጥና ይናገር

ዝርጽ የሙሴ ሕግጋት ተጽፈው ስለነበር ህዝቡ ያነባቸው ነበር። እግዚአብሔር ከእነርሱ ጋር ቃል ኪዳን እንዲገባ አውቀዋል። የተስፋ ቃላቸውና የቃል ኪዳን ማስጠንቀቂያዎች ለእነርሱ አዲስ አልነበሩም። የቃል ኪዳኑን ትዕዛዛት ባይጠበቁ እግዚአብሔር እንደሚቀጥባቸውም አውቀዋል።

በእነዚህ 12 ምዕራፎች ውስጥ ኢሳይያስ ሁለት ነገሮችን አጥብቆ ይናገራል፤ እነርሱም፡-

1/ የእግዚአብሔር ታማኝነትና

2/ የሕዝቡ አለመታመን ናቸው።

ለሕተት ሠርተናል ብሎ ግመን ለሰዎች በጣም አስቸጋሪ ነገር ነው። ሰዎች ዘወትር ለሕተታቸውን ለመሸፈን ብዙ ምክንያቶች ያገኛሉ። ኢሳይያስ የሕዝቡን ኃጢአቶች በዝርዝር የሚያቀርበው ከዚህ የተነሣ ነው። ስለዚህ ቅጣት በደርሰባቸው በኃጢአታቸው ምክንያት እንደሆነ ሊያረጋግጥላቸው ይፈልጋል። ኃጢአቶቻቸውም ግልጽ ነበሩ።

እግዚአብሔር ታማኝ ነው። የተስፋ ቃላቸውን አይለውጥም፤ ሊለውጥም ደግሞ አይችልም። ቅጣት ሊያጠራቸውና የእግዚአብሔርም ቃል የማይለወጥ መሆኑን ሊያሳውቃቸው ይችላል። እግዚአብሔር ለሕዝቡና ለደስታቸው ያለው የመጨረሻ ዕቅድ ፈጽሞ አይለወጥም። ይህም ጊዜውን ጠብቆ እንዲፈፀም ያደርጋል።

ክፍል ሦስት፡- ማብራሪያ

1/ የይሁዳና የኢየሩሳሌም ሕዝብ ዕውነተኛውን ባሕርያቸውን በሥርዓት ሊሸፍኑ ምክረ ዋል። ሆኖም ከመዳናቸው በፊት በሽታቸውን ማወቅ አለባቸው። ኢሳይያስ የኃጢአታቸውን ዝርዝር የሚያቀርበው ከዚህ የተነሣ ነው። ምናልባትም ያደርጉት የነበረውን ነገር ግንም ሰው አላወቀም ብለው አስበው ሊሆን ይችላል። ምናልባትም ለኃጢአቶቻቸው የተለዩ ሰዎች ሰጥተዋቸው ይሆናል። ምናልባትም አንድ ነገር የሚሠሩ እያስመሰሉ በትክክል ሲታይ ግን የሚሠሩት የዚያን ነገር ተቃራኒ ይሆን ይሆናል። ከሚሠሩት ነገር ሁሉ የከፋው፣ ብዙ ነገር ባደረገላቸው በእግዚአብሔር ላይ ማመፃቸው ነበር። ከዚህ በመቀጠል ኃጢአታቸው ሦስት ዓይነት ነበር፡-

ሀ/ የተሳሳተ አምልኮ በማካሄድ እግዚአብሔርን ይበድላሉ፤

ለ/ ጨካኝ፣ ርኅራሄ የሌላቸውና ወዘተ በመሆን ጎብረተሰቡን ይበድላሉ፤ እንዲሁም

ሐ/ ራሳቸውን በማታለል በራሳቸው ላይ በደል ይፈጽማሉ። ከዚህ የሚከተሉትን

ምንባቦች በጥንቃቄ አንብቡ፤ ኢሳ. 1:1-31፤ 3:1-12፤ 3:16-4:1፤

5:1-7ና 7:1-9።

2/ ኢሳይያስ ፍርድ የኃጢአት ተፈጥሮአዊ ውጤቱ ብቻ እንዳልሆነ ያሳየናል። እርግጥ ነው ኃጢአት ዘወትር ፍርድን ያስከትላል፤ ኢሳይያስ ግን ከፍርድ በስተኋላ እግዚአብሔር ራሱ እንዳለ ያሳየናል። እግዚአብሔር ይህንን ፍርድ በሕዝቡ ላይ ያመጣል። ስለ ፍርድ የሚናገሩትን ስድስት ምንባቦች በምታነቡበት ወቅት የሚከተሉትን ነገሮች አስተውሉ፡-

ሀ/ ፍርድ በአጋጣሚ ወይም በጠማማ ዕድል አይመጣም። ለሕዝቡ ግን ተገቢያቸው ነበር። ፍርድ እንዲደርስባቸው ያደረጉት ራሳቸው ናቸው።

ለ/ ፍርድ የመጣው ከአሦር ወይም ከሰይጣን ሳይሆን ከእግዚአብሔር ነው። ለዚሁም በመረጠው መሣሪያ ሊጠቀም ይችላል፤ የፍርድ አመንጪ እርሱ ራሱ ነው። ሐ/ ይህ ፍርድ የመጣው እግዚአብሔር ቅዱስና ጻድቅ መሆኑን ለመግለፅ ነበር። መ/ ዓለማውም ሕዝቡን ለማጥራትና እንደገና ለመገንባት ነበር። የሚከተሉትን ክፍሎች በጥንቃቄ አንብቡ፡- ኢሳ. 2:6-22፤ 3:13-15፤ 5:8-13፤ 8:11-9:1፤ 9:8-10:4ና 10:28-34።

3/ በኢሳይያስ ዘመን አሦር አሥሩን ነገዶች ማለት እስራኤልን በአጠቃላይ ስትይዝ በተጨማሪ ደግሞ የይሁዳን ታላላቅና ታናናሽ ከተሞች ብዙዎቹን ያዘች። እግዚአብሔር አሦርን የሕዝቡ መቅጫ መሣሪያ አድርጎ ተጠቀመበት። ይሁዳ በአሦር አማካይነት የሚደርሰባት ወረራ ንሥሐ እንድትገባና ወደ እግዚአብሔር እንድትመለስ ምክንያት ነበር። ሦስቱ የሰሜኑ ክፍል ነቢያት ሆሴዕ፣ ኢዮኤል እና አሞፅ እስራኤል በአሦር እንደምትወረር ተናግረዋል። የአሦር ዋና ከተማ በ612 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የተደመሰሰችው ነገድ ነበረች። አሦራውያን ኃይለኛ የጦር ሰዎች ሲሆኑ በጦር ሠራዊታቸውም በዓለም ላይ ዝናን አትርፈው ነበር። ምሕረት የሌላቸው አጥፊዎች ስለነበሩ በእነርሱ አማካይነት የሚደረግ ወረራ በጣም የሚያስፈራ ፍርድ ነበር። ይሁዳ መቀጣት የሚገባት ብትሆንም እንኳ እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን እንደሚጠብቃት የተሰፋ ቃል ሰጥቷል፤ ኢሳ. 8:5-10፤ 10:5-19ና 24-27።

4/ እግዚአብሔር ለሚሰሙትና ለሚታዘዙትም ደግሞ ተናግሯል። የእርሱ ዓላማ ለማጥ ፋት ሳይሆን ለማጥራት ነበር። አንድ ትውልድ አልታዘዝም ቢል ቆይቶ ሌላው ደግሞ ይጠቀማል። ለሕዝቡ የሆነ ግቡን የሚመታ ዓላማ ስላለው የተሰፋ ቃሉ ፈጽሞ አይወድቅም። እነዚህ የተሰፋ ቃሎች ከሁኔታዎች ጋር ያልተያያዙ አይደሉም። ሕዝቡ እነዚህን ነገሮች ከማግኘቱ በፊት በመንፈሳዊ ሁኔታ መዘጋጀት ይኖርበታል። ራሳቸውን በመንፈሳዊ መንገድ እናዘጋጅም ቢሉም የተሰፋ ቃሎቹ አይፀድቁም፤ ለሌላ ሰው ይሰጣሉ። በእያንዳንዱ ተከታታይ ትውልድ መጠቀም የእግዚአብሔር ዓላማና ዕቅድ ነው። ብዙ ትውልድ በረከቶችን በመቀበል ፈንታ ፍርድን ብቻ እንደሚቀበል እናውቃለን፤ ኢሳ. 4:2-6፤ 6:1-13፤ 8:1-4፤ 10:20-23ና 11:10-16 አንብቡ።

5/ ኢሳይያስ በተጨማሪ የወደፊቱን ሁኔታ በቀጥታ የሚመለከቱ አምስት ምንባቦች አሉት። ከእነዚህ መካከል አራቱ መሢሁን የሚመለከቱ ሲሆኑ በከፊል ተፈጽመዋል። የተለያዩት ግለሰቦች ለምሳሌ ዳዊት የመሢሁ ምሳሌዎች ነበሩ። ስለዚህ ኢሳይያስ 7:10-25 በአካዝ ዘመን መንግሥት በከፊል እንደተፈፀመ አድርጎ መመልከት ስሕተት አይደለም፤ በተጨማሪ ደግሞ የክርስቶስንም መምጣት ግልፅ ባለ አኳኋን ይጠቁማል። ወደፊት ምን እንደሚፈፀም መናገር ከነቢዩ ተግባር በጣም ትንሽ የሆነው ክፍል ብቻ ነበር። ሆኖም ይህ በትንቢት መጻሕፍት ሁሉ ውስጥ ይገኛል። የመሢሁ መምጣት በጠላቶቹ ላይ ድል ከመጎናፀፉና ፍፁም ከሆነ አገዛዝ መመሥረት ጋር የተያያዘ ነው፤ ኢሳ. 2:1-5፤ 7:10-25፤ 9:1-7፤ 11:1-9ና 12:1-6 አንብቡ።

ከፍል አራት፡- ልዩ ጠቃሚ ነጥቦች

በእነዚህ 12 ምዕራፎች ውስጥ ኢሳይያስ ሦስት ነገሮችን በአንድ ላይ ያያይዛቸዋል፤ እነርሱም ያለፈው ጊዜ፣ የአሁኑና የወደፊት ናቸው። እነዚህ ነገሮች በሙሉ በአንድነት የተሳሰሩ እግዚአብሔር ስለሚቀጣጠራቸው ነው።

ባለፈው ጊዜ ሁለት ነገሮች ተፈጽመዋል።

- 1/ እግዚአብሔር ከይሁዳ ጋር ስምምነት ፈጥሯል። እግዚአብሔርን ለማገልገል ለእርሱ የተለዩ ሕዝብ ናቸው። ይህም ግለት እርሱ በፈለገው ዓይነት መኖር አለባቸው ግለት ነው። እርሱንም መታዘዝና ማገልገል ይኖርባቸዋል። እነዚህን 12 ምዕራፎች በምታጠብቡት ወቅት እግዚአብሔር ባለፈው ጊዜ ካደረጋቸው ነገሮች ጋር የሚያያዙ ግመሳከሪያዎች ስብስቡ።
- 2/ ሕዝቡ ኃጢአት ስላደረጉ ንስሐ ካልገቡ በቀር ፍርድ ያስከትላቸዋል። የተለየ ሕዝብ ስለሆኑ ኃጢአትን አድርገው ፍርድ ሳይደርስባቸው ማምለጥ አይችሉም፤ ኢሳ. 1:21-23፤ 3:13-15ና 8:11-15።

አሁን ደግሞ እግዚአብሔር ለሕዝቡ እየሠራ ነው።

- 1/ ሄደው ኢሳይያስን እንዲያስጠነቅቃቸውና ጊዜው ሳያልፍ ወደ ንሥሐ እንዲጠራቸው ላከላቸው። የተሰጣቸውን ምልክቶች ማንበብ ነበረባቸው። በ722 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በሰማሪያ ላይ የደረሰውን ፍርድ ተመልክተዋል። ሆኖም እግዚአብሔር ለእነርሱ ኢሳይያስን ላከላቸው፤ ኢሳ. 6:1-13 እና 8:16-20።
- 2/ ሕዝቡን ወደ እርሱ ይጠራል። ሊቀጣቸው አይፈልግም፤ ኢሳ. 1:1-20 በጥንቃቄ አንብቡ። ይህ የጠቅላላው መጽሐፍ መግቢያ ነው። ኢሳይያስ ለይሁዳና ለኢየሩሳሌም ሕዝብ ያቀረበው አጠቃላይ መልዕክት አጭር አቀራረብ ብለን ልንጠራው እንችላለን።

ለወደፊት ሦስት ነገሮች ተዘርዝረዋል።

- 1/ ይሁዳንና ኢየሩሳሌምን ለመቅጣት አሦር ትመጣለች፤ ኢሳ. 8:5-10፤ 10:5-19ና 24-27።
- 2/ ሆኖም እግዚአብሔር ሕዝቡን ያድናል። ንሥሐ የማይገቡት ይጠፋሉ። እግዚአብሔር ለተቀሩት ዓላማ ስላለው እርሱ የሰጠውን የተስፋ ቃላት ይወርሳሉ፤ ኢሳ. 4:2-6፤ 6:1-13፤ 8:1-4፤ 10:20-23 እና 11:10-16።
- 3/ እግዚአብሔር አገልጋዮቹን መላክ ብቻ ሳይሆን እርሱ ራሱ መጥቶ ሕዝቡን ያድናል። በሥዕላዊ መንገድ የተገለጹትና በምላሴ የተሰጡት ነገሮች በሙሉ ግልፅና ፍፁም ይሆናሉ፤ ኢሳ. 2:1-5፤ 7:10-15፤ 9:1-7ና 11:1-9።

ክፍል አምስት፡- ከአዲስ ኪዳን ጋር ያለው ዝምድና

በምዕ. 1-12 የኢሳይያስ አምስት ዋና ዋና አቢይ ትምህርቶች፡- ኃጢአት፣ ፍርድ፣ አሦር፣ የተስፋ ቃልና ትንቢት እንዳሉት በሚገባ አስተውለናል። አሦር በ612 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ባቢሎን ነዌን በወጋችበት ወቅት ተደምስሳ ነበር። ሆኖም አሁንም እግዚአብሔር ዓላማዎቹን ለመፈፀም ከራሱ ሕዝብ ይልቅ አሕዛብን ይጠቀምባቸዋል። በ70 ዓ.ም. ኢየሩሳሌምን እንደገና እንድታጠፋ ርምን ተጠቀመባት።

በኢሳይያስ 2፡1-5፤ 7፡10-25፤ 9፡1-7 እና 11፡1-9 የምናነባቸው ብዙዎቹ ትንቢቶች በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ሥራና አገልግሎት ፍፃሜ አግኝተዋል። ትንቢቶቹና ፍፃሜያቸውን የሚያሳይ ዝርዝር አዘጋጁ። እስከ አሁን ድረስ ያልተፈፀሙትን ትንቢቶች ምልክት አድርገዋቸው። በአዲስ ኪዳን ውስጥ እነዚህ ትንቢቶች ፍፃሜያቸውን እንደሚጠባበቁ የሚጠቀሙን ተመሳሳይ ትንቢቶች አሉ?

እግዚአብሔር በኢሳይያስ ዘመን ለሕዝቡ የሰጣቸው የተስፋ ቃላት አብዛኛዎቹ ተፈጽመዋል። በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሕዝቡን ከአሦራውያን አድኗል። እነርሱ ግን ለእግዚአብሔር ታዛዥ መሆን ስለተዉ እግዚአብሔር በይሁዳና በኢየሩሳሌም ላይ ባቢሎንን ልቡባቸው በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሕዝቡ ወደ ባቢሎን ተወስዶ ነበር። ኢየሩሳሌምም ተደምስሳ ነበር። ሆኖም ታማኝ የሆኑትን ሰዎች እግዚአብሔር በ536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ከባቢሎን እንዲመለሱ አደረገ። በኢሳ. 1-12 የተጠቀሱት ጥቂቶቹ የተስፋ ቃላት የሚያመለክቱት የአይሁድን በ536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ከባቢሎን መመለስ ነው። እነዚህ የተስፋ ቃላት በሙሉ በጊዜ ገደብ ያልተወሰኑ ትምህርቶች በውስጣቸው ይዘዋል። እነዚህ ነገሮች የእግዚአብሔር ቃል ስለሆኑ በማንኛውም ወቅት ትክክል ናቸው። እግዚአብሔር ለእርሱ ታማኞች የሆኑትን ይባርካል።

ከ740-716 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ባለው ጊዜ የነበረው የሕዝቡ ኃጢአት ከዛሬው ዘመን የተለየ ሲሆን እግዚአብሔር ግን አሁንም ኃጢአትን ይጠላል። እግዚአብሔር አሁንም ቀድሞ እርሱንና ሕዝቡን ከለያዩአቸው ኃጢአቶች የእርሱ የሆኑት ሰዎች እንዲለዩ ይፈልጋል። እነዚያ ኃጢአቶች ምን እንድሆኑ መንፈስ ቅዱስ ሊያሳየን ይችላል። እግዚአብሔር ሕዝቡ ወደ እርሱ እንዲመለስ ዘወትር ዝግጅት ያደርጋል። የማይመለሱ ከሆነ ግን ይፈረድባቸዋል። እያንዳንዱ ክርስቲያን አስተማሪና ሰባኪ የእግዚአብሔርን ፍርድ መስበክ አለበት። ይህ እግዚአብሔር ስለ ራሱ ካስተማረን ትምህርት አንዱ ክፍል ነው። እግዚአብሔር ሕዝቡን ስለሚወድና ስለሚጠነቀቅለት ያጠራዋል።

ክፍል ስድስት፡- የክለሳ ጥያቄዎች

1. የኢሳይያስ መጽሐፍ የመጀመሪያ ክፍል ስንት ምዕራፎች አሉት?
2. እነዚህ ምዕራፎች የሚያጠቃልሉት ስንት ዓመታት ነው?
3. በኢሳ. 1-12 የሚገኙት ዋና ዋና አቢይ ትምህርቶች ስንት ናቸው?

4. እነዚህ ነገሮች ምን ምን ድናቸው?
5. ሥነምግባር የሞተው መቼ ነው?
6. ኢየሱስም ብቻውን የመራው ስንት ዓመታት ነው?
7. አካዝ ብቻውን የመራው ስንት ዓመታት ነው?
8. በ2ኛ ዜና ከ740-716 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ስላለው ዘመን የሚያወሩት ስንት ምዕራፎች ናቸው?
9. ሁለት የተለያዩ የአገዛዝ ዘመናቸውን የምናገኘው ለምንድነው?
10. ከእነዚህ ሦስት ነገሥታት መካከል እጅግ ክፉ የነበረው ማን ነበር?
11. አካዝ የማን ምላሌ ነበር?
12. 2ኛ ነገ. 17:5-23 የሚነግረን ስለ ምንድነው?
13. እስራኤልና ሰማሪያ የተሸነፉት በማን ዘመን ነበር?
14. በ732 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ምን ተፈፀመ?
15. በኢሳ. 1-12 የተገለፁት ሁለት ዋና ዋና አቢይ ትምህርቶች ምንና ምን20ናቸው?
16. ኢሳይያስ ኃጢአታቸውን የሚዘረዝረው ለምንድነው?
17. እግዚአብሔር ይሁዳን ለመቅጣት የተጠቀመው በየትኛው ሕዝብ ነው?
18. ሃዘኒ የተደመሰሰችው መቼ ነበር?
19. እግዚአብሔር ታማኝ ለነበሩት ሰዎች የሰጣቸው ምንድነው?
20. በኢሳ. 1-12 የሚገኙትን 4 ትንቢታዊ ምንባቦች አቅርቡ።
21. አንዳንዶቹ ትንቢቶች የተፈፀሙት መቼ ነበር?
22. አካዝ የሞተው መቼ ነው?
23. ኢሳ. 1-12 የሚያጠቃልለው የትኛውን ዘመን ነው?
24. ሰናከራም ኢየሩሳሌምን የወረረው መቼ ነው?
25. ምዕ. 7 የያዘው የየትኛውን ንጉሥ ታሪክ ነው?

ትምህርት አራት (ኢሳ. 13-23)

ክፍል አንድ:- ታሪካዊ መግቢያ

ኢሳይያስ መጽሐፉን ያቀነባበረው የዘመናትን ቅደም ተከተል ጠብቆ እንዳልሆነ ግልፅ ነው። ስለ እህዛብ መንግሥታት የተነገሩት እነዚህ ትንቢቶች በዚህ ሥፍራ ያቀረባቸው በአንድ ዘመን ስለተናገራቸው አይመስልም፤ ኢሳይያስ እነዚህን መልዕክቶች ከእግዚአብሔር የተቀበለው መቼ እንደሆነ ስለማይነግረን በሥነምግባር፣ በኢየሱስም፣ በአካዝ ወይም በሕዝቅያስ ዘመን በየትኛውም መሆኑን ለይተን እናውቃለን። ሆኖም በአተረጓጎም ላይ ምንም ለውጥ አያስከትልም።

እነዚህ የአሕዛብ መንግሥታት አብዮቶች የይሁዳ ጉረቤቶች መሆናቸውን ከካርታው መመልከት እንችላለን። በብሉይ ኪዳን ውስጥ በተለያዩ ሥፍራዎች ስለ እነርሱ እንበብናል። ከጥርዳናስ በስተምሥራቅ የእስራኤል ጉረቤት የነበረችው አሞን ስግ አልተጠቀሰም። በዚህ ወቅት ምናልባት በአሦር ተይምስሳ ይሆናል።

1/ ውድቀታቸው የፈጀው ረጅም ዘመን ነው። እነዚህ መንግሥታት የተደመሰሰት በተለያዩ ዘመናት ዝርጽ አንዳንዶቻቸው የተቀጡት ለጥቂት ጊዜ ብቻ እንጂ ለዘላቂታው አልነበረም። ከእነዚህ 12 መንግሥታት መካከል አሁኑ ዉርሶ የሌሉት የትኞቹ ናቸው?

2/ አንዳንዶች አገሮች ለኢሳይያስ ቅርብ ሲሆኑ እንደ ባቢሎን የመሳሰሉት ሌሎች አገሮች በጣም ሩቅ ነበሩ። ሆኖም ይህ ነገር ምንም ለውጥ አላመጣም። ሁላቸውም በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ነበሩ። እነዚህ ምዕራፎች ታሪክን፣ መልካን ምድርንና መለኮታዊ ትምህርትን በአንድነት አድርገው ያቀርቡልናል።

ክፍል ሁለት፡- የነቢዩ ሸክም

ኢሳይያስ የይሁዳን ጉረቤቶች በተመለከተበት ወቅት ብዙ የሚናገሩት ነገሮች ክርኩት። ይሁዳና ኢየሩሳሌም እነዚህን አገሮች እንዳይመለከቱና በሥልጣናቸውም እንዳይቀኑ አስጠነቀቃቸው። ከእነርሱ መካከል አንዳንዶቹ ለምሳሌ አሦርና ባቢሎን እጅግ ብርቱ የጦር ሠራዊት ነበራቸው። ሌሎቹ ደግሞ በንግዳቸው የታወቁ ሲሆኑ የተቀሩት ደግሞ በትምህርታቸው ዝንቾች ነበሩ። እያንዳንዳቸው በተለያዩ ምክንያቶች ከፍተኛ የክብር ሥፍራ ላይ ደርሰው ነበር። በተጨማሪ እያንዳንዳቸው የየራሳቸው ሃይማኖት እንደነበሩ ራቸው እናውቃለን። ይሁዳ እነዚህን የአሕዛብ መንግሥታት ለመምሰል መከራ እንድታደርግ የእግዚአብሔር ዕቅድ አልነበረም። እነዚህ መንግሥታት አብዛኛውን ጊዜ በላይነታቸውና በሥልጣናቸውን ያገኙት በመጥፎ መንገድ ነበር። እግዚአብሔር ይሁዳ የእርሱ ልዩ ሕዝብ እንድትሆን ፈለገ። ለእነርሱም ያለው ዓላማ ይህ ነበር።

ኢሳይያስ በተጨማሪ ይሁዳ ለዕርዳታ ወደእነዚህ መንግሥታት እንዳትመለከት ነገራት። ከእነዚህ መካከል አንዳንዶቹ ይሁዳን ሲወጓት እርሷ ግን እግዚአብሔር እንዲረዳት ወደ እርሱ መመልከት ነበረባት። እግዚአብሔር ይሁዳን ያድናትና ይጠብቃታል። የእግዚአብሔር ሕዝብ ግን በዚያ ፈንታ ከግብፅ፣ ከባቢሎንና ከሌሎች መንግሥታት እርዳታ ለማግኘት ሞከረ። ይህንን ለግድረግ ሲሞክሩ ምን እንደተፈፀመ እናውቃለን። አካዝ ከአሦር ጋር ስምምነት በፈጠረበት ወቅት ሃይማኖትንም ደግሞ መቀበል ነበረበት። እግዚአብሔር ራሱ ለሕዝቡ ይከላከላል፤ ይጠብቃል። ይህ ምሳሌ የተሰጠን በኢሳ. 36-39 ውስጥ ነው። ወደ ግብፅ ወይም ወደ ፊንቄ መሸሽ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ሊሰጥ የፈለገውን ዕርዳታ ላለመቀበል መፈርጠጥ ነው። እነዚህ የአሕዛብ መንግሥታት ምንም ያህል ብርቱ ቢሆኑም እንኳ እግዚአብሔርን ሕዝብ ሊያድኑ አይችሉም።

እነዚህ 12 የአሕዛብ መንግሥታት እያንዳንዳቸው ለጊዜው ዝነኛና ኃይለኛ ቢሆኑም ሥልጣናቸው ውሉን ነው። እነዚህ መንግሥታት ወዲያውኑ ይጠፋሉ፤ የማይናወጥ መሠረት የላቸውም። ከእነዚህ መንግሥታት መካከል እስከ ዛሬ ድረስ ያሉ የትኞቹ ናቸው? ሦሪያ እና ግብፅ ብቻ ሲሆኑ ሁለቱም ደግሞ በኢሳይያስ ዘመን ከነበሩበት ሁኔታ በጣም የተለዩ ናቸው። የተቀሩት መንግሥታት በሙሉ ተደምስሰዋል። ብዙዎቹ በዓለም የሚገኙ የአሕዛብ መንግሥታት አይሁዶችን ቢጠሏቸውና ቢያሳደዱአቸው እንዲሁም ኃጢአተኞች ቢሆኑም እንኳ እግዚአብሔር ጠብቋቸዋል። እነዚህ መንግሥታት በሙሉ ለአጭር ጊዜ በግ ብሉ እንደሚጠፉና ጨርሶ እንደሚረሳ ተወርዋሪ ኮከብ ናቸው።

ክፍል ሦስት፡- ማብራሪያ

የአሥራ አንዱን ምዕራፎች ጠቅላላ ይዘት ለመረዳት ለዚህ ትምህርት ከተዘጋጁት ጥያቄዎች በኋላ የሚገኘውን የኢሳ. 13-23 ግውጫ ተመልከቱ። ኢሳ. 17፡12-14 የሚመለከተው የተጠቀሱትን አሥራ ሁለት መንግሥታት ነው።

ከእነዚህ 11 ምዕራፎች ውስጥ የአሕዛብን መንግሥታት የማይመለከቱ ሁለት ታሪኮች ይገኛሉ፤ ኢሳ. 20:1-6ና 22:15-25 አንብቡ። የፍልስጥኤም ከተማ የነበረችው የአዛጦን መሸነፍ በግብፅና በሰሜን አፍሪካ ላይ ለሚደርሰው ታላቅ ሽንፈት ምልክት ይሆናል። ሳምሩክ የሚያስበው ስለ ሕዝቡ ሳይሆን ስለ ራሱ ብቻ ነበር። ዝነኛ ለመሆን ፈልጎ ነበር። ስለ ገደለሽነቱ እንዲገሥፀው እግዚአብሔር አሳይያለን ላክ።

ከ740-716 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ባለው ዘመን ውስጥ ባቢሎን ገና ዝነኛና ብርቱ መንግሥት አልሆነችም። ሆኖም ኢሳይያስ ስለ እርሷ በሰፊው ይዘረዝራል፤ ኢሳ. 13:1-22፤ 14:3-23ና 21:1-10 አንብቡ። በ612 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የባቢሎን ሠራዊት የአሦርን ዋና ከተማ ነቂን አሸነፉ። ሆኖም በ538 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ንጉሥ ቲርስ ለ75 ዓመታት ዓለምን ያንቀጠቀጥቸውን ያችን ዝነኛ ባቢሎንን ይይዛትና የመንግሥት ፍግሜ ይሆናል። ዝነኛይቱ የባቢሎን ከተማ በበረሃ አሸዋ ሥር ተቀብራና ለብዙ ዘመናትም ተረስታለች።

በኢሳ. 14:24-27 የሚገኘው ትንቢት የተፈፀመው በ612 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። ባቢሎን አሦርን እንድታጠፋ እግዚአብሔር ተጠቅሞባታል። በኢሳ. 28-35 ስለ አሦር ሥልጣንና ዝና በሰፊው አንብበናል። በ722 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት አሦር እስራኤልን በምርኮ ወስዳታለች፤ ሆኖም የእርሷ ዝናና ገናኘነት የተወሰነ ነበር። በአሁኑ ወቅት ዝነኛይቱ ነቂን የምትገኘው የት ነው? እርሷም ደግሞ ለብዙ ዓመታት በአሸዋ እንደተቀበረች ተርታለች።

ከዮርዳኖስ ወንዝ በስተምሥራቅ ከጨው ባሕር በስተደቡብ በኩል የሚገኙት የኢየሩሳሌም ሦስት ጉረቤቶች አሞን፣ ሞአብና ኤዶም ነበሩ። በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ አሞን በጭራሽ አልተጠቀሰም። ኤዶም የሚገኘው በሁለት ቁጥሮች ውስጥ ብቻ ነው፤ ኢሳ. 21:11-12። ከዚህ በተለየ ሁኔታ ለሞአብ ደግሞ ሁለት ምዕራፎች ግለት ኢሳ. 15 እና 16 ተሰጥተውታል። የሞአብ ታላላቅና ትናንሽ ከተሞች ስም አጥኑ። እነዚህ በሙሉ ስላምና ፀጥታ አለን ብለው ያስባሉ፤ እግዚአብሔር ግን ይፈርድባቸዋል። የአሞን፣ የኤዶምና የሞዓብ መንግሥታት በአሁኑ ወቅት አይገኙም።

በስተምዕራብ በኩል ከኢየሩሳሌም በስተደቡብ የምትገኘው የይሁዳ የዘውትር ጠላት ፍልስጥኤም ነበረች፤ ኢሳ. 14:28-31። አይሁድ ወደ ከነዓን ምድር ከገቡበት ጊዜ አንሥቶ በግምት እስከ ክርስቶስ ዘመን ድረስ እነዚህ ፍልስጥኤማውያን ጠላቶቻቸው ነበሩ። እነዚህ ሰዎች በአሁኑ ዘመን በዚህ ስም ከሚጠሩት ጋር ምንም ዝምድና የላቸውም።

ከዚህ በመቀጠል በጣም ራቅ ያሉ ሦስት መንግሥታት እናገኛለን።
እነርሱም፡-

- 1/ ሱሜን አፍሪካ፣ ይህ ስም ከግብፅ በስተደቡብ በኩል ሕዝቡ የሚያውቁትን ነገር ሁሉ ያጠቃልላል፤ ኢሳ. 18:1-7።
- 2/ አረብ ከአሞንና ሞአብ በስተምሥራቅ የሚገኘው አካባቢ ነበር፤ ኢሳ. 21:13-17።
- 3/ ፊንቄ ጢርስና ሲዶና የሚባሉ ከተሞች የነበሩዋት አገር ነበረች።

በኢ.ሳ. 23:1-18 እንደተጠቀሰው ሀብታም ነጋዴዎች ነበሩ። እነዚህ አገሮች ሁሉ በተለያዩ ሁኔታዎች ገነኛ ነበሩ። እያንዳንዳቸው ኃይል ነበራቸው፤ ሆኖም የእግዚአብሔርን ሥልጣንና ቅድስና ለማሳየት በእርሱ በራሱ ደፈረድባቸዋል።

ደግሰቀ የሥራ ከተማ ስትሆን በአሦር ተይዞ ነበር፤ ኢ.ሳ. 17:1-3። በ722 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እስራኤል እንደተያዘች እናውቃለን። ስለዚህ ኢ.ሳ. 17:4-11 የተነገረው ከዚህ ዘመን በፊት መሆን አለበት። ትንቢቱ የተነገረውና ፍፃሜያዊ ያገኘው ከ740-716 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ድረስ ባሉት ዓመታት ውስጥ ነበር። ኢሳይያስ ሲናገር ሳይመጡት ሰዎች ግረጋገጫ ያልከት ነበር።

አሦራውያን በመጡበት ጊዜ ይሁዳ ከጉብፅ ጋር ስምምነት ለማድረግ መጥከርዋን በኢ.ሳ. 30:1-7 እንረዳለን። የእግዚአብሔር ፍርድ በታላቂቱ የጉብፅ መንግሥትም ላይ ደግሞ ይመጣባታል፤ ኢ.ሳ. 19:1-15። ናቡከደነፆር ጉብፅን ወረራት። ሆኖም እግዚአብሔር ጉብፅን በተለየ ሁኔታ ይባርካታል፤ ኢ.ሳ. 19:16-25። ይህ ነገር እንዴት ሊሆን እንደቻለ ወይም ፍፃሜ ሊያገኝ የሚችለው በምን ሁኔታ እንደሆነ በእርግጥ ለመናገር ያዳግታል።

የኢየሩሳሌም ሕዝብ ከሌሎች አሕዛብ የተለዩ አልነበሩም። ከሌላም የመጡት ወታደሮች አሦራውያን ነበሩ። ኢየሩሳሌም በተወረረችበት ወትት ሕዝቡ በንሥሐ ወደ እግዚአብሔር አልተመለሱም፤ ከዚህ ይልቅ ጥን ራሳቸውንና ከተግባራቸውን ለመከላከል ጥከሩ። እግዚአብሔርን ራሱና በእርሱ ፈንታ ይተግጠሉና ይዘፍኑ ነበር። በዚህ ምክንያት ፍርድ ይመጣቸዋል። ይህም በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊትና በ70 ዓ.ም. ደረሰባቸው፤ ኢ.ሳ. 22:1-14 በጥንቃቄ አንብቡ።

ሆኖም እግዚአብሔር ሕዝቡን አደረሳም ወይም ችላ ብሎ አይተውም። ጥቂቶቹን በአሦርና በባቢሎን ምድር በታተናቸው። በ536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት አነስ ያሉ ሰዎችን ሰበሰቡ። እንደገናም ደግሞ ተመሳሳይ ድርጊት ሊያደርግ ይችላል፤ ኢ.ሳ. 14:1-2 አንብቡ። ይህ በከፊል ተፈጽሟል፤ ሆኖም ወደፊት የተሟላ ፍፃሜ ለማግኘት ይጠብቅ ይሆናል።

ክፍል አራት፡- ልዩ ጠቃሚ ነጥቦች

- 1/ የትንቢት ግረጋገጫ፡- እግዚአብሔር በኢሳይያስ ለግብይነት ስለእነዚህ መንግሥታት ስለእያንዳንዳቸው የተናገረው ነገር ተፈጽሟል። በእነዚህ አሕዛብ የደረሰባቸው ከራሳቸው ውሳኔ የተነሣ ነው። ወይም የአሦርና የባቢሎን ኃይል ውጤት ነው ለማለት ለይሁዳ በጣም ተላል ነበር። ስለእነዚህ አሕዛብ የሚናገረው የእግዚአብሔር ቃል ይህ አመለካከት ትክክል አለምሆኑን ያረጋግጣል። እግዚአብሔር ስለ አሥራ ሁለቱም መንግሥታት የተናገረው ተፈጽሟል። የወደፊቱ ሁኔታ በእግዚአብሔር እጅ ነው። እርሱ የሚናገረው ሁሉ ይሆናል። ወደኋላ መለስ ብለን ይህንን ነገር ስንመለከት ኢሳይያስ እውነተኛ ነቢይ እንደነበረ ለግረጋገጥ ይረዳናል። በተጨማሪ ደግሞ ስለወደፊቱ እምነት እንዲናረን ያደርጋል።
- 2/ የጋጠአት ፍርድ፡- ኢ.ሳ. 13-23ን በምታዝቡበት ጊዜ የእነዚህን የተለያዩ አሕዛብ ጋጠአቶች ልብ ብላችሁ ተገንዘቡ። እነዚህ ጋጠአቶች ሁሉ ከአንዱ ጋጠአት

እግዚአብሔርን ካለመታዘዝ የመነጨ ናቸው። እነዚህ አሕዛብ ያደረጓቸው ነገሮች ባሕርያቸውን ጠቁመዋል። ይህም የልባቸውንና 20 የአኗኗራቸውን ሁኔታ ገልጾታል። ይኸውም የውስጣዊው ሁኔታ የውጭአዊው ማረጋገጫ ዝርዝር። እግዚአብሔር የእርሱን ሕግ ያልታዘዙትን ይቆጣቸዋል። የሚፈርደውም በግያምኑት ሰዎች ኃጢአት ላይ ብቻ ሳይሆን በእስራኤል እና በይሁዳም ላይ ጭምር ነው። ኢሳ. 13-23 ታሪክ ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔር በሕዝቡ ሕይወት ውስጥም ሲሠራ ጭምር ያሳየናል።

3/ ጥምረው አይኖርም:- ግብፅ ሰፊ ሕዝብ ነበረች። ፊንቄና ፍልስጥኤም በጣም ትናንሽ ነበሩ። ጌታ ሲመለከታቸው በመካከላቸው ምንም ልዩነት አልነበረም። ሰፊዎቹም ትናንሾቹም ይፈረድባቸዋል። አሦርና ባቢሎን ብዙ ሠራዊት ስለነበራቸው ሀብታም መንግሥታት ነበሩ። አረቦች እና ኤዶማውያን የበረሃ ሕዝብ ስለሆኑ ያለ ጥርጥር ድሆች ነበሩ። እግዚአብሔር የሚመለከተው የእነርሱን ሀብትና ድህነታቸውን ሳይሆን አኗኗራቸውን ነው። ኢየሩሳሌም ለኢሳይያስ በጣም ቅርብ ስትሆን ሰሜን አፍሪካ እጅግ የራቀ ነበር። ይህም ምንም ልዩነት አላመጣም። ከእስራኤልና ከአዋን በስተሰሜን ከአሦር ግን በስተደቡብ ይኖሩ የነበሩት ሶሪያውያን ኃይለኛ ነጋዴዎችና የጦር ሰዎች ነበሩ። እነርሱን ደግሞ ስለ አኗኗራቸው መልስ እንዲሰጡ እግዚአብሔር ይጠይቃቸዋል። ከሙት ባሕር በስተምሥራቅ በአዋንና ኤዶም መካከል የምትገኘው ሞአብ ደግሞ በመስቀለኛ መንገድ ትፈተናለች። አንድም እንኳ ሕዝብ ከእግዚአብሔር ፍርድ ሊያመልጥ አይችልም።

ከፍል አምስት:- ከአዲስ ኪዳን ጋር ያለው ዝምድና

1/ እግዚአብሔር ለህዝብ ያለው ዕቅድ:- የኢየሩሳሌም እና የይሁዳ ሕዝቦች በዘመናቸው የነበረውን ዓለም ዙሪያውን ሲቃኙ ከሌሎቹ መንግሥታት ማለት በስተደቡብ ከግብፅ፣ በስተምሥራቅና ሰሜን ምሥራቅ ከአሦርና ባቢሎን ጋር ሲወዳደሩ እነርሱ በጣም ትንሽ እንደሆኑ ሳይሰማቸው አይቀርም። ከእነዚህ አሕዛብ ሁሉ መካከል እግዚአብሔር የተለየ ቦታ ያዘጋጀለትና ልዩ በሆነ አካሄድ እንዲመላለስ የሚጠበቅበት የራሱ ሕዝብ ነበረው። የወረሱት ምድር ትንሽ ነበር። በቁጥር ከሌሎቹ አሕዛብ በጣም ያነሱ ሲሆኑ በአጠቃላይ ከማናቸውም የተለዩ ነበሩ። እግዚአብሔር አገልጋዮቹ እንዲሆኑ መርጧቸው ነበር። የኤራሲንም መልዕክት ደግሞ የሚናገረው ስለዚሁ ነገር ነው።

2/ ወርቅ፣ ዝናና ሥልጣን ወፊ ናቸው:- ከእነዚህ መካከል ጥቂቶቹ ሀብታም፣ አንጻንዶቹ ዝነኛና የተቀሩት ደግሞ ኃይለኛ የጦር ሠራዊት ያላቸው ነበሩ። እነዚህን ነገሮች ሁሉ እንዲያከማቹ እግዚአብሔር ፈትዶላቸው ነበር። ሆኖም እነዚህ ነገሮች በሕይወት ውስጥ በጣም አስፈላጊ የሆኑ አይደሉም። እነዚህ ሰዎች እግዚአብሔርንና ከእነርሱ የሚፈልጋቸውን ሥነ ምግባራዊ ነገሮች ረስተው ወርቅ፣ ዝናና የጦር ኃይል አከማቹ። የኢየሩሳሌም እና የይሁዳ ሕዝብም ደግሞ በእነዚህ ነገሮች በመቅናት እግዚአብሔርን ለማገልገል መመረጣቸውን ዘነጉ። እነዚህ ነገሮችም ከጠላቶቻቸው ሊጠብቁቸው እንደሚችሉ አድርገው ገመቱ። እግዚአብሔር በአንጻንዳዱ ሰው ሕይወት ውስጥ የመጀመሪያውን ሥፍራ ይፈልጋል።

3/ Δ7

ωη

ρω

ηλ

ωγ

ηω

λ7:

λ7η

ρρ

ωε

ηω

λρ

1. λ.η.ρ.υ

2. ημ.υ.ρ.

3. λ.η. ρ

4. λ.η.μ.υ

5. ρ.ρ.λ.ρ

6. λ.η.μ. ρ

7. ρ.ρ.λ.ρ

8. λ.η. ρ

9. λ.η.ρ.λ

10. λ.η. ρ

11. η.λ. ρ

12. η.ρ. ρ

13. η.ρ.ρ.

14. η.ρ.ρ.

15. η.ρ.ρ.

16. η.λ.η.

17. ρ.ρ.ρ.

18. λ.ρ.ρ.

19. η.ρ.ρ.

20. ρ.ρ.ρ.

21. ρ.ρ.ρ.

22. η.λ.ρ.

23. በባሕር አጠገብ የነበሩት ሁለት መንግሥታት ግንና ግን ነበሩ?
24. የሳምናስ ታሪክ የሚገኘው የት ነው?
25. በኢሳ. 13-23 ውስጥ የተጠቀሱ መንግሥታት ስንት ናቸው?

ክፍል ሰባት:- የኢሳ. 13-23 ማውጫ

1. ባሊሉን ኢሳ. 13፤ 14:3-23ና 21:1-10
. ኢሳ. 14:1-2 ተስፋ የተሰጠው እንደገና መመለስ
2. አሦር ኢሳ. 14:24-27
3. ፍልስጥኤም ኢሳ. 14:28-32
4. ሞአብ ኢሳ. 15:1-9ና 16:1-14
5. ሶሪያ ኢሳ. 17:1-11
6. እስራኤል ኢሳ. 17:1-11

የአሕዛብ መንግሥታት:- ኢሳ. 17:12-14

7. ሰሜን አፍሪካ . . ኢሳ. 18:1-7
8. ግብፅ ኢሳ. 19:1-15
. ኢሳ. 19:16-25 - የግብፅ በረከት
. ኢሳ. 20:1-6 - የነቢዩ ምልክት
9. ኤዶም ኢሳ. 21:11-12
10. አረብ ኢሳ. 21:13-17
11. ኢየሩሳሌም . . . ኢሳ. 22:1-14
. . . ኢሳ. 22:15-25 - ሳምናስ
12. ፊንቄ ኢሳ. 23:1-18

ትምህርት አምስት (ኢሳ. 24-27)

ክፍል አንድ:- ታሪካዊ መግቢያ

ማሳሰቢያ:- እነዚህን ምዕራፎች ስታጠት በገጽ 58 ላይ የሚገኘውን የዚህን ክፍል ግውጫ ደጋግማችሁ አመላክሩ።

በእነዚህ አራት ምዕራፎች ውስጥ ይህ ክፍል መቼ እንደተጻፈ ለማወቅ የሚረዱን ማመሳከሪያ ድርጊቶች ወይም የማንኛውም ሕዝብ ስም አናገኝም። እግዚአብሔር በኢሳይያስ አማካይነት ሲናገር በጊዜና በሁኔታዎች ላይ ተደግፎ አልነበረም። በማንኛውም ሥፍራና ምን

ጊዜም አይሻርም። ሆኖም የኢሳ. 24-27 ይዘት ከምዕራፍ 13-23 የሚተላ ነው። በምዕ. 13-23 ነቢዩ ስለ አሕዛብ መንግሥታት ተናግሯል። አሁን ደግሞ ከዚህ ባሻገር ስለ መጨረሻው ዘመንና ስለ ደገነነት ዕቅድ ፍጻሜ ይናገራል።

በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ የምናገኛቸው አሳቦች ኢየሱስ በግቴ. 24ና 25፤ በማርቆስ 13ና በሉቃስ 21 ስለ መጨረሻው ዘመን ከተናገረው ጋር ተመሳሳይ ናቸው። ስለዚህ ብዙ ሰዎች ኢሳ. 24-27ን «የኢሳይያስ ራዕይ» ብለው ይጠሩታል። ይህም ክፍል ከአካሉ እና ከሕዝቅያስ ዘመን በአጠቃላይ አውጥቶን እግዚአብሔር በመጨረሻ ላይ ወደሚፈፀማቸው ነገሮች አዕምሮአችንን ይወስዳል።

በአካሉ ዘመን መንግሥት ከ736-716 ዓመት ከክርስቶስ ለደት በፊት ኤዶግውያን ይሁዳን እንደወረሩና ብዙ ከተሞችንም እንደያዙ ከ2ኛ ዜና 28፡16-21 እንረዳለን። ሞአብም ደግሞ ይሁዳን የወረረችት በዚሁ ተመሳሳይ ዘመን ሳይሆን አይቀርም። ሆኖም በኢሳ. 24-27 ውስጥ የምናገኘው ስለ ግንኙውም መንግሥት የሚናገር ግመሳኪሪያ ኢሳ. 25፡10-12 ብቻ ነው፤ ሆኖም ኢሳይያስ ምዕ. 24-27ን መቼ እንደጻፈ ለማወቅ እምብዛም አይረዳንም። ከዚህ ተደም ኢየሱስም በአሞን ላይ ከፍተኛ ሽንፈት አድርጏል፤ 2ኛ ዜና 27፡3-9።

በምዕ. 28፡35 ውስጥ ከምናገኘው ነገር አንፃር እነዚህ ምዕራፎች «አምራውያን የፈጠሩት ተውስ» ብለን ሰይመናቸዋል። እነዚህን ምዕራፎች ያለምንም ችግር በሕዝቅያስ ዘመን የመጀመሪያ አጋማሽ ግለትም ከ716-702 ዓመት ከክርስቶስ ለደት በፊት ባለው ጊዜ ውስጥ ልናስተምግባቸው እንችላለን። የእግዚአብሔር ሕዝብ በምድረ ገጽ የሚጠፋ መስሎ ሳይታይ አይቀርም። በመጨረሻ ታግኞች ድል አድራጊ እንደሚሆኑ ከምዕ. 24-27 እንገነዘባለን። እግዚአብሔር ለራሱ ክብር ሲል ይጠበቃቸዋል።

ክፍል ሁለት፡- ኢሳ. 24-27

የነቢዩ ሸክም

1. አጠቃላይ ቁጥጥር

ነቢዩ ሁሉም ነገር በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር እንደሆነ ለይሁዳ ሕዝብ ያሳስባል። አሦርን የመሰለች መንግሥት ለረጅም ዘመናት ቆይታለች። ዓለምንም በታላቅ ጦር ሠራዊቷ አግካይነት ለብዙ መቶ ዓመታት ገዝታለች፤ ሆኖም በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ነበረች። አንዳንዶቹ በጣም ራት ያሉ አገሮች ሲሆኑ እግዚአብሔር እነርሱንም ይቆጣጠራል። ከዳዊት ዘመን አንሥቶ የእግዚአብሔር ሕዝብ ጠላት የሆነችው ሌላይቱ አገር ፍልስጥኤም ስትሆን፤ እግዚአብሔር እርሷን የሚቀጣበት ጊዜ ደግሞ ቅርብ ነበር። በይሁዳና በኢየሩሳሌም ይኖሩ የነበሩት ሰዎች የአሕዛብን መንግሥታት ሲመለከቱ እምነታቸውን በተላሉ ይጥሱ ነበር።

2. ትክክለኛ ፍርድ

በምዕ. 1-12 ስለ እግዚአብሔር ሕዝብ ኃጢአቶች አንዳንድ ነገሮችን አንብበናል። ሆኖም ይህ የዚህ ታሪክ አንድ ገፅ ብቻ መሆኑን መዘንጋት የለብንም። እግዚአብሔር ክፉን እንዲቀጣ ቀን ከሌት ያነሱ ብዙ መልካም ሰዎች ደግሞ ነበሩ። አብዛኛውን ጊዜ ደግሞ እግዚአብሔር ምንም የማያደርግ መስሎ ታይቷል። ፀሎታቸውም እንዳልተመለሰ ተደርጎ ተቆጥሯል። ኢሳይያስ በምዕ.13-23 ውስጥ እግዚአብሔር ለሚያፈቅሩትና ለሚያገለግሉት እርሱ ዕውነትን እንደሚደግፍ፣ ክፉትን እንደሚቆጣና ፍትሔን እንደሚገልጥ ለሕዝቡ ያረጋግጣል።

3. መልሶ ማቋቋም

በምዕ. 40-66 ውስጥ በተደጋጋሚ የምናገኘው አቢይ ትምህርት መልሶ መገንባትን ነው። በዚህ ክፍልም ደግሞ የዚህ ነገር ምልክት ተሰጥቶናል። የእግዚአብሔር ዕቅድ ማጥፋት ሳይሆን ማጥፈት ነው። 536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የተጣራ ቅሬታ ከባቢሎን መልስ ያመጣል። ከእነዚህም መካከል በጣም ጥቂት የሆኑት ብቻ መሆኑን ለመቀበል ፈቃደኞችና ዝግጁ ይሆናሉ። ሆኖም እነዚህ ጥቂት ሰዎች መልካሙን የምሥራች ለአሕዛብ ይሰጡና ከሁለቱ የተውጣጣ አዲስ ሕዝብ ይመሥረታል። ተደጋጋሚ የንሥሐ ጥሪ የምናገኝበትም ምክንያት ይህ ነው። እግዚአብሔር ግለሰቦችንም ደግሞ መልሶ ያቋቋማል። እርሱ ግብፅንም ደግሞ መባረክ እንደሚፈልግ ተመልክተናል፤ ኢሳ. 19:16-25። ለአሦራውያንም ዋና ከተማ ለነነዌ ነዚይ እንደላከላት እናውቃለን። የእግዚአብሔር ዕቅድ እርሱን የሚያፈቅሩትን ሰዎች በአንድነት መሰብሰብ ነው። ይህ ዓላማ ግቡን ይመታል።

ክፍል ሦስት:- ማብራሪያ

1. ምዕራፍ 24

በቁ. 1-3 ውስጥ የተነገረው ፍርድ ምድርን ሁሉ የሚያጠቃልል ነው። ይህ የሚያመለክተው በምዕ. 13-23 በአንዳንድ መንግሥታት ላይ የሚደርሰውን ሳይሆን ስለ መጨረሻው ፍርድ ነው።

የዚህ ፍርድ መንሥኤ በቁ. 4-5 ውስጥ ቀርቧል። ሕዝቡ እንደፈቀዱ ግድረግ እንደሚችሉና ስለ ድርጊታቸውና አኗኗራቸው ጨርሶ የማይጠየቁ መስጧቸዋል። አሁን ግን የመጠየቅ ሰዓት ይደርሳል፤ ከማቴ. 25 ጋር አነጻጽሩት። ይህ ፍርድ በአንድ መንግሥት ላይ ብቻ ሳይሆን በዓለም ሁሉ ላይ እንደሆነ ቁ. 13 ይጠቁመናል። ከዚህ አንቀጽ የሰበሰበው አጠቃላይ ሥዕል የእግዚአብሔር እርግጥን በምድር ላይ ምን እንደሚያሰከትል ይጠቁማል። በሰዎች ሕይወት ላይ የሚያሰክትለው ውጤት ምን እንደሆነ በዝርዝር አልቀረበም። እነዚህን ነገሮች ራሳችን ዘርዝረን ልንጽፋቸው እንችላለን። ይኸውም ትካዚ፣ ብቸኝነት፣ ሐዘን፣ ምሬት፣ ማጣትና ወዘተ ይሆናል።

ቁ. 14-16 ውስጥ የጊዜያዊ ሰዎች እግዚአብሔር ካደረገላቸው ነገር የተነሣ ነው። እርሱ ዲድት ስለሆነ ሊፈርድ እንደሚገባው ያውቃሉ። አሁን ጊዜው ስለደረሰ በመደሰታቸው ይዘጋጃሉ። ለግምገማታቸው ያለው ተስፋ ምንድነው?

ቁ. 16-20 ተመልከቱ። ግንኙኛው ሰው ሊያደርግ የሚችለው ነገር ወደ እግዚአብሔር መልሰ ብቻ ነው። ፍርድ በሚመጣበት ጊዜ ሰው ሊያመልጥ የሚችልበት ከእግዚአብሔር ጥበቃ ዕለተተር ምንም መንገድ አይኖርም።

ሕዝብ ብቻ ሳይሆን ከዓለም ውጥ ብለው የሚገኙት ሰይጣንና ተከታዮቹ ጭምር ይፈረዳሉ። ከዚህ በኋላ እግዚአብሔር ምርጥ በሆነው ሥፍራው ተቀምጦ ይመራል።

2. ምዕራፍ 25

እግዚአብሔር ቃሉን ስላከበረና ትዕቢትን ሁሉ ስላስወገደ ተመስግኗል። እግዚአብሔርን ከፍ ከፍ በግድረግ ፈንታ ራሳቸውን ያደረጉ ተዋርደዋል። ሕዝቦች ወደ እግዚአብሔር ይመለሳሉ፤ ፅርዲታንም ያገኘና ጠላቶቻቸውም ተሸንፈው ያገኟቸዋል፤ ኢሳ. 25: 1-5። በቁ. 6-8 ውስጥ አንጻቢው በድንገት የእግዚአብሔርን ፅኑ መጪሻ ይወስዳል። ይህ ምንግብ ከፊዕይ 19:5-10 ጋር የሚወዳደር ነው። እግዚአብሔር ድል አድራጊ ነው። ሕዝቡም ርኩሃቸው ይህም ሁሉ እንዲደሰቱና እግዚአብሔርም እንዲመሰገን ያደርጋል።

ቁ. 10-12 ውስጥ ጥላብ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ጠላቶች ትጠቁግለች። ጥላብ ትዋርዳለች፤ ሆኖም እርሷ ብቻ ሳትሆን እንደ እርሷ የሚያስቡና የሚኖሩ ሁሉ ይዋርዳሉ።

3. ምዕራፍ 26

ቁ. 1-6 ውስጥ ነቢዩ ወደ አሁኑ ሰላምና በረከት አቢይ ትምህርት መለስ ይላል። እግዚአብሔር የሚያደርገው ወደፊት ብቻ ሳይሆን አሁንም ጭምር ነው። እነዚህ ቁጥሮች የተፈፀሙት እግዚአብሔር በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ኢየሩሳሌምን በአጻነበት ወትት ነበር። እንደገናም ደግሞ በ536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ምርከኞች በተመለሰበት ወትት ነበር። እነዚህ ነገሮች የወደፊቱ ፍፃሜ ደግሞ ይኖራቸው ይሆናል እነዚህ ነገሮች ለአግኖቹም ደግሞ ይሠራል።

የእግዚአብሔር ቸርነት ለሕዝቡ በሚያደርገው ነገር ተገልጿል። እርሱን በሚያደርገው ድርጊት እናውቀዋለን። ኃጢአተኞች የእግዚአብሔርን ቸርነት አልተረዱትም፤ ሆኖም የመጨረሻው ፍርድ በሚመጣበት ወትት ስሕተታቸውን ይገነዘባሉ፤ ቁ. 7-11።

እግዚአብሔር በራሱ ሕዝብ ላይ ከኃጢአታቸው የተነሣ የሚያመጣው ፍርድ ጠቃሚ ይሆናል። መልካም ውጪቶች ያስከትላል። ሕዝቡ ኃጢአታቸውን ተገንዝበው ወደ እግዚአብሔር ተመለሱ። መከራቸው አዕምሮአቸውን ወደ እግዚአብሔር እንዲመልስ አደረገ። በጭንቀት ፈንታ እግዚአብሔር በረከት ላከላቸው። እንደገናም በኅብረተሰባቸውና በአኗኗራቸው ውስጥ ለእርሱ ተገቢ የሆነውን ሥፍራ ሊሰጡት ተዘጋጅተው ነበር።

ኢሊ. 26: 1975 ኢዮብ 19:26ን አወዳድሩ።

የእግዚአብሔር ሕዝብ ጥበቃ ይደረግለታል፤ ሆኖም ሳይፈረድበት ተትቶ የዘረው ኃጢአት ይፈረድባታል፤ ኩ. 20-21።

4. ምዕራፍ 27

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ እያንዳንዱ ቁጥር የተለያየ ሀሳብ ይዟል። እነዚህን ሀሳቦች በአንድነት የሚያያይዛቸው አንድም ሀሳብ የለም። ይህ ምዕራፍ ከግቴ. 24፤ ከግር. 13ና ከሉቃስ 21 ጋር ይመሳሰላል። ሁለት ሀሳቦች በአንድነት ተያይዘዋል። ይኸውም ድንገተኛው የ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የአሦራውያን ወረራ የመጨረሻው ፍርድ ምሳሌ ነበር። እነዚህ ሁለት ነገሮች አንድ አይደሉም፤ ነገር ግን አንዱ ሌላውን ይጠቁማል። እግዚአብሔር ለኃጢአት ቅጣት በምድር ላይ የሚያመጣው ፍርድ በቁ. 1 ላይ እንደ ታላቁ የባሕር አውሬ በተመሰለው በሰይጣንም ላይ ደግሞ እንደሚፈርድበት ያስተምረናል። በተጨማሪ ይህ ጊዜ እግዚአብሔር ሕዝቡን በአንድነት የሚሰበሰቡበት ወቅት ደግሞ ይሆናል። በታሪካዊ አመለካከት ይህ በከፊል ተፈጽሟል። በሐዋርያት ሥራ ውስጥ የእግዚአብሔር ሕዝብ ታላቅ ክምችት ተመዝግቦ እናገኛለን።

ክፍል አራት፡- ልዩ ጠቃሚ ነጥቦች

በእነዚህ አራት ምዕራፎች ውስጥ የአሁኑና የወደፊቱ ነገሮች አንዳንድ ጊዜ ገራ በሚያጋባ ሁኔታ በአንድነት ተሳስረዋል። አንባቢውን ገራ የሚያጋቡ ሊሆኑ ይችላሉ፤ ሆኖም እግዚአብሔር የሚሠራቸው ሥራዎች ሁሉ ባሕሪውን የሚያንፀባርቅባቸው ስለሆኑ የገድ መያያዝ እንዳለባቸው ያሳስበናል። በእግዚአብሔር ሥራ ውስጥ ያለፈው፣ የአሁኑና የወደፊቱ ሁኔታዎች ሁሉ በአንድነት የተያያዙ ናቸው። ባለፈው ጊዜ ያደረገው ለአሁኑና ለወደፊቱ በተመሳሳይ መንገድ እንደሚያደርግ ያረጋግጥልናል። ስለ ወደፊቱ በሚናገርበትም ወቅት አስቀድሞ በዚያ ዓይነት መንገድ ስለሠራ እንግዳ ነገር አይሆንም። የአሦራውያን ወረራና የመጨረሻው ፍርድ እግዚአብሔር በኃጢአት ላይ የሚፈርደው ፍርድ አካል ናቸው። እግዚአብሔር ጻድቅ ስለሆነ ፍርድ በፍፁም አይቀርም።

አንድ ርዕስ ወስደን በምንወያይበት ወቅት ብቻውን ገንጥለን እንዳንመለከተው መጠንቀቅ ይኖርብናል። ለምሳሌ፡- እግዚአብሔር ስለ ፍርድ የተናገራቸው ነገሮች ለንግሥት ካሉት ምቹ ሁኔታዎች ጋር የተያያዙ ናቸው። ሰዎች ንግሥት የሚገቡ ከሆነ ፍርድ ይወገዳል። ስለዚህ ደንገዝትና ፍርድ በአድግጦቹ ሰዎች መልስ ላይ የተመሠረተ ናቸው ልንል እንችላለን። እግዚአብሔር ሀሳቡን አይለውጥም። በዚህ በተወሰነ ወቅት አሦራውያን ኢየሩሳሌምን እንዲያጠቱአት ሳይሆን እንዲቀጡአት ፈቀደላቸው። በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ባቢሎናውያን ኢየሩሳሌምን ደመሰሷት።

ራሳቸውን የእግዚአብሔር ሕዝብ ብለው ከሚጠሩት ሰዎች መካከል ኃጢአተኞችና ጻድቃን ይገኙባቸዋል። እግዚአብሔር እንደ 702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ዓይነት ፍርድ ሲፈርድ ጻድቀቹ ከኃጢአተኞቹ ጋር አብረው ይሰቃያሉ። ይህም ግለት እግዚአብሔር

ከአንዱ አስበልጦ ለሌላው አይጠነቅቅም ግለት አይደለም። እግዚአብሔር የራሱ የሆኑትን ደጠብቃል፤ ከዚህ በላይ በራሳቸው ላይ የሚመለከቱት ክፋት እስከመጨረሻው ድረስ በድል አድራጊነት እንደግዴቃ የሚያረጋግጥ ዋስትና ይሰጣቸዋል። ክፋት ተሸንፎ የእግዚአብሔር ሕዝብ ነፃ ይወጣል። ይህ ነገር ለጊዜው እውነት መስሎ ላይታይ ይችላል ይሆናል። አማኝ በእግዚአብሔር ቃል ላይ ያለው እምነትና የልቡም ልምምድ ይህ ነገር እንደተባለው የሚፈፀም መሆኑን ያረጋግጣለታል።

ክፍል አምስት፡- ከአዲስ ኪዳን ጋር ያለው ዝምድና

1. ፍፃሜ

በኢሳ. 24-27 ውስጥ የምናገኘው ትምህርት በአዲስ ኪዳን ቀጥሏል። በግቴ. 24-251 በግር. 135 በሉቃ. 21 ውስጥ ኢየሱስ ስለ ኢየሩሳሌም ውድቀትና ስለ መጨረሻው ዘመን አስተምሯል። በተጨማሪ ደግሞ ስለ ራሱ በክብር መመለስ አስተምሯል። ይህ ትምህርት የሐንሰ በመንፈስ ቅዱስ ምሪት ወደፊት የሚመጣው ነገር ትንቢቶች በተናገረው በራዕይ ውስጥ ተፈጽሟል። ገና ቀድሞውኑ እግዚአብሔር ለሥራው መጀመሪያና መጨረሻ እንዳቀደለት እንመለከታለን። የነገሮችን ሁሉ ፍፃሜ የጨረፍታ እይታ በብሉ ኪዳን ውስጥ እናገኛለን። በዚያ ሥፍራ የተጀመረው ትምህርት በአዲስ ኪዳን ውስጥ ቀጥሏል። ሁለቱም ክፍሎች በእግዚአብሔር እጅ ውስጥ ያለውን ሂደት ያሳያሉ።

2. ደኅንነት

በእነዚህ አራት ምዕራፎች ውስጥ በአጠቃላይ እግዚአብሔር ሕዝቡን ስለ ግዳት ብዙ ግመሳከሪያዎች እናገኛለን። በዚህ ክፍል የምናገኘው አብዛኛው ከይሁዳና ከኢየሩሳሌም ጠላቶች ነው። ሆኖም እግዚአብሔር አኗኗራቸውን ከሚጉዳ ግንኙኛውም ነገር ሕዝቡን ግዳን ዕቅድና ዓላማው ነው። ሕዝቡ መዳን ከሚገባቸው በላይ ለግዳን እግዚአብሔር ዘወትር ዝግጁ ነበር። በአዲስ ኪዳን ውስጥ የግለሰብና የቡድንን ደኅንነት በግስመልክት ተመሳሳይ ትኩረት ተሰጥቶ እናገኛለን። ጌታ ሕይወታችንን ኃጢአት ካደረሰው ጉዳት ለግዳን ምን እንዳደረገ ርሜ 8 ይነገረናል።

3. ድል

በኢሳ. 24-27 ውስጥ እግዚአብሔርን በክፋት ኃይላት ሁሉ ላይ ድል አድራጊ ሆኖ እንመለከተዋለን። በዙሪያችን ያሉትን በምንመለከትበት ጊዜ በእርግጥ ይህ ዘወትር እውነት መስሎ አይታየንም። ክፋት አሸናፊ መስሎ ሊታየን ወይም ለበላይነት የሚደረገው ትግል የግያዳርጥ ሊመስለን ይችላል። የክፋት ሁሉ ምንጭ የሰው ልብ ወይም የአሦራውያን ኃጢአተኝነት ሳይሆን ሰይጣን ራሱ ነው። ይህ ትምህርት በብሉይ ኪዳን ውስጥ በጥቂቱ ብቻ የተሃነ ሲሆን ሆኖም በግልፅ ይገኛል። ጌታ ራሱ ክፋትን ተዋግቶ ድል ያደርጋል። እርሱ አሸናፊ ስለሆነ አሁን የክፋትን ኃይላት የእርሱን ዓላማ ለመፈፀሚያ ይጠቀምባቸዋል። ዘወትር

ዓለምን የሚቆጣጠሩ መስለው ይታያሉ። ሆኖም ይህ ነገር እውነት አይደለም። የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አሸናፊነት በየሐንስ ራዕይ ውስጥ በተለየ አኳኋን ግልፅ ሆኖ ይገኛል።

ክፍል ስድስት፡- የክለሳ ጥያቄዎች

1. የኢሳ. 13-23 አቢይ ትምህርት ምንድነው?
2. ኢሳ. 24-27 የሚናገረው ስለምንድነው?
3. የትኞቹን የአዲስ ኪዳን ምዕራፎች ይወክላል?
4. ለምዕ. 24-27 የተሰጠው ስም ምንድነው?
5. በምዕ. 24-27 የተጠቀሰች አንዲት ብቸኛ መንግሥት ማን ናት?
6. ለምዕ. 28-35 የተሰጠው ስም ምንድነው?
7. የይሁዳ የረጅም ዘመን ጠላቶች የትኞቹ ሁለት መንግሥታት ናቸው?
8. ከምዕ. 1-12 በሰፊው የምናገኘው ስለምንድነው?
9. የኢሳ. 40-66 አንደኛው አቢይ ትምህርት ምንድነው?
10. የምዕ. 24-27 ፍርድ የሚለየው በምን መንገድ ነው?
11. በዚያ ዘመን ጨርሶ የሚደመስሰው ምንድነው?
12. ኢሳ. 25፡6-8ን ማወዳደር ያለብን ከምን ጋር ነው?
13. ስለ ሞአብ የተነገረው ትንቢት የሚገኘው የት ነው?
14. ኢሳ. 26፡1-6 በዘፈኑ የተፈፀመው መቼ ነው?
15. እግዚአብሔር ሕዝቡን የመትጣቱ ውጤት ምንድነው?
16. ኢሳ. 26፡19ን ማወዳደር የሚገባን ከምን ጋር ነው?
17. በኢሳ. 27 በአንድነት የተያያዙት ሁለት ሀሳቦች ምንና ምን ናቸው?
18. የባሕሩ አውሬ የሚወክለው ማንን ነው?
19. በምዕ. 27 መጨረሻ ላይ ምን እናገኛለን?
20. ያለፈው የአሁኑና የወደፊቱ ሁኔታ በአንድነት የተያያዘው ለምንድነው?
21. በጥንቃቄ ማድረግ የሚገባን ነገር ምንድነው?
22. ምዕ. 24-27 ግበረታቻ የሚሆኑት ለማንኛው?
23. እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን ከአዋር ያዳናት መቼ ነው?
24. ኢየሩሳሌም በባቢሎን የተደመሰሰችው መቼ ነበር?
25. የኢሳ. 24-27ና የሐንስ ራዕይ የጋራ አቢይ ትምህርት ምንድነው?
26. እግዚአብሔር ለሕዝቡ የሚያደርገው ምንድነው?
27. ከከፋት ጋር በሚደረገው ትግል አሸናፊው ማን ነው?

ክፍል ሰባት፡- የኢ.ሳ. 24-27 ማውጫ

እግዚአብሔር ምድርና ይቀጣታል	ኢ.ሳ. 24
የምስጋና መዝሙር	ኢ.ሳ. 25:1-5
ገብኑ	ኢ.ሳ. 25:6-9
የሞአብ ሽንፈት	ኢ.ሳ. 25:10-12
የእግዚአብሔር ሕዝብ ድል	ኢ.ሳ. 26:1-19
ፍርድና መልሶ ግዳጃም	ኢ.ሳ. 26:20-27:13

የዚህ ክፍል ሁለት አቢይ ትምህርቶች ፍርድና ድል ናቸው። ክፉዎች ራሳቸውን ለእግዚአብሔር እናስገዛም ስላሉ ይፈረድባቸዋል። ሆኖም እግዚአብሔር በፍርድ ውስጥ ያለው ግብ በተላሉ ግጥፋት አልነበረም። የግያምንው ዓለም ፍርድ የሕዝቡን ድል ያስከትላል።

እነዚህ ሁለት አቢይ ትምህርቶች ከኢሳይያስ ትንቢት አጠቃላይ መልዕክት ጋር እንዴት እንደሚዛመዱ አጥኑ። ኢ.ሳ. በምዕ. 13-23 ውስጥ ስለ ይሁዳ አሕዛብ ጉረቤቶች ይተነብያል። የሚቀጥለው ክፍል ኢ.ሳ. 28-35 በተለይ ከእያንተ ቢስነትዋ የተነሣ በይሁዳን በአሦር መካከል የተፈጠረውን ወዘግብ ይገልጻል።

ትምህርት ስድስት (ኢ.ሳ. 28-35)

ክፍል አንድ፡- ታሪካዊ አቀማመጥ

ምዕ. 1-12 በእግዚአብሔርና በሕዝቡ መካከል በይሁዳን በኢየሩሳሌም በተፈጠረው ተወስኖ ላይ ስለሚያተኩር «የኢየሩሳሌም ብጥብጥ» ብለን አርዕስት ስጥተነዋል። በምዕ. 36-39 የሚገኘውን አሦራውያን በ702-701 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በኢየሩሳሌም ላይ ያደረጉትን ወረራ ታሪክ በጣም በአጭሩ ተመልክተነዋል። ምዕ. 1-12 በያዝያን ልጅ በኢየሱቃስና ከዚያም በአካዝ ዘመነ መንግሥት እንደተጻፈ እናውቃለን። ምዕ. 13-23 እግዚአብሔር ከ12 የተለያዩ መንግሥታት ጋር ያደረገውን ነገር ይነግረናል። እግዚአብሔር ከእነዚህ መንግሥታት ጋር ባደረገው ነገር የበላይነቱ እንደተገለፀ እንገነዘባለን። በትምህርት አምስት ውስጥ ስለ መጨረሻው ዘመንና ስለ መጨረሻው ፍርድ ተመልክተናል። ምዕ. 28-35 ከ702-701 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ከአሦራውያን ወረራ በፊት ወደነበረው ወቅት ይመለሳል።

ንጉሥ ሕዝትያስ ብቻውን ከ716-687 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት መራ። ምናልባትም የአርሱ ልጅ ምናሴና የልጅ ልጁ አሞፅ የይሁዳ እጅግ ክፉ መሪዎች እንደነበሩ ግብታወስ ያስፈልጋችሁ ይሆናል። ሆኖም ሕዝትያስ ራሱ መልካም ንጉሥ ነበር። የአባቱን

የአካዝን አርአያ አልተከተለም ነበር። ሕዝታቸው መምራት የጀመረው በ716 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት መሆኑንና ስናከራም ኢየሩሳሌምን የወረራት በ702-701 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እንደሆነ ስለምናውቅ ምዕ. 28-35 የሚመለከተው ይህንን የ15 ዓመታት ዘመን ነው ልንል እንችላለን። እነዚህን ምዕራፎች «አሦራውያን የፈጠሩት ቀውስ» ብለን የምንጠራቸው አሦር ይሁዳን ወርራ ኢየሩሳሌምን ልታሸንፍ ጥቂት ስለቀራት ነው ነው የቀረባቸው።

በእነዚህ ስምንት ምዕራፎች ውስጥ እግዚአብሔር በይሁዳ ለሚገኙ የሁለት ቡድን ሰዎች ግለትም ለታግኞችና ለግይታመኑ ይናገራል። ሁለተኛው ቡድን በምዕ. 1-12 ውስጥ ተገሥጿ ለንሥሐ ጥሪ ተደርጉለታል። በእነዚህ ስምንት ምዕራፎች ውስጥ ስለ ኃጢአታቸው ብዙም አናነብም ወይም ለንሥሐ ሲጠሩ እንመለከትም። በ702-701 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የኢየሩሳሌም ከአሦራውያን እጅ ነፃ የመውጣት ታሪክ ከዚያ በኋላ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ሊያደርግ ለነበረው ነገር ምሳሌ ነው ኢሳይያስ በምዕ. 40-66 ውስጥ ከዚህ ከበለጠው ከጠቢቡን ባርነት ነፃ ስለ መውጣት ይናገራል። ኢሳይያስ የሕዝቡ መንፈሳዊ ሁኔታ ወደ ባርነት እንደሚወስዳቸው ተረድቶ ነበር፤ እግዚአብሔር ግን ከዚህም እንኳ ቢሆን ነፃ እንደሚያወጣቸው ምንም አልተጠራጠረም።

ክፍል ሁለት፡- የነቢዩ ሸክም

ለአጠናን እንዲያመቸን እነዚህን ስምንት ምዕራፎች በሁለት ክፍሎች እንከፍላቸዋለን፤ እነዚህም ምዕ. 28-31ና32-35 ናቸው። ኢሳይያስ ይናገር የነበረው ለሁለት የተለያዩ ቡድን ሰዎች ነው ግለት እንችላለን። በምዕ. 28-31 ኢሳይያስ እንደገና በፍፁም ለግዳመጥ ለግይፈላት ሰዎች ይናገራል። እነዚህ ምዕራፎች ስለግደቀረው የአሦራውያን ወረራ በተሰጡ ግስጠንቀቂያዎችና ግላሰቢያዎች የተሞሉ ናቸው። እነዚህ ሰዎች ከእግዚአብሔር ምንም ዕርዳታ ሳያገኙ ለግምለጥ ይፈላጋሉ። በራሳቸው ብቻ ሊታመኑና እንደሚችሉ ይገምታሉ። በምዕ. 32-35 ኢሳይያስ ለጥቂቶቹ በእግዚአብሔር ለሚታመኑ ከወቅቱ ብጥብጥ ባሻገር ወደፊት እግዚአብሔር ወደሚያደርገው ነገር ለሚመለከቱት ታግኞች ይናገራል።

በምዕ. 28-31 የተጠቀሱት ሰዎች በጭራሽ ምልክቶችን አንብበው መረዳት አይችሉም። በእነርሱ ላይ ከሚመጣ ከማንኛውም ጠላት ራሳቸውን ለመከላከል እንደሚችሉ ይተግመናሉ። ሙሉ በሙሉ በራሳቸው በመታመናቸውና ኃጢአተኝነታቸው እነዚህ ሁለቱ ተጣምረው ፍርድ የማይቀር መሆኑን ያደርጉታል። ፍርድ የማይቀር ቢሆንም እንኳ ከዚያ በኋላ እንደገና የመጽጃም የተሰፋ ታሎች ተሰጥተዋል። በግብፅ ወይም በአሦር መታመን ጥቅም የለውም። እግዚአብሔር በሁለቱም ላይ ይፈርድባቸዋል። እግዚአብሔር ራሱ የሚለግሳቸውን ዕርዳታ እምቢ የሚሉ ከሆኑ ታዲያ እንደት በሌላ መንግሥት ላይ ሊታመኑ ይችላሉ?

ከዚህ በኋላ እግዚአብሔር በምዕ. 32-35 ውስጥ ታግኝና እውነተኛ ለነበሩት ሰዎች በተለይ ይናገራል። እነዚህ ሰዎች ከኃጢአተኞቹ ጋር አብረው መውታየታቸው የማይቀር ቢሆንም እንኳ እግዚአብሔር ለእነርሱ የተሻሉ ዕቅዶች እንዳለው የሚናገሩ የተሰፋ ታሎችና ሞስትና አላቸው። በኢየሩሳሌም ላይ የሚመጣው ፍርድ የማይቀር መሆኑን ተረድተዋል። የሕዝቡ ኃጢአት እንደዚህ ዓይነት ፍርድ የሚያስፈልገው ሲሆን የታሪኩ መጨረሻ ግን ይህ

አይደለም። እግዚአብሔር ሕዝቡን ለግዳን ዕትዶች አሉት። ከፍርድ በኋላ ከዚህ በፊት ያልነበረ ንፅህና ይሆናል። ሰዎች እግዚአብሔርን ለግገልገል በእውነት ከኃጢአት ባርነት ነፃ ይውጣሉ። ከዚህ በኋላ የእግዚአብሔር በረከት በምድሪቱና በሕዝቡ እኗኗር ውስጥ ይገለጻል።

ክፍል ሦስት፡- ማብራሪያ

1. ምዕራፍ 28

ቁ. 1-6 ከ722 በፊት ስለ ሰግሪያ የተነገረ ሳይሆን አይቀርም። ሆኖም እስራኤል የሚለው ቃል የሚጠቁሙ ከምድሪቱ ይልቅ ሕዝቡን ይሆናል። ፍርድ የቀረበ ሲሆን በምንም መንገድ እንዲገኝ ግድረግ አይቻልም። ግስተግርና ግስጠንቅቅ የነበረባቸው ነጪያት በብርቱ መጠጥ ተቃልለዋል፤ ቁ. 7-13። አሁንም ሰዎች የሚያመልጡበትና ሊድኑ የሚችሉበት መንገድ አለ። በእግዚአብሔር ቃል ሊታመኑ ይችላሉ። ይህም መታመን ነፃ ያወጣቸዋል፤ ቁ. 14-22። የእግዚአብሔር ዕትዶች ብቻ ገባቸውን ይመታሉ። መለኮታዊ ጥበብ ከሰው ልጆች ብልሃት ሁሉ እጅግ ስለሚልቅ በእርሱ ሊታመኑ ይገባል፤ ቁ. 23-29።

2. ምዕራፍ 29

ኢሳ. 29፡1-4ን ከ29፡5-8 ጋር አነጻጽሩት። በኢየሩሳሌም ላይ የሚደረገው ወረራ የግድቀር ነገር ነው፤ ቁ. 1-4። እግዚአብሔር ጣልቃ ይገባና ኢየሩሳሌምን ከወራሪዎችዋ ያድናታል፤ ቁ. 5-8። ምዕ. 36-39። የእግዚአብሔር ፍትህና በጉነት በአንድነት ተሳስረዋል። ግስጠንቅቂያዎች በለጡም ሕዝቡ ቸል ብሉዋቸዋል። በሥርዓት ዓይናቸው ስለታወረ የነበሩትን መልዕክት ግዳሚ ተሰኝተዋል። እግዚአብሔር የተናገረውን ነገር ቸል ብሉ መተው እንዴት ያለ ሞኝነት ነው፤ ቁ. 15-17። ከፍርድ ተጥሎ በአንድ ጉን ታእምራዊ ለውጦች ይገኛሉ፤ ቁ. 18-21። በዚህ ወቅት ሰዎች ወደ እግዚአብሔር ይመለሱና ያከብሩታል፤ ቁ. 22-24።

3. ምዕራፍ 30

ሕዝቡ በእግዚአብሔር በመታመን ረገታ ወደ ገብፅ ለዕርዳታ መልዕክተኞችን ለመላክ መከራ አደረጉ፤ ቁ. 1-7። የገብፅ ሕዝብ ከመሠረቱ ኃጢአተኛ ስለሆነ ልትረዳቸው አትችሉም። ሆኖም በረቃደኝነት ወደ እርሱ ሲመለሱ ሊቀበላቸው እግዚአብሔር በምሕረቱ ይጠባበቃቸዋል፤ ቁ. 8-18። እግዚአብሔር ራሱ እነርሱን ፍለጋ ይመጣል፤ ሊረዳቸው ይሻል፤ እንዲሁም ከጭንቃቸው ያድናቸዋል፤ ቁ. 19-26። አሦር ይሁዳንና ኢየሩሳሌምን ትወራቸዋለች፤ በመጨረሻ ግን አሦር ራሱን ትቀጣለች። ኃጢአት ምን ጊዜም ትጣት የሚገባው ሲሆን የአሦራውያንም ኃጢአት ሊያመልጥ አይችልም፤ ቁ. 27-33።

4. ምዕራፍ 31

ለዕርዳታ መልዕክተኞች ወደ ገብፅ የላኩት ሰዎች ሥጋት የሌለባቸው እነርሱ ብቻ እንዲሆኑ ቢያስቡም በእግዚአብሔር ላይ ገን ያልተግመኑበት እነርሱ ራሳቸው ናቸው። ኢየሩሳሌምን የግጥብታት አንበሳ እግዚአብሔር ነው። ኢየሩሳሌም እርሱ ራሱ የገባት ጎጆ ትመስላለች። አሦርን በመፍራትና ለዕርዳት ወደ ገብፅ በመርጥ ረገታ ሕዝቡ እግዚአብሔርን መስማት ይገባቸዋል። እግዚአብሔር እንደገና ወደ ራሱ ይጠራቸዋል። ኃጢአታቸውን ጥለው ወደ እርሱ በግመሰሰበት ወትት ምንም የግሪያሠጋቸው ነገር አይኖርም።

5. ምዕራፍ 32

አንድ ቀን በሰው ተፈጥሮ ውስጥ ለውጥ ይኖራል። የሕዝቡ መሪ እንደአካዝ ወይም እንደ ሕዝቅያስ አይሆንም። እርሱ ራሱ እንከን የግይወጣለት መሪ ይሆናል። በጣሕርቱ ውስጥ አንድም ስሕተት አይገኝበትም። ሰዎችም ደግሞ በትክክል መፍረድ ይችላሉ፤ ቁ. 1-8። የኢየሩሳሌም መወረር ትርብ ነው። በዚያ ዘመን ግለት በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በምድሪቱ በሙሉ ላይ ታላት ጭንቀት ይደርስባታል፤ ቁ. 9-14። ከፍርድ በኋላ እግዚአብሔር በተፈጥሮአዊውና በመንፈሳዊውም መንግሥት ላይ ተፃምር ያደርጋል። እግዚአብሔር ምድሪቱንና ሕዝቡን ለራሱ ክብር ይለውጣል፤ ቁ. 15-20።

6. ምዕራፍ 33

እግዚአብሔርን የግደዱት ሰዎች ለዕርዳታ ወደ ገብፅ በመርጥ ረገታ እርሱ እንዲረዳቸው ይጠሩታል። እግዚአብሔር እንደግሪዳቸው ስለግሪያውቁ እርሱን ይቹታል። ጠላቶቻቸው ምድሪቱን ፍርስራሽ እደረጓት፤ ቁ. 1-9። የእግዚአብሔርን ፍርድ ሊያመልጡ ለግይቻላቸው ለጠላቶቹ - ቁ. 10-13፤ ደግሞ ለእግዚአብሔርም ሕዝብ የግሪያስፈራ ነገር ነው፤ ቁ. 14-16። ሆኖም እግዚአብሔር ሕዝቡን ይባርካል። እርሱ ራሱ ደግሞ መሪያቸው ይሆናል። ከዚያም ከጠላቶቻቸው ያመልጣሉ። ፍፁም ሰላምና ደስታ ይሆናል፤ ቁ. 17-24።

7. ምዕራፍ 34

በዚህ ክፍል የመጨረሻው ፍርድ አጠር ባለ ሁኔታ ተገልጿል። የክፍሉ የአገላለፅ ይዘት የዚህን ነገር ፍፃሜ ያመለክታል፤ ቁ. 1-4። ይህ ወትት የእግዚአብሔር ጠላቶች የግሪጥብትና የእርሱ ቤተሰብ የሆኑት ነፃ የግደጠበት ጊዜ ይሆናል። ይሁሉን ዘወትር ታውቃላት ለነበረች ጠላት ለኤዶም ልዩ ትኩረት ተሰጥቷታል፤ ቁ. 5-8። የኤሳው ድርሻ የነበረው ምድር አሁንም ደግሞ እንደገና በረሃ ይሆናል። በሰዎች ረገታ የአራዊትና የወርሻ መኖሪያ ይሆናል፤ ቁ. 9-17። ይህም ድርጊት የእግዚአብሔር ፍርድ የግይታርና የግይዳንም መሆኑን ለሁሉ ግላሰቢያ ይሆናል።

8. ምዕራፍ 35

ምዕራፍ 35 ይህንን ክፍል ይመድመጥል። ሕዝቡ እግዚአብሔር ወደፊት ለሚሠራው ነገር በሰጠው ዋስትና ይደሰታሉ፤ ቁ. 1-4። የእርሱ ኃይል የሚነካውን ነገር ሁሉ ይለውጣል፤ ቁ. 5-7። ከዚያም ሕዝቡ በመጨረሻ ላይ ፍፁም ዕረፍትና ነፃነት ካለበት ሥፍራ ይደርሳሉ። ይህም በምዕ. 40-66 ውስጥ የምናገኛቸውን ነገሮች በግልፅ ያስተጋባል። እነዚህን ነገሮች ለማግኘት አይሁዶች ከጉብፅ ጋር የፈጠሩትን ከጉቱ ውሎች በዚህ ከተጻፈው ጋር ማወዳደር ይገባናል። ሊረዳቸው የሚችለው እግዚአብሔር ብቻ ነው።

ክፍል አራት፡- ልዩ ጠቃሚ ነጥቦች

በእነዚህ ስምንት ምዕራፎች ውስጥ አራት ዓይነት ጠቃሚ ነገሮች እናገኛለን። በእያንዳንዱ ክፍል ውስጥ የተሰጠትን ምንባቦች በሙሉ እንደገና አንበቢቸው።

1. ለእግዚአብሔር ሕዝብ ጠላቶች በውስጣቸው ግንዛቤን ተቀብረዋል የያዙ ሦስት ምንባቦች ይገኛሉ። አሦርንና በኋላም ባቢሎንን የመረጣቸው እግዚአብሔር እንደሆነ ነገረው በጥንቃቄ ደጋግመው ይናገራሉ። እግዚአብሔር ስለሚልካቸው ይሁዳንና ኢየሩሳሌምን ይወራሉ። እነርሱ በእጁ ውስጥ ያሉ መሣሪያዎች ናቸው። ይህም ግለት ፍርድ አይደርስባቸውም ግለት አይደለም። እነዚህ መንግሥታት የወጡትን ክፉት እግዚአብሔር ለራሱ ሥራ ተጠቅመዋል፤ ኢሳ. 30:27-33፤ 33:10-16ና 34:1-17።
2. የይሁዳ ሞሃንት በስድስት የተለያዩ አንቀጾች ውስጥ ተጠቅሷል። እግዚአብሔር ካደረገው ነገር የሚበልጥ ምንም ነገር ሊያደርግ አይችልም፤ ይሁዳ ግን በኃጢአትዋ ትቀጥላለች። እግዚአብሔር ዕርዳታ ይለግሳታል፤ እርሷ ግን በዚህ ፈንታ ከጉብፅ ዕርዳታ ለማግኘት ትሞክራለች። እግዚአብሔር የሚለግሳት ነገር ምንም ይሁን ይሁዳ በሞሃንት ላይ የተመሠረተና የማይጠቅም ዕቅድ አላት። ይህም በእርሷ ላይ ፍርድን ብቻ ያስከትልባታል፤ ኢሳ. 28:1-6 እና 7-13፤ 29:9-14፤ 30:1-7ና 8-18 እንዲሁም 32:9-20 ተመልከቱ።
3. ከሕዝቡ መካከል እንደ ክሊዩ ያሉ ገሥሐ የገቡ ሰዎች አሉ። እግዚአብሔር እንዲያራቸውና እንዲያድናቸው ይለምትታል። ሊረዳቸው የሚችል እርሱ ብቻ እንደሆነ ይገነዘባሉ። ሕዝቡ ወደ እግዚአብሔር ቢጠጉ እርሱ ምድርን ሁሉ ከወጋቸው ከጥለኛይቱ የአሦር መንግሥት ያድናቸዋል። የእነርሱ ተስፋ እግዚአብሔር ብቻ ነው። አንዳንዶች ይህንን በመገንዘብ መልስ ይሰጣሉ፤ ኢሳ. 33:1-9።
4. የወደፊቱን ተስፋዎች ምንም ነገር ሊለውጣቸው አይችልም። የኢሳይያስ20ትውልድ ባይቀበላቸው ለሌላ ትውልድ ይተላለፋሉ። የእግዚአብሔር ቃል አይወድቅም፤ እርሱም አይለውጠውም። የተስፋ ቃሎቹ አንድ ቡድን ስላልተቀበላቸው በተላሉ አይሻሩም። እግዚአብሔር ለሕዝቡ ዕቅድ ሲኖረው ይህንንም ዕቅድ ከፍግሜ ያደርሳል። አንዳንዶቹ ቀደም ገና ፍግሜ አግኝተዋል። ብዙዎቻቸው ደግሞ ለአሁኑ ዘመን ናቸው። ጥቂቶቹ ደግሞ አሁንም አንዳንድ ነገር ስለ ወደፊቱ ይጠቁማሉ፤ ኢሳ. 28:14-22፤

ክፍል አምስት፡- ከአዲስ ኪዳን ጋር ያለው ዝምድና

የእግዚአብሔር ሕዝብ ትክክለኛ ጠላት አሦራውያንና ባቢሎን ሳይሆኑ ኃጢአትና ራስ ወዳድነት ናቸው። በኢሳይያስ ዘመን እግዚአብሔር ራሱ ንሥሐ አንገባም ያሉትን የራሱን ሰዎች ለመቅጣት እነዚህን አሕዛብ መንግሥታት ተጠቀመባቸው። አሁንም እንኳ በሆን ትክክለኛ ጠላታቸው የአሕዛብ መንግሥታት ሳይሆኑ በልቦቻቸው ውስጥ የነበሩት ችግሮች ናቸው። እነዚህ ሁለት ጠላቶች ኃጢአትና ራስ ወዳድነት ዘወትር ልንታገላቸው የሚያሻን አይደሉም። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በሕይወታችን ውስጥ የመጀመሪያውን ሥፍራ በሚያገኝበት ወቅት ኃጢአትና ራስ ወዳድነት ምንም ሥፍራ አይኖራቸውም። ይህም በጽድቅ መሥዋዕትነት በተሞላበት አገልግሎት ድል ሊመታ ይችላል።

ሠይጣን ብዙ ጊዜ ሕዝቡን ከእግዚአብሔር ለመገንጠል ይሞክራል። የተለያዩ ዘዴዎችንም ይጠቀማል፤ እነርሱ ግን እንድ ዓይነት ዓላማ አላቸው። እግዚአብሔርን በሚወዱትና በእርሱ መካከል ቅጥር አብጅተዋል። እግዚአብሔርም ለራሱ ሕዝብ በተደጋጊሚ ወደ እርሱ እንዲቀርቡ እንጂ እንዳይርቁ ጥሪ የሚያደርግላቸው ለዚህ ነው። በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ የምናገኘው ይህ አቢይ ትምህርት በአዲስ ኪዳን ውስጥ ብዙ ጊዜ ተደጋግሟል። እግዚአብሔር ከእነርሱ ጋር የገባውን ቃል ኪዳን የሚጥሉትን ሰዎች ሊቀጣቸው ይችላል፤ ሆኖም ወደ እርሱ እንዲመለሱ ሊያስገድዳቸው አይችልም።

የእግዚአብሔር ፍትር የአዲስ ኪዳን አቢይ ትምህርት ሳይሆን የብሉይ ኪዳንም ጭር ነው። እግዚአብሔር የራሱን ቤተሰብ ስለመረጠ እንዲያፈትሩትና እንዲያገለግሉት ደፈረገ። እነርሱንም የመረጠበት ምክንያት ይኸው ነው። ኢሳይያስ ሕዝቡ ሕይወታቸውን እንዲመረምሩና የእግዚአብሔርንም ሥፍራ የወሰደ ምን እንደሆነ እንዲመረምሩ እንዲሁም ፍቅራቸው እንዲቀዝቀዝ ያደረጉትን ነገሮች ፈልገው እንዲያገኙ አሳስባቸው። እግዚአብሔር ሕዝቡን መግረክ ደፈረገ። እንደዚህ ሊያደርግ የሚችለው ግን እነርሱ ፍፁም የእርሱ በሚሆኑበት ወቅት ብቻ ነው። እነርሱ ወደ እርሱ በሚቀርቡበት እርሱ ደግሞ በበለጠ ይቀርባል።

እነዚህ ስምንት ምዕራፎች እግዚአብሔር ምን እንደሚወድ መልሰው መላልሰው ይነገሩናል። ይህም የእነርሱ ዋና ዓላማ ነው። በዚህ ክፍል የምንግረው ትልቅ ትምህርት ስለ እግዚአብሔር ቸርነት ነው። እግዚአብሔር በኃጢአት ምክንያት በሕዝቡ ላይ መቆጣቱ እርግጠኛ ነገር ነው። እነርሱን ለመቅጣት አሦርንና ባቢሎንን ላከ። የፍትሩና የቸርነቱ አቢይ ትምህርት በስምንቱም ምዕራፎች ውስጥ ተስፋፍተው ይገኛሉ። ከዚህ የተነሣ እርሱን እንዴት ለንጠራጠረው እንችላለን? እርሱን መታዘዝ እንዴት እምቢ ልንል ልንል እንችላለን? እርሱን ለማምለክና ለማከበር እንዴት እምቢ ግለት እንችላለን? እርሱ ለእኛ መልካም የሆነውን ነገር ብቻ ይሻል።

ከፍል ስድስት፡- የክለሳ ጥያቄዎች

1. የኢሳ. 1-12 አርዕስት ምንድነው?
2. የአዮራውያን የ702-701 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ወረራ የተመዘገበው የት ነው?
3. ምዕ. 1-12 የተጻፈው በግን ዘመነ መንግሥት ነበር?
4. ስለ ተለያዩት 12 መንግሥታት የሚነግሩ የትኞቹ ምዕራፎች ናቸው?
5. የኢሳ. 24-27 አቢይ ትምህርት ምንድነው?
6. የምዕ. 28-35 አርዕስት ምንድነው?
7. እነዚህ ምዕራፎች የተጻፉት መቼ ነበር?
8. ምዕ. 28-35 የተጻፈው ለየትኞቹ ሁለት ቡድኖች ነው?
9. ምዕ. 28-31 የሚያመለክተው ግንን ነው?
10. እነዚህ የግድታመኑ ሰዎች የሚደገቡት ግንን ነው?
11. የምዕ. 32-35 ልዩ ዓላማ ምንድነው?
12. የሕዝቡ ሥጋት ሊወገድ የሚችለው እንዴት ነው?
13. በኢሳ. 28:7-13 ውስጥ የከቢያቱ ሁኔታ እንዴት ነው?
14. የራሳችንን ዕቅድ በሥራ ላይ ከግጥል ይልቅ የሚበልጠው ምንድነው?
15. ኢሳ. 29:1-8 ተፈጽሟል?
16. እግዚአብሔር በተደጋጋሚ ለሕዝቡ የሰጠው ምንድነው?
17. እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያሉት ዕቅዶች ምን ምንድናቸው?
18. ውል ያደረጉት ከግን ጋር ነው?
19. ሕዝቡ አዘውትረው የሚያደርጉት ምንድነው?
20. ምን ሆነ ይህ እግዚአብሔር ለሕዝቡ የሚያደርገው ምንድነው?
21. በአዮር ላይ ምን ይደርስባታል?
22. እግዚአብሔር አዮርንና ባቢሎንን ይደመስሳል። ታዲያስ ግንን ነው የሚጠበቀው?
23. መጥቶ የሚጠበቃቸውና የሚመራቸው ግን ነው?
24. ከፍርድ በኋላ የሚመጣው ምንድነው?
25. በኢሳ. 33:1-9 የሚገኘው የግን ጸሎት ነው?
26. የሚያስፈራው የእግዚአብሔር ሥራ ምንድነው?
27. ኢሳ. 32:15-20ና 33:17-24ን አወጻድሩ።
28. ለፍርድ ምሳሌነት የተመረጠችው መንግሥት ግን ናት?
29. ኢሳ. 35 የሚያመለክተው ወደ የትኛው ዘመን ነው?
30. የኢሳ. 28-35 አራት አቢይ ትምህርቶች ምን ምንድናቸው?

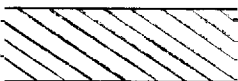
ክፍል ሰባት፡- የኢ.ሳ. 28-35 ማውጫ

1. ለእግዚአብሔር ሕዝብ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ. ኢ.ሳ. 28: 1-6
2. ሰካራም ነቢያት. ኢ.ሳ. 28: 7-13
3. እምነት ብቻ ያድናል. ኢ.ሳ. 28: 14-22
4. የእግዚአብሔር ጥበብና የሰው ዕቅዶች. ኢ.ሳ. 28: 23-29
5. ኢየሩሳሌም ተደመሰሰች. ኢ.ሳ. 29: 1-8
6. ደደብ፥ ሰካራምና ደንቆር ሕዝብ. ኢ.ሳ. 29: 9-14
7. እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያለው ፍቅር. ኢ.ሳ. 29: 15-24
8. በግብፅ ላይ መታመን ጥቅም የለውም. ኢ.ሳ. 30: 1-7
9. ሕዝቡ መስማትና መታዘዝ እምቢ አሉ. ኢ.ሳ. 30: 8-18
10. እግዚአብሔር ሊባርካቸው ይፈልጋል. ኢ.ሳ. 30: 19-26
11. ኃይለኛይቱ አሦር በቶሉ ትደመሰሳለች. ኢ.ሳ. 30: 27-33
12. ኢየሩሳሌም ለመደበቅ የምታመች ሥፍራ ናት. ኢ.ሳ. 31
13. ታማኝ መሪ እርሱም ክርስቶስ በቶሉ ይመጣል. ኢ.ሳ. 32: 1-8
14. ከፍርድ በኋላ መልሶ መገንባት ይከተላል. ኢ.ሳ. 32: 9-20
15. የኢሳይያስ ጸሎት. ኢ.ሳ. 33: 1-9
16. የፍርድ አስፈሪነት. ኢ.ሳ. 33: 10-16
17. ፍፁም የሆነ የወደፊት ተስፋ ቃል. ኢ.ሳ. 33: 17-24
18. የእግዚአብሔር ጠላቶች በሙሉ እንደ ኤዶም ይሆናል. ኢ.ሳ. 34
19. የእግዚአብሔር ሕዝብ አዲስ ሕይወት. ኢ.ሳ. 35

ለማንበብ ደስ የሚሏችሁን ሦስት ወይም አራት ምንባቦችን መርጣችሁ በመጽሐፍ ቅዱሳችሁ ላይ ምልክት አድርጉበት። ብዙ ጊዜ ደጋግጥኝሁ አንብቤለቸው። የመረጣችኋቸውን ምንባቦች ከምዕ. 28-35 አጠቃላይ ክፍል መልዕክት ጋር ለማስማማት ሞክሩ። ትክክል መስሉ ከታያችሁ ከዚህ ክፍል በተለይም ከእነዚህ ምዕራፎች አውጣጥታችሁ አስተምሩ፤ ስበኩም። የእግዚአብሔርን ቃል ችላ በማለትና የእርሱንም ትምህርት ከሚገቱ ሰዎች ጋር ወዳጅነት በመፍጠር ፀጥታና ዕርካታ ለማግኘት ለሚሞክሩት የእግዚአብሔር ሰዎች የተለየ መልዕክት አለው። አስፈሪው የእግዚአብሔር ፍርድ ሳይደርስባቸው በፊት ወደ እግዚአብሔር ሊመለሱ ይገባል።

ትምህርት ሰባት (የኢሳይያስ መልዕክቶች ውህደት)

ክፍል አንድ፡- መግቢያ

740		740
ኢዮአታም		
አካዝ		702
702	166 ዓመታት	536
687		520
የኢሳይያስ የሕይወት ዘመን		የኢሳይያስ መልዕክት

ከዚህ ቀደም የኢሳይያስን መጽሐፍ ይዘት በግልፅና ባልተዛባ ሁኔታ በሚገባ መከፋፈል እንደምንችል ተረድተናል። ምዕ. 1-12 የተጻፈው በኢዮአታምና አካዝ ዘመን መንግሥት ዘር። ምዕ. 28-39 የተጻፈው በሕዝቅያስ የመጀመሪያ 15 ዓመታት የአገዛዝ ዘመን ውስጥ ዘር። ኢዮሩሳሌም በአምር የተወረረችው በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ዘር። ምዕ. 40-66 የእግዚአብሔርን ሕዝብ የተለያዩ ገፅታዎች ስለሚያቀርብ ይህ ክፍል የተጻፈው ከ702-687 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ባሉት ዓመታት ውስጥ ነው ብንል ብዙም ሳንሳሳት እንችል ይሆናል። እነዚህ 15 ዓመታት ሕዝቅያስ በይሁዳ በንጉሥነት የቆየባቸው የመወረሻ ዘመን ናቸው። ስለዚህ የአይሁድ ወግ ኢሳይያስ የሞተው በምናሴ ዘመን መንግሥት በመጀመሪያዎቹ ዓመታት ነው ግለሐ ትክክል ሳይሆን አይቀርም።

የኢሳይያስን መልዕክት ለማጥናት በምንዘጋጅበት ወቅት አንድ ልዩ ጥያቄ ይገጥመናል። ኢሳ. 1-12 ተግባራዊ የሆነው በኢዮአታምና አካዝ ዘመን መንግሥት እንደሆነ ተመልክተናል። ይህም አጠራጣሪ አይደለም። ምዕ. 13-23ና 24-27 ለአንድ የተወሰነ ዘመን ብቻ የተጠቀሱ ክፍሎች አይደሉም። የእነዚህ ምዕራፎች መልዕክት በተጻፈበት ዘመን ሳይወሰን በማንኛውም ወቅት አንድ ዓይነት ነው። ምዕ. 36-39 ደግሞ ምዕ. 28-35 የሚጠቁመውን በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በአሦራውያን የተደረገውን ወረራ ስለሚያብራራ በዚያ ሥፍራ ምንም ግልፅ ያልሆነ ነገር የለም። ሆኖም የምዕ. 40-66 አቢይ መልዕክት የሚመለከተው ኢሳይያስ

ከሞተ 150 ዓምታት በኋላ ያለውን ዘመን ነው። ኢሳይያስ ባቢሎናውያን አሦርንና ይሁዳን እንደሚያሸንፉ በትንቢት ተገልጦለት ተረድቷል። እግዚአብሔር ይሁዳን በአመፅዋ ምክንያት እንደገና እንደሚቀጣት ተመልክቷል። ሆኖም እግዚአብሔር ሕዝቡን እንደግይተውና መልሶም እንደሚሰበሰባቸው ተገነዘበ። እግዚአብሔር ይህንን የፈፀመው ከ536-520 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ባለው ዘመን ውስጥ ነው።

ክፍል ሁለት፡- የነቢዩ ሸክም

በሰብዓዊ አመለካከት ኢሳይያስ መለኮታዊ ፍርድ በይሁዳ ላይ ሳይመጣ እንደግይተር ምናልባት ተመልክቶ ይሆናል። ሆኖም ነቢያት ከእግዚአብሔር አንገር ሁኔታዎችን የመመልከት ችሎታ ተሰጥቷቸው ነበር። ኢሳይያስ ይኖርበት ከነበረው ዘመን ባሻገር የሚመለከተውና ለሕዝቡም ከባቢሎን ሲመለሱ እግዚአብሔር ምን እንደሚያደርግላቸው የተሰጡ ቃላቶችን የሚያቀርብላቸው ከዚህ የተነሣ ነበር። ይህም የነቢዩን ድርብ አገልግሎት ይጠቁመናል። እነርሱም፡-

1/ የእግዚአብሔር ቃል ግወጅና

2/ በዚያ ወቅት ፍግሜ ያላገኙ ሁኔታዎችን መናገር ናቸው።

የኢሳ. 40-66 ጥቂት ክፍል ከባቢሎናውያን ምርኮ ባሻገር የመሢሁን ምፅዓት ይመለከታል፤ ኢሳ. 52፡13-53፡12።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በዓለም ላይ በደረሱ ፍርዶች እጅግ ብዙ ጊዜ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ተሳታፊ ሆኖ እናገኘዋለን። እግዚአብሔር እነርሱን ከግጥፋት ይልቅ ይጠብቃቸውና ያድናቸዋል። ሆኖም እግዚአብሔር ይህንን ፍርድ፡-

1/ እርሱ ጻድቅ ስለሆነ ኃጢአት ሊፈረድበት እንደሚገባ ለመግለጽና

2/ ብዙዎችን የእርሱን ሰዎች እንደገና ወደ ራሱ ለመመለስ ይጠቀምበታል። ከፍርድ በኋላ ዳግመኛ መታነፅ ይኖራል። ይህም ዳግመኛ መታነፅ የእግዚአብሔር ሥራ እንጂ ሕዝቡ ራሳቸው ሊያደርጉት የሚችሉት ነገር እንዳልሆነ በነቢያት አግካይነት ተረድተዋል።

ባቢሎን በ612 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነነ፤ እስካሁን ሄሬቶቦት ጊዜ ድረስ ኃይለኛ መንግሥት እንዳልነበረች አስቀድመን ተምረናል። ኢሳይያስ የሞተው ከዚህ ጊዜ 70 ዓመታት ቀደም ብሎ በ682 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሳይሆን አይቀርም፤ 612፡-70፡682። ኢሳይያስ በምዕ. 40-66 ውስጥ ስለ ባቢሎን ይህንን ያህል ብዙ የሚናገረው ለምንድነው? የሚል ጥያቄ በዚህ ሥፍራ ሊነሣ ይችላል፤ ምዕ. 13-14 እንደገና አንብቡ። በተጨማሪ ኢሳይያስ በእነዚህ ምዕራፎች በባቢሎን ላይ ስለሚደርሰው የእግዚአብሔር ፍርድ ተናግሯል። በኢሳ. 39፡1-10 መልዕክቶችን ከባቢሎን ወደ ኢየሩሳሌም ይመጣሉ፤ 2ኛ ነገ. 20፡12-19። ኢሳይያስ ስለ ባቢሎን የሚናገረው ነገር በምዕ. 40-66 ውስጥ ብቻ የተወሰነ አልነበረም። ኢሳይያስ አሦር በቶሎ እንደምትደመሰሰና የይሁዳም አስከፊ ጠላት ባቢሎን እንደምትሆን እንዲመለከት እግዚአብሔር አስችሎታል።

ክፍል ሦስት፡- ማብራሪያ

የአዚህን ሙጽሐፍ የመጀመሪያ ክፍል ረጠገ ባለ አኳኝ በአጭሩ እንመልከት።

የአምስቱን ገዑሳን ክፍሎች አቢይ ትምህርት መገንዘብ ያስረዳናል። እነዚህ አቢይ ትምህርቶች በዚህ ሙጽሐፍ ሁለተኛ ክፍል ውስጥ ከምናገኛቸው ጋር ይመሳሰላሉ? ብለን ራሳችንን መጠየቅ ያሻናል። አቢይ ትምህርታቸው ነገሩን የሆነ ሁለት ክፍሎች እንመለከታለን። እነርሱም ምዕ. 24-27ና ምዕ. 36-39 ናቸው። በምዕ. 36-39 ኢየሩሳሌም ከአሦር ሥር ነፃ ትወጣለች። በምዕ. 24-27 የእግዚአብሔር ሕዝብ ከመጨረሻው ፍርድ ይድናል። ከገዑሳን ክፍሎቹ አንደኛው ምዕ. 13-23 ሲሆን አቢይ ትምህርቱም ስለ ፍርድ ነው። አስተዳዋ አሦር በኋላ ደግሞ ባቢሎን በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ የሚነሡት ለምንድነው? የእግዚአብሔርን ሕዝብ ያደረገው ስሕተት ምንድነው? እነዚህ ጥያቄዎች በምዕ. 1-12 ውስጥ ሙሉ በሙሉ መልስ አጥኝተዋል። በምዕ. 28-35 ውስጥ ኃጢአታቸውና ነገራቸው በአንድነት ተገልፀው እናገኛለን።

ከዚህም በመነጣት በምዕ. 40-66 ውስጥና በምዕ. 1-39ም የምናገኘው ትምህርት ተመሳሳይ ነው ግለታችን ስሕተት አይደለም። በምዕ. 39 እና 40 መላክል ያልተጠቀሰ የብዙ ዓመታት ታሪክ እንዳለ መገንዘብ ይኖርብናል። ኢሳይያስ ስለእነዚህ ዓመታት ምንም አይነግረንም። በምዕ. 36-39 አሦር በኢየሩሳሌም ላይ ስላደረገችው ወረራ ይነግረናል። ለ150 ዓመታት ያህል ምን እንደተደረገ አይነግረንም። ታሪኩ በመደዳ ይተርገል ብለን ስናንብ ያለ አንድም ግስጠንተቂያ አይሠድ ባቢሎንን ለተው ለመውጣት ተዘጋጅተው እናገኛቸዋለን። ሆኖም የኢሳይያስ ትንቢት መሠረት ተደም ብሎ በምዕ. 1-39 ውስጥ እንደሚገኝ ተገንዝበናል። ከፍርድ በኋላ ዳግመኛ መታገፅ ይመጣል። እግዚአብሔር ሕዝቡን ያድንና እርሱን በእውነት የሚወዱትን መልሶ ያመጣቸዋል።

	686 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት
60 ዓመታት	
	626 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት
40 ዓመታት	
	586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት
50 ዓመታት	
	536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት
150 ዓመታት	

ሕዝቅያስ በ687 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት መሞቱን እናውቃለን። ኢሳይያስም የሞተው ቀጥሎ ነው እንበል። ስለዚህ ለ60 ዓመታት ምንም ነቢይ አልነበረም። ከዚያም በድንገት ሰፍንያስ ቀጥሎም ኤርምያስ ተነሡ። ከዚህ በኋላ ለ40 ዓመታት ያህል ሰፍንያስ፣ ኤርምያስ፣ ዕንባቶም፣ ሕዝቄልና አብድዩ በዛ ያሉ ነቢያትን እናገኛለን። በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ኢየሩሳሌም ለመጨረሻ ጊዜ ተደመሰሰች። ቀጥሎም በ536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ፋርስ ባቢሎንን አሸነፎ አይሁድ ወደ አገራቸው እንዲመለሱ ፈቀደችላቸው። ኢሳ. 40፡1-11 የሚጠቁመን ይህንን ዘመን ነው። ይህንን ክፍል ቀደም ካለው የእግዚአብሔርን ሕዝብ ታሪክ ጋር ብናወዳድረው የምዕ. 40-66ን ይዘት እንድንገነዘብ ይረዳናል። በቀድሞ ታሪካቸው ውስጥ የምናገኛቸው ሦስት አቢይ ትምህርቶች በምዕ. 40-66 ውስጥም ይገኛሉ።

<u>ዐቢይ ትምህርት</u>	<u>የቀድሞው ማመሳከሪያ</u>	<u>ኢሳይያስ</u>
ባርነት	ዘፍ. 50 - ዘፀ. 11	ኢሳ. 40-48
ነፃነት	ዘፀ. 12 - ዘዳ. 30	ኢሳ. 49-55
ውርስ	ኢያሱ 1 - መሳ. 21	ኢሳ. 56-66

እግዚአብሔር ሕዝቡ ከነዓንን ለመውረስ የሚያስችል የዕድገት ደረጃ ላይ እንዲደርሱ ወደ ግብፅ ላካቸው። እግዚአብሔር ይህንን እንዴት እንዳደረገ የሚነግረው ታሪክ ከአብርሃም ጥሪ ከዘፍ. 12 ይጀምርና መሳፍንት ላይ ይደመድማል። ኢሳ. 40-66ንም በምናጠናበት ጊዜ ተመሳሳይ ይዘት እንመለከታለን።

ኢሳ. 40-48 በባቢሎን ስላሳለፉት ዘመን አንዳንድ ነገር ይነግረናል። የባቢሎን ኑርአቸው ምን ይመስል እንደነበር ኤርምያስ፣ ሕዝቅኤል፣ ዳንኤልና ጥቂት የዳዊት መዝሙሮች በተለይም 137 አንዳንድ ኃላፊዎች ይሰጡናል። ፈተናና ቅጣት ወደ ማብቃቱ ስለተቃረበ ሕዝቡ ወደ አገራቸው ለመመለስ መዘጋጀት ነበረባቸው። በዚያ የቀዩት ቢያንስ ለ50 ዓመታት መሆኑንና አንዳንዶቹም ከዚህ ለሚበልጥ ጊዜ እንደሆነ አትዘንጉ።

የተወሰነው ጊዜ ስለደረሰ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያዘጋጀላቸው ሥፍራ ባቢሎን ላይሆን ኢየሩሳሌም ነው። ሆኖም የተላመዱትን ሥፍራ ለመልቀቅ ፈቃደኞች አልነበሩም። ብዙዎቹም ሀብታም ሆነው ነበር። ብዙ ወዳጆችም አፍርተዋል። ሆኖም እግዚአብሔር ይህንን ነገር ሁሉ ትተው ወደ ኢየሩሳሌም በመመለስ እርሱን እንዲያገለግሉት ይጠራቸዋል። የምዕ. 49-55 ዐቢይ ትምህርት ይህ ነው።

ወደ አገራቸው በተመለሱበት ጊዜ ነገር ሁሉ ቀላል አልነበረም። ባቢሎንን ለቀው ሊመለሱ ቢችሉም የባቢሎን ኃጢአቶች ግን አሁንም በልቦቻቸው ውስጥ ነበሩ። በምዕ. 56-66 ውስጥ ያደርጓቸው ትግሎች ተገልፀዋል። እግዚአብሔር ቢጠራቸውም እንኳ ነገሮች ሁሉ በቀላሉ ይካሄዳሉ ማለት አይደለም። በምዕ. 56-66 ውስጥ የተገለፁት ትግሎች የተደረጉት ከውጫዊ ጠላቶች ጋር ሳይሆን ከውስጣዊ ነበር። ሆኖም እግዚአብሔር በቂ ዕርዳታ እንደሚያደርግላቸው ቃል ይገባል።

ክፍል አራት፡- ልዩ ጠቃሚ ነጥቦች

ባቢሉን ለእግዚአብሔር ሕዝብ የባርነት ሥፍራ መሆኗን ኢሳይያስ ደጋግሞ ይናገራል። እግዚአብሔር ሕዝቡን ወደ ግብፅ እንደላከ ሁሉ አሁንም ወደ ባቢሉን በመላክ ከ50-70 ዓመታት ቀጣቸው። ሆኖም እግዚአብሔር ለሕዝቡ መኖሪያ የሚፈልገው ሥፍራ ይህ አልነበረም። ሕዝቡ ባቢሉንን ከሚመለከት ከግንኛውም ነገር ተላትቀው እግዚአብሔርን ለግገልገል ወደ ኢየሩሳሌም የሚመለሱበት ወቅት አሁን ነበር። በዚህ ወቅት ባቢሉን ለሕዝቡ ምቹ ሥፍራ ስለነበረች ይህ ጥሪ ለብዙዎቹ በጣም ከባድ ነበር። በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ «ባቢሉን» የሚለው ስም ብዙ ጊዜ ስለሚገኝ ክፍሉ የሚያመለክተው ከባቢሉን የተለቀቁበትን ዘመን መሆኑ ምንም እያጠራጥርም።

በምዕ.1-12 ውስጥ ከነቢዩ ገቦች አንዱ በሰማሪያና በኢየሩሳሌም ላይ አሦርን ያስነግጣቸው እግዚአብሔር ራሱ መሆኑን መግለፅ ነበር። ለቅጣቱ አስፈላጊነት መሠረታዊው ምክንያት የሕዝቡ ኃጢአት ነበር። ሆኖም አሦርና ከዚያም ባቢሉን የእግዚአብሔርን ሕዝብ ያሸነፉት እርሱ ስለተዋቸው አልነበረም። አሁን የገንቲ ወቅት ደርሷል። ባቢሉንን ለመልቀቅ የሚያስፈልጋቸውን ነገር ሁሉ እግዚአብሔር ራሱ ያዘጋጅላቸው ነበር። እነርሱም ከባቢሉናውያን ጋር መጥጋት ሳይሆን መውጣት ብቻ ያስፈልጋቸዋል። መለቀቅም ከእግዚአብሔር የተሰጣቸው ሥጦታ ነበር።

ይሁዳና ኢየሩሳሌም እንደገና ተመልሰው ተሰጡአቸው። መርከብ የእነርሱ ፈንታ ነበር። ከ586-536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ለ50 ዓመታት በአጠቃላይ ምድሩ ባዶ ነበረ። የእርሻውም መረት በግይረባ ቁጥቋጦ ጥልቀ ነበር። የአይሁዶች የነበረው ምድር የዱር አራዊት መሰማሪያ ሆና ነበር። አሁን ግን ኢየሩሳሌም እንደገና የእግዚአብሔር ሕዝብ ንብረት ልትሆን ነበር። ሕዝቡ በተመለሱበት ወቅት ስለ ገጠሟቸው አንዳንድ ችግሮችና ፍርሃቶች የሐጌና የዘላቂነት ትግሎች ይነገሩናል። ሕዝ. 40-48 ቤተ መቅደሱን እንዴት መልሰው መገንባት እንደሚገባቸው ይነገረናል። እግዚአብሔር ወስዶባቸው የነበረውን አሁን ይመልሰላቸዋል። እርሱን ግገልገል እንዲችሉ ተሰጥቶአቸዋል።

ክፍል አምስት፡- ከአዲስ ኪዳን ጋር ያለው ዝምድና

ክርስቲያኖች ሳያውቁት በብዙ የተለያዩ ነገሮች በባርነት ሊጠመዱ ይችላሉ። በኢሳይያስ ውስጥ የሚገኘው በአሦርና በባቢሉን አግካይነት የመጣው ጊዜያዊ ባርነትም እንኳ ከዚያ ለባለ ነገር ምላሴ ነበር። የእግዚአብሔር ሕዝብ ከሚያጋጥሙት ችግሮች በጣም የከፋው የኃጢአት ባርነት ነው። ጳውሎስ በሮሜ 7ና 8 ውስጥ ስለዚህ ባርነትና ቀጥሎ ስለሚመጣው ነፃነት ይናገራል። በቀላላይነት መልዕክት ውስጥ ስለ ሌላ ባርነት እናነባለን። ክርስቲያኖቹ በሥርዓትና በሐሰት ትምህርት ባርነት ቀንበር ሥር ነበሩ። ክርስቶስ ያደረገውና የሚሰጠው ነገር በቂ መሆኑን አልተረዱም። እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ግንኙነት የሚያደርገው በፀጋ ብቻ ነው። እርሱ የሚሰጠንን ለመቀበል ምንም ነገር ልንሠራ አንችልም። አሁንም በባርነት ውስጥ መሆንና አለመሆናችንን ለግዛቱ የገለጸው የኅብረት ኑሮአችንን መመርመር ይገባናል።

የእርሱን ፈቃድ እንዳናደርግ ከሚከለክሉን ነገሮች እኛን ነፃ ግፊት የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው። እርሱ ፍፁም **ሃሳብ** ሊሰጠን ይፈልጋል። ይህም መለኮታዊ ሥጦታ ስለሆነ እርሱን ግልገል ብቻ እንድንመኝ ሕይወታችንን ይለውጣል። ነፃ ወጥተናል ካልን በኋላ አውቀን በኃጢአት ተጠምደን መገኘት የእርሱ ባሪያዎች እንጂ ነፃነት ያለን እንዳልሆንን ያሳየናል። የገላትያ መልዕክት የሚያወራው ስለዚህ ነፃነት ነው። ይህ ነፃነት በውጊያ የምናገኘው አይደለም። ራሳችንን ለመንፈስ ቅዱስ ምሪትና ቁጥጥር አላልፈን ስንሰጥ የምንቀበለው ሥጦታ ነው። ፍፁምና ዕውነተኛ ነፃነት የምናገኘው እግዚአብሔርን ስናስቀድም ብቻ ነው።

እግዚአብሔር የምንፈልገውን ሁሉ አድርጎልናል። አብዛኛውን ጊዜ በስተኋላ ቆመን ከመመልከትና ከመስግት በስተቀር የራሳችን የሆኑትን ነገሮች እንደራሳችን አድርገን አንረከባቸውም። ኢየሩሳሌም ለአይሁዶች ተመልሳ ብትሰጣቸውና እንደገናም በእርሷ ውስጥ ቢኖሩም እንኳ በምግባራቸው ሊወርሷት አልቻሉም ነበር። እግዚአብሔር ሊሰጣቸው ያቀደውን በረከቶች በጭራሽ አልተቀበሉም። በአዲስ ኪዳን ውስጥ የኤፌሶን መልዕክት በተለይ በዚህ ዐቢይ ትምህርት ላይ ያተኩራል። ለመቀበል ዝግጁ ስንሆን የእግዚአብሔርን በረከቶች እናገኛለን። እግዚአብሔር ይቅር ለማለት ያለው ፈቃደኝነት እኛ ለመቀበል ካለን ዝግጅት በጣም የላቀ ነው። እግዚአብሔር በአፍቃሪ ችርነቱ ሊሰጠን የሚፈልገውን ነገር ሁሉ ለመቀበል ራሳችንን እናዘጋጅ።

ክፍል ስድስት:- የክለሳ ጥያቄዎች

1. ምዕ. 40-66 የተጻፈው መቼ ነበር?
2. ምዕ. 13-23ና 24-27 ተግባራዊ ሊሆኑ የሚችሉት ለየትኛው ዘመን ነው?
3. ምዕ. 28-35 የሚጠቁመን የትኛውን ዘመን ነው?
4. ምዕ. 40-66 የሚያስተምረን ስለየትኛው ዘመን ነው?
5. ለኢሳይያስ የሕይወት ዘመን ኃይለኛ የነበረው የትኛው መንግሥት ነው?
6. አዮርን ያሸነፈው ሌላ መንግሥት ግን ነው?
7. ኢሳይያስ ትንቢቱን በተናገረበትና በተፈፀመበት ጊዜ መካከል ምን ያህል ዓመታት ነበሩ?
8. በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን ያዳናት ከየትኛው መንግሥት ነው?
9. ኢየሩሳሌምን በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የደመሰሳት የትኛው መንግሥት ነው?
10. የነቢዩ ድርብ አገልግሎት ምንድነው?
11. ነኔ በ612 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ስትደመሰስ ኢሳይያስ ከሞተ ምን ያህል ዓመታት ሆኗት ነበር?
12. ኢሳይያስ በምዕ. 13-14 የተነበየው ስለ የትኛው መንግሥት ነው?
13. የምዕ. 24-27ና 36-39 ዋና ዐቢይ ትምህርት ምንድነው?
14. ምዕ. 1-12 መልስ የሚሰጠው ለየትኛው ጥያቄ ነው?
15. በኢ.ላ. 39ና 40 መካከል የሚገኘው የምን ያህል ዓመታት ታሪክ ነው?

16. ከኢሳይያስ በኋላ የተነሣው ነቢይ ግን ነው?
17. በኢሳይያስና ሰፎንያስ መካከል የሚገኘው የምን ያህል ዘመን የዘምታ ጊዜ ነው?
18. ብዙ ነቢያት የተናገሩት በየትኛው ዘመን ነው?
19. የኢሳይያስ 40-66 ምስት ገዑሳን ክፍሎች የእያንዳንዳቸው ዐቢይ ትምህርት ምንድነው?
20. የእነዚህ ምስት ዐቢይ ትምህርት ክፍለ ምዕራፎች የትኞቹ ናቸው?

ክፍል ሰባት፡- የኢሳይያስ መጽሐፍ ማውጫ

1-12	የኢየሩሳሌም ኃጢአቶች	36-39	የኢየሩሳሌም ነፃ መውጣት
13-23	ባቢሎንና ሌሎች መንግሥታት	40-48	ባቢሎን የይሁዳን ምርኮኞች ትለቃለች
24-27	የዓለም ፍርድ	49-55	የይሁዳ መለቀቅ
28-35	ኢየሩሳሌምና አሦር	56-66	ኢየሩሳሌምና ሕዝቧ

1. መጽሐፉን በአጠቃላይ ስንመለከተው በተለያዩት ክፍሎች መካከል ተመሳሳይነት እንዳለው እናያለን። በምዕ. 1-12 ውስጥ እግዚአብሔር ቃል ኪዳንን ስላፈረሰ ሕዝቡን ይገስዳል። ሆኖም በተግዛው ውስጥ ሁሉ እግዚአብሔር ገና ወደፊት በዚያ ሥፍራ የሚያደርጋቸውን የተስፋ ቃሎች እናገኛለን። የሕዝቡ ድክመቶች በምዕ. 56-66 ውስጥም ደግሞ ተጠቅሰዋል። ከምርኮውም በኋላ እንኳ ኑርአቸው ከጠድ ነበር። ተተሎም ደግሞ የወደፊት ሁኔታ ሕያው በሆነ አገላለፅ በጢዩ አማካይነት ቀርቧል።
2. ምዕ. 13-23 የሚያወራው በአሕዋብ ላይ ስለሚመጣው ፍርድ ነው። እነዚህ ትንቢቶች በአጠቃላይ ሲታዩ ሁሉም ተፈፅመዋል። በግንገፀር ሲታይ ምዕ. 49-55 የሚናገረው በዚያ ወቅት በፋርስ መንግሥት ቁጥጥር ሥር ከዋለችው ከባቢሎን ምድር የይሁዳን ሕዝብ በአስደሳች ሁኔታ መለቀቅ ነው። ሁለቱም ክፍሎች ዓለም በሙሉ ለይሁዳ በተለየ ሁኔታ እንክብካቤ በሚደረግለት በእግዚአብሔር እጅ ውስጥ እንደሆነ ያመለክታል።
3. በምዕ. 28-35 ውስጥ የአሦር ኃይል ይሁዳን ያስፈራታል። እነዚህ ምዕራፎች የሚመለከቱት ከ721-701 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ያለውን የ20 ዓመታት ዘመን ነው። ከ100 ዓመታት በኋላ ባቢሎን በጣም ኃይለኛ መንግሥት ስትሆን ምዕ.

40-48 ሁለተኛ ደረጃ የግምገማታዊ ስለ እርሷ ነው። ባቢሉንን እንድታሸንፍ እግዚአብሔር ፋርስን ተጠቀመባት። የ70 ዓመታት ምርኮ ተፈፀመ። ይህም ወደ ይሁዳ የመመለሻ ወቅት ነው።

እነዚህ ዋና ዋና ክፍሎች ከተገነዘብን በኋላ ምዕ. 24-277ና ምዕ. 36-397 በትክክለኛ ሥፍራቸው ለግስቀመጥ ምንም የግምገማታዊ ነገር አይኖርም።

ትምህርት ስምንት (ኢ.ሳ. 40-48)

ክፍል አንድ፡- ታሪካዊ አቀማመጥ

20 ዓመታት	606 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት
50 ዓመታት	586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት
	538 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት
	536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት

በ606 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በናቡከደነፆር ዘመን መንግሥት መጀመሪያ ላይ አይሁዶች ወደ ምርኮ የመወሰድ የመጀመሪያ ዕጣ ደርሷቸው በነበረበት ዘመን ኢሳይያስ ከሞተ 75 ዓመታት አልፈው ነበር። ከ606- 536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ያለው ዘመን ኤርምያስ በምዕ. 25:11ና29:10 ላይ የተናገረውን 70 ዓመታት ያጠቃልላል፤ በተጨማሪ 2ኛ ዜና 36:21ና ዳን. 9:2 ተመልከቱ። ዋናው ጥፋት እና ወረራ የተደረገው የመጀመሪያው ከተፈፀመ 20 ዓመታት በኋላ በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። በዚህ ዘመን ኢሳይያስ ከሞተ ምናልባት 90 ዓመታት ላይሆነው አይተርም። ሆኖም ኢሳይያስ ከዚህ ጊዜም ባሻገር ራት አድርጉ የመመልከት ችሎታ ተስጥቶት ነበር።

ኢሳይያስ 686 ዓመት
ከክርስቶስ ልደት በፊት
(ነቢዩ የሞተበት
ዘመን)

536 ዓመት ከክርስቶስ
ልደት በፊት
(ትንቢቱ የተፈጸመበት
ወቅት)

እርሱ ከሞተ ከ150 ዓመታት በኋላ በግያወላውል መንገድ ስለሚፈፀሙ ነገሮች ተናግሯል። ይህም ግለት ኢሳ. 40-66 በዘመኑ ለነበሩት ሰዎች ምንም ጥቅም አልነበረውም ግለት አይደለም። የእግዚአብሔር ቃል የማይለወጥ ነው። የእግዚአብሔርን ባሕርይ ስለሚያንፀባርቅ ሁልጊዜ ጠቃሚና ተግባራዊ ነው። ሆኖም ትንቢቱ ልዩ ትርጉም ሳይሰጠው ሙሉ በሙሉ የተፈፀመው ኢሳይያስ ከሞተ 150 ዓመታት በኋላ ነው።

ኢሳይያስ በሞተበት ጊዜ አሦር አሁንም የዓለም ኃያል መንግሥት ነበረች። በ612 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ባቢሎን አሦርን ድል አድርጋ ነዌን ደመሰሰች። ከዚህ ጊዜ ጀምሮ እስከ 538 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ባቢሎን የዓለም ኃያል መንግሥት ነበረች። ከዚያ በኋላ ባቢሎን በፋርስ ተደመሰሰች። የፋርስ የመጀመሪያ ንጉሥ ኢሳይያስ በምዕ. 44:28ና 45:1ና 13 የተነበየለት ቂርስ ነበር። የኢሳይያስ መጽሐፍ ስለ ኃያሉ የአሦር መንግሥት የመጨረሻ ሁኔታ ምንም አይነግረንም። ስለ ባቢሎንም የ75 ዓመታት አገዛዝ ዘመን ምንም አይነግረንም። ይህ ሁሉ ካለፈና ሕዝቡ የተቀጡበትን ሥፍራ መልቀቅ ሲጀምሩ የኢሳይያስ ትንቢት ልዩ የሆነ ፍፃሜ ያገኘ ይመስላል።

ክፍል ሁለት:- የነቢዩ ሸክም

ኢሳ. 40-66ን በምናነብበት ወቅት ሁለት ነገሮችን ግለት የኢሳይያስን መልዕክትና የሕይወት ዘመን ለይተን መገንዘብ ይኖርብናል። ኢሳይያስ የሞተው በሕዝቅያስ ዘመን መንግሥት መጨረሻ አካባቢ በ687 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። በምዕ. 40-66 ውስጥ ሊሰጠው የተነሣው መልዕክት ተግባራዊ የሚሆነው ከኢሳይያስ ሞት 150 ዓመታት በኋላ ካለው ዘመን ነው። ምዕ. 40 የሚጀምረው በዳን. 9 ውስጥ ከተጠቀሰው ጋር በተመሳሳይ ዘመን አካባቢ ነው።

የፋርስ ንጉሥ ቂርስ ኃይሉን እስካጠናከረበት ጊዜ ድረስ በያዛቸው የባቢሎን ክፍለ አገሮች ዳርዮስ ምናልባት ንጉሥ ሳይሆን አይቀርም። ምናልባት ደግሞ ቂርስ በተለያዩ ሥፍራዎች ልዩ ልዩ ሰዎች ይኖሩት ይሆናል። ኢሳይያስ በምዕ. 40-48 ለሕዝቡ ባቢሎንን ለቀው ወደ እናት አገራቸው የሚመለሱበት ጊዜ እንደደረሰ ይነገራቸዋል፤ ዘፀ.10: 3-6 በተጨማሪ

ተመለከቱ። እግዚአብሔር በኤርምያስ አግዛይነት በምዕ. 25:11ና 29:10 የተናገረው ዘመን ደርሷል።

ኢሳይያስ ይህ መለቀቃቸው እግዚአብሔር ራሱ ያደረገላቸው ነገር ውጤት እንደሆነ ደጋግሞ ይነገራቸዋል። ባቢሎንን ያስነሣ እና ወደ ምርኮም የወሰዳቸው እግዚአብሔር ነበር። አሁን ደግሞ ከጣርነት ነፃ ሊያወጣቸው ሌላ መንገዶች ይኸውም ፋርስን አስነሥቷል። የፋርስ ንጉሥ ቂርስ ከመወለዱ 150 ዓመታት አስቀድሞ በእግዚአብሔር የተመረጠ መሆኑ ተጠቅሶ ነበር። ስለዚህ አይሁዶች የተደረገው ነገር በአጋጣሚ የሆነ አድርገው ሊመለከቱት አይችሉም። ሕዝቡን ለማዳን ሲል ይህንን ሁሉ ያደረገው እግዚአብሔር ራሱ ነው።

እግዚአብሔር በር ስለከፈተላቸው ሕዝቡ ወደ ይሁዳና ኢየሩሳሌም መመለስ ይገባቸዋል። በዚህ ወቅት ምርጫው የራሳቸው ነው። ባቢሎን ኢየሩሳሌምን በግረከችበት ጊዜ ምንም ምርጫ አልነበራቸውም። እግዚአብሔር ብዙዎቻቸውን ወደ ባቢሎን በምርኮ አስወሰዳቸው። ኢሳይያስ ስለ መመለሳቸው ምንም ነገር አይነገረንም። ስለዚህ ነገር ለመረዳት ፅዝ. 1-6 ግንብብ ይገባናል። ሐጌ 1-2ና ዞዝ. 1-8 ደግሞ ተጨማሪ መረጃ ይሰጡናል። በኢሳ. 40-48 ውስጥ ሕዝቡ እንዲመለሱ የተደረገባቸውን ገዳጅ ብቻ እናነባለን። ለ70 ዓመታት ያህል በባቢሎን እንዲቆዩ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነበር። አሁን ወደ ኢየሩሳሌም እንዲመለሱ የእርሱ ፈቃድ ነው። ብዙዎቹም ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሱ። በጣም ብዙዎች ደግሞ በባቢሎን ተሩ።

ክፍል ሦስት፡- ማብራሪያ

1. ምዕራፍ 40

የእግዚአብሔር ሕዝብ ቢያንስ ለ50 ዓመታት ያህል በባቢሎን ቆይቷል። ብዙዎቹም በጣም ሰላረጁ ወደ ይሁዳ ለመመለስ ረጅም ጊዜ ግድረግ ተሰኟቸዋል። እግዚአብሔር ወጣቱ ትውልድ ወደ አገሩ ለመሄድ እንዲነሣ ይጠራል። በሩ ተከፍቷል! መንገዱም ተዘጋጅቷል። የሚጠራቸው እግዚአብሔር ሊያበረታቸውና ሊያፀናቸው ይችላል። የእርሱ ታላቅ ኃይልና ዕውቀት ከእነርሱ ግስተዋል በላይ ነው። እርሱ አስቀድሞ እስራኤልን ስለመረጠ አሁን ደግሞ የተመረጠ ሕዝቡን ወደ ትክክለኛ ሥፍራቸው ለመመለስ ተዘጋጅቷል።

2. ምዕራፍ 41

የእስራኤል ሕዝብ ራሱንና የደረሰበትን መከራ ሲመለከት ከአሕዛብ ኃይልና ብርታት ጋር በእርግጥ ራሱን አወዳድሯል። እስራኤል ያልተደራጀች፣ ብርታትና ወታደራዊ ኃይል የሌላት ነበረች። ሆኖም እግዚአብሔር ራሱ እስራኤልን መርጧታል። ይህም ከማንኛውም ነገር በላይ ጠቃሚ ነበር። ከዚህ ምርጫ የተነሣ እስራኤል ከሌሎች አሕዛብ ትበልጥ ነበር። የእነዚህ አሕዛብ አግልክት በሙሉ ከንቱ ነበሩ። የወደፊቱን ሁኔታ መተንበይ አልቻሉም። ያላቸውም ኃይል በጣም የተወሰነ ነበር።

3. ምዕራፍ 42

እግዚአብሔር ሕዝቡን አድና ፍፁም በሆነው አገልጋይ አማካይነት ይመራቸዋል። ይህ በቁ. 1-9 የሚገኘው ትንቢት የሚያመልክትው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ነው። ከዚህ የተነሣ ሕዝቡ እግዚአብሔርን ግመስገን ይገባቸዋል። የባቢሎን ምርኮ ልቅሶና ጩኸት አሁን ወደ ዝግራ መለወጥ አለበት። እግዚአብሔር ግልፅና ልዩ በሆነ መንገድ ሕዝቡን ሊረዳቸው ነው። ሆኖም እስራኤል እግዚአብሔር ሊያደርግላት የሚፈልገውን ምን እንደሆነ ለመግር ፈጽማ ትቃወማለች። የባቢሎንን ምርኮ ያመጣቸው ይኸው ለመግር አለመፈለጋቸው ነበር።

4. ምዕራፍ 43

እግዚአብሔር ለእስራኤል ያለው ፍቅር እነርሱን ከባቢሎን ለማዳን ባደረጋቸው ጥረቶች ተገልጿል። እንደገና ደግሞ የራሱ ምርጥ ሕዝብ እንዲሆኑ ይፈልጋል። እግዚአብሔር ይህንን የመሰለውን ሥራ ሊሠራ እንደሚችል እስራኤል ራሷ ምስክር ናት። ከ70 ዓመታት በኋላ እንደሚመለሱ በዝቢዩ ኤርምያስ አማካይነት ተናግሯል። እግዚአብሔር የፋርስ ጦር ሠራዊት ባቢሎንን እንዲደመስስ ይልካል። ይህ ሁሉ በዚህ እንዳለ እስራኤል ኃጢአት መሥራቷን ትቀጥላለች። እግዚአብሔር ኃጢአታቸውን ይቅር ብሎ ኑርአቸውን ይለውጣል።

5. ምዕራፍ 44

ዓለምን በሙሉ የሚቆጣጠረው እግዚአብሔር ብቻ ስለሆነ እስራኤልን ካለባት ፍርሃት20ሁሉ ነፃ ሊያውጧት የሚገባቸው ሌሎች አግልክት የሉም። ሌሎች አሕዛብ ያሏቸው ጣያታት ብቻ ናቸው። ነገር ግን በገዛ እጁ የሠራውን ነገር የሚያመልክ ሰው ምን ዓይነት ሞኝ ሰው ነው? ስለ ወደፊት ሁኔታዎች ያለው ዕውቀት እግዚአብሔር ብቻውን እንደሚገዛ ከሚያረጋግጡት ዋና ዋና ግስረጃዎች መነሻ አንዱ ነው። ፈጣሪ አንድ ብቻ ሲሆን እርሱም እስራኤልን መርጦ ቀድሷታል።

6. ምዕራፍ 45

እስራኤል ብቻ ሳትሆን የፋርስ ንጉሥ ቄርስም የእግዚአብሔር መሥሪያ ነው። ቄርስ ምድሪቱን እንዲገዛ እግዚአብሔር መንገዱን አዘጋጅላትና ፋርስ በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ሆነች። ቄርስና ፋርስ ብቻ ሳይሆኑ ዓለም በአጠቃላይ በእግዚአብሔር ትዕዛዝ ሥር ናት። እርሱ ምን እንደሚያደርግ ይወስንና ያደርጋል። እግዚአብሔር የፈለገውን ወስዶ ለራሱ ዓላማዎች ሊጠቀምበት ይችላል። እግዚአብሔር ሕዝቡን በማዳን ከሌሎቹ አግልክት ሁሉ ተለይቶ ታውቋል። እግዚአብሔር ከሌሎች ሁሉ እንደሚበለጥ ይህም አንዱን ነገር ያሳያል።

7. ምዕራፍ 46

የባቢሎን ጣዖታት ከንቱ እንደሆኑ ተረጋግጧል። በመጨረሻ ላይ ሊያድናቸው የሚችሉ እርሱ ብቻ እንደሆነ እግዚአብሔር ሕዝቡን አላምኗቸዋል። ጣዖት ምን ግድረግ ይችላል? ይህንን ሁኔታ ግወዳደር እንኳ ሞኝነት ነው። የተሠራው የጋው እጅግ ውድ በሆነ ወርቅ ቢሆንም እንኳ መናገር አይችልም። የተቸገረውን ለመርዳት እጁንም መዘርጋት አይችልም። እስራኤላውያን በመቶ የሚቆጠሩ ዓመታት ወደኋላ ተመልሰው እግዚአብሔር በተደጋጋሚ የተናገራቸውን መመልከት ይችላሉ! ዕርዳታ ባስፈለጋቸው ወቅት ሁሉ ረድቷቸዋል።

8. ምዕራፍ 47

ከነዝዌ ሽንፈት ከ612 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት አንሥቶ ባቢሎን ዓለምን በቁጥጥሯ ሥር አድርጋለች። አሁን 538 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሲሆን ባቢሎን በፋርስ ጦር ሠራዊት ትሸነፋለች። ባቢሎን በዕውቀቷ፣ በወታደራዊ ኃይሏ፣ በጥንቆላና በሌሎችም ነገሮች ተግምና ነበር። ለዕርዳታ ወደ እግዚአብሔር ጨርሶ አልተመለከተችም። አሁን የተግመነችባቸው ነገሮች በአጠቃላይ ከንቱ መሆናቸው ተረጋግጧል። እነዚህን ነገሮች እግዚአብሔር ጭራሽ ሰጠላቸው ባቢሎን ያለ ምንም ዕርዳታ ተርታለች። ባቢሎን ከዚህ በኋላ ፈጽሞ አልተነሣችም።

9. ምዕራፍ 48

ወደፊት የሚፈጸሙትን ነገሮች በመንገር እርሱ ብቻ አምላክ እንደሆነ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያረጋግጥላቸዋል። ጣዖት ይህን ግድረግ አይችልም። የወደፊቱ ሁኔታ በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ብቻ እንደሆነ በግረጋገጥ ሰዎች ይህንን እንደ ግስረጃ መቀበል አለባቸው። እግዚአብሔርን የግያውቅ የፋርስ ንጉሥ ቂርስ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ከባቢሎን ቀንበር ነፃ እንዲያውጣ ተመርጦ ነበር። ቂርስ ከመወለዱ ከ150 ዓመታት በፊት እግዚአብሔር ለፊሱ ሥራ ጠርቶ ሹሞታል። እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያዘጋጀው ዕቅድ ወዲያውኑ ባቢሎንን ለቀው እንዲወጡ ነው። እግዚአብሔር ፍፁም ለሆነ ነፃነት በር ከፈተላቸው። አሁን ወደ አገራቸው ሊመለሱ ይችላሉ።

ክፍል አራት፡- ልዩ ጠቃሚ ነጥቦች

እግዚአብሔር ከባቢሎን ጣዖታት ጋር ሲነፃፀር ያለው ታላቅነት በተደጋጋሚ ትኩረት ተሰጥቶታል። አይሁዶች በባቢሎን በምርኮ በቆዩባቸው ዓመታት ውስጥ የባቢሎንን ጣዖታት ተመልክተዋቸዋል። ባቢሎን እስራኤልን እንድታሸንፍ ጣዖታቱ ብርታት ሰጥተዋታል ብለው ምናልባትም ብዙዎቻቸው ሳይገምቱ አይቀሩም። ኢሳይያስ ደግሞ ደጋግሞ እንደ እግዚአብሔር ብቻ እንዳለ ይናገራል። እርሱ ከእራኤል ጋር ታል ኪዳን የመሠረተ አምላክ

ነው። ባቢሎንና ፋርስም ጭምር እግዚአብሔርን ባያውቁትም እግዚአብሔር የእነርሱንም ኑሮ ደግሞ ይቆጣጠራል። እርሱ ባቢሎን ኢየሩሳሌምን እንድትረታ ፈቀደላት። አሁን ደግሞ አይሁድ ወደ ይሁዳ እንዲመለሱ ፋርስን ይጠቀምባታል። ሕዝቡ በአፀፋ መስጠት የሚችላቸው ነገሮች፡-

1/ አምልኮና

2/ መታዘዝ ብቻ ናቸው።

የተፈፀሙት ነገሮች በሙሉ እግዚአብሔር ያቀዳቸው እንደነበሩ ኢሳይያስ በተደጋጋሚ ለሕዝቡ ይነግራቸዋል። በምዕ. 1-12ና እንደገናም በምዕ. 28-35 አልፎ አልፎ እንደጠቀማቸው ፍርድን ያስከተለ የሕዝቡ ኃጢአት መሆኑ እርግጥ ነው። ባቢሎንን ሊጠቀምባት ያቀደው እግዚአብሔር ነበር። ይህ የባቢሎን ምርጫ አይደለም። አይሁዶችን ወደ ባቢሎን ምርኮ የወሰዳቸው እግዚአብሔር ነበር። አሁን ቴርስ ናቡከደነፆርን እንዲያሸንፍ እግዚአብሔር አስከትታል። ፋርስ ባቢሎንን ያሸነፈችው በወታደራዊ ኃይሏ የበሳይነት እንደሆነ መገመቷ ጥርጥር የለውም። ሆኖም ድል የሰጣቸው እግዚአብሔር ነበር።

የእነዚህ ዘጠኝ ምዕራፎች ዐቢይ ትምህርት ነፃነት ነው። በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በዕድሜያቸው ሸምገለው የነበሩት ሰዎች አሁን ሁሉም ሞተዋል። እነዚህ በሙሉ 150 ዓመታት በባቢሎን ሲኖሩ ብዙዎቻቸው ከዚህ ለበለጠ ዓመታት በዚያ ነበሩ። አሁን ወደ ይሁዳና ኢየሩሳሌም እንዲመለሱ እግዚአብሔር ነፃ እውጥቶአቸዋል። ብዙዎቹ ሰዎች ከባቢሎን ለመውጣት አይፈልጉም። ይህም የራሳቸው ምርጫ ነበር። እግዚአብሔር የመውጫውን በር የከፈተላቸው ሲሆን እንዲወጡ ግን እያስገድዳቸውም ነበር። ነፃነታቸው ሊጠቀሙበት ወይም ሊተዉት የሚችሉት ከእግዚአብሔር የተሰጣቸው ሥጦታ ነበር። የመጀመሪያው ቡድን በ 536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ከዘሩባቢል ጋር ወደ አገሩ ተመለሰ። የሚተለው ቡድን በ457 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በዕዝራ መሪነት፤ 3ኛ ደግሞም በ444 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በነህምያ መሪነት ተመለሱ። ከባቢሎን ሳይወጡ የቀሩት የተሰጣቸውን ነፃነት ከመቀበል ይልቅ ባርነትን መረጡ።

ክፍል አምስት፡- ከአዲስ ኪዳን ጋር ያለው ዝምድና

1. አሁንም በመንፈሳዊ ባቢሎን ውስጥ ለሚገኙት የእግዚአብሔር ጥሪ ይመጣላቸዋል። መንፈሳዊ ባቢሎን ከእግዚአብሔር ጋር የመለያያ ሥፍራ ነው። ይህም ሰዎች ገሥሐ አገንባም ሲሉ ራሳቸውን የሚያገኙበት ሥፍራ ነው። እግዚአብሔር ብዙ ዕድል ሲሰጣቸው እነርሱ ግን አንፈልጉም ብለዋል። አሁን ወደ መንፈሳዊ ባቢሎን ይወስዳቸዋል። እንደ ቃየል ተትበዝባገኞች ናቸው። እንደ እስራኤል ልጆች በበረሃ ይትበዘዘላሉ። እግዚአብሔር እነዚህ ሰዎች ወደ እርሱ እንዲመለሱ ይጠራቸዋል። በሉቃስ 15 ውስጥ ከቤተሰቡ ፍቅርና ምክር ኮብላሉ እንደሄደው ልጅ ከእርሱ ተለይተው እንዲኖሩ አይፈልጉም። እኛስ ያለነው የት ነው? ወደ እግዚአብሔር መመለስ ያስፈልገናል?
2. ለራሳችን ጥቅም ሳይሆን እንድናገልግለው እግዚአብሔር መርጦናል። ከዚህ የተነሣ ትሑት ከመሆን ትልቅ ትዕቢተኛ መሆን በጣም ቀላል ነው። ትዕቢት በእስራኤል

ሕዝብ ላይ ውድቀት አስከተለባቸው። እግዚአብሔር እነርሱንና ኢየሩሳሌምን ለአንድ ነገር ብቻ መርጧቸዋል፤ ሕዝቡ በተለወጠው አኗኗራቸው የእግዚአብሔርን ኃይል እንዲያሳዩ ፈልጓል። ኃጢአት በሠሩና በግያምኑት መካከል ስሙንም ባቃለሉበት ወቅት እግዚአብሔር ይቀጣቸው ነበር። የእግዚአብሔር አገልጋዮች ለመሆን እንደተመረጡ የኤፌሶን መጽሐፍ ይነገረናል። ይህም ራሳችን ትሑትና እግዚአብሔርንም ስለ ፍቅሩ እና ቸርነቱ እንድናመሰግነው ሊያደርገን ይገባል።

3. እግዚአብሔር ለእኛ ፍፁም መልካም የሆነውን ነገር ብቻ ያቅድናል። ይህንን ነገር እንዳንተብል የሚያደርገን ምንድነው? ለሕዝቡ ያደረጉበትን ባቢሎንን ትቶ በይሁዳ ወደሚገኙት ችግሮች መሄድ ቀላል አልነበረም። በሰው አመለካከት ይህ ትክክለኛ ምርጫ አይመስልም። ይህ ለእነርሱ የእግዚአብሔር ዕቅድ ሲሆን ፍፁም መልካም ነበር። ለእኛም ዘወትር ተመሳሳይ ነገር ያደርግልናል። ሆኖም የሚነገረንን ነገር ለማድረግ ፈቃደኞች ነን? ለ50 ዓመታት ያህል ባዶ ወደ ነበረችው ኢየሩሳሌም ለመመለስ ፈቃደኞች ነን? እግዚአብሔር ሊጠቀምብን በሚፈልገው ሥፍራ ማገልገል እንድንችል ያፈራናቸውን ነገሮች ሁሉ ለመተው ፈቃደኞች ነን? የመታዘዛችን ሁኔታ በእግዚአብሔር ቸርነት ላይ ባለን መታመን ላይ የተመሠረተ ይሆናል።

ከፍል ስድስት፡- የክለሳ ጥያቄዎች

1. ኢሳይያስ የሞተው መቼ ነው?
2. የመጀመሪያው ምርኮ የሆነው መቼ ነበር?
3. የ70 ዓመታት ምርኮ እንደሚኖር የተናገረው ማን ነው?
4. ከ606 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት 20 ዓመታት በኋላ ምን ተፈፀመ?
5. ኢሳ. 40-48 የሚጠቅሰው የትኛውን ዘመን ነው?
6. 536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሲሆን ኢሳይያስ ከሞተ ስንት ዓመታት አልፈዋል?
7. ኢሳ. 40-48 የሚጠቅሰው ለነግን ነው?
8. አሦር የተደመሰሰችው መቼ ነበር?
9. ባቢሎን ምን ያህል ዘመን ቆየች?
10. የፋርስን አገዛዝ የመሠረተው ንጉሥ ማን ነው?
11. ኢሳ. 1-39 የሚያወራው ስለየትኛው የዓለም ኃያል መንግሥት ነው?
12. በምዕ. 39ና 40 መካከል ተነሥቶ እንደገናም የወደቀው የዓለም ኃያል መንግሥት ማን ነበር?
13. ኢሳ. 40-66 የሚጠቅሰው ለየትኛው ዘመን ነው?
14. ኢሳ. 40 የሚዛመደው ለየትኛው የዳንኤል ምዕራፍና ቁጥር ነው?
15. እግዚአብሔር ሕዝቡን ለመፍታት ያስነሣው ንጉሥ ማን ነበር?
16. ከባቢሎን ስለመመለስ የሚነገረን የትኛው መጽሐፍ ነው?
17. በመጀመሪያ የተመለሱት ሰዎች እነማን ነበሩ?
18. ለኢሳ. 40-48 ታሪካዊ መረጃ የሚሰጡን ሌሎች መጻሕፍት ምን ምን ናቸው?
19. በምዕ. 40 እግዚአብሔር ሕዝቡን የሚጠራው ከየት ነው?

20. ኢሳ. 42: 1-9 የሚያመለክተው ወደ ግን ነው?
21. የምዕ. 44ና 46 ዐቢይ ትምህርት ምንድነው?
22. የአስራኤል ሕዝብ እግዚአብሔር ሲያጠፋው የተመለከቱት መንግሥት ግን ነው?
23. የምዕ. 48 ዐቢይ ትምህርት ምንድነው?
24. በምዕ. 40-48 ውስጥ የምናገኛቸው ሦስት ታላላቅ ዐቢይ ትምህርቶች ምን ምንድናቸው?
25. በእነዚህ 9 ምዕራፎች ከበድ ያለው ዐቢይ ትምህርት ምንድነው?

ክፍል ሰባት:- የምዕ. 40-48 ማውጫ

- የተስፋ ቃል. ኢሳ. 40: 1-11
- የአስራኤል ወደር የለሽ አምላክ. ኢሳ. 40: 12-31
- እግዚአብሔር ለአስራኤል የሰጠው ጥስትና. ኢሳ. 41: 1-29
- እግዚአብሔር በጣዖታት ላይ የሰነዘረው ክስ. ኢሳ. 41: 21-29
- የእግዚአብሔር አገልጋይ. ኢሳ. 42: 1-9
- የምስጋና መዝሙር. ኢሳ. 42: 10-13
- እግዚአብሔር ሕዝቡን ለመርዳት የሰጠው ተስፋ. ኢሳ. 42: 14-17
- የአስራኤል ለመግር አለመቻል. ኢሳ. 42: 18-25
- እግዚአብሔር ሕዝቡን ለግዳን የሰጠው ተስፋ. ኢሳ. 43: 1-7
- እስራኤል የእግዚአብሔር ምስክር ናት. ኢሳ. 43: 8-13
- ከባቢሉን መውጣት. ኢሳ. 43: 14-21
- የአስራኤል ኃጢአት. ኢሳ. 43: 22-28
- እግዚአብሔር ብቸኛ አምላክ ነው. ኢሳ. 44: 1-8
- ጣዖት አምላክ መላላቂያ ሆኗል. ኢሳ. 44: 9-20
- እግዚአብሔር ፈጣሪና አዳኝ. ኢሳ. 44: 21-28
- እግዚአብሔር ቂርስን ይሾመዋል. ኢሳ. 45: 1-8
- የፍጥረትና የታሪክ አምላክ. ኢሳ. 45: 9-19
- የዓለም አምላክና የባቢሉን ጣዖታት. ኢሳ. 45: 20-46: 13
- በባቢሉን ላይ የመጣው ፍርድ. ኢሳ. 47: 1-15
- እግዚአብሔር የወደፊት ሁኔታ ጌታ ነው. ኢሳ. 48: 1-16
- እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያለው ዓላማ. ኢሳ. 48: 17-22

እነዚህ ዘጠኝ ምዕራፎች እግዚአብሔር ግንኙነት? በሚለው ጥያቄ አካባቢ የሚያተኩሩ ሊሆኑ ይችላሉ። ይህ ቃል ለአስራኤላውያን የተለየ ትርጉም እንደሚሰጣቸው አስተውሉ። «እግዚአብሔር» የአስራኤል አምላክ የቃል ኪዳን ስም ነው። እነዚህ የኢሳይያስ ንግግሮችም ባቢሉንን ለመልቀቅ ለተዘጋጁት ሰዎች የተለየ ትርጉም አላቸው። ሕዝቅልና ዳኔልም ሲያስተምሯቸው ነበር። ከግንኙነትም ነገር በላይ እግዚአብሔር ግን ነው? የሚለውን ጥያቄ

መመለስ መቻል ያስፈልጋቸዋል። እነዚህ ምዕራፎች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከማንኛውም ክፍል ይልቅ በበለጠ ስለ እግዚአብሔር ትክክለኛ ባሕርይ ይነግሩናል።

ትምህርት ዘጠኝ (ኢ.ሳ. 49-55)

ክፍል አንድ፡- ታሪካዊ መግቢያ

1. ትምህርት ዘጠኝን ስንጀምር ጸሐፊውንና ተቀባዮቹን ለይተን ለማወቃችን እርገጠኞች እንሁን። ጸሐፊው በ740 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት መተንበይ የጀመረውና ምናልባት በ686 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት አካባቢ ኢየሩሳሌም በባቢሎናውያን ከመደምሰሷ 100 ዓመታት አስቀድሞ የሞተው ኢሳይያስ ነበር። ተቀባዮቹ ሁለት ወይም ሦስት ናቸው።
ሀ/ ኢሳይያስ እርሱ በነበረበት ዘመን ለነበሩት ሰዎች ተናግሯል። ኢሳይያስ መለኰታዊ መልዕክት እንዲያመጣላቸው እግዚአብሔር ተጠቀመበት።
ለ/ በተጨማሪ ባቢሎንን ለቀው ወደ ኢየሩሳሌም ለሚመጡት የእስራኤል ሰዎች በትንቢት መልክ ደግሞ ተናግሯል። ይህም የተፈፀመው ከ538 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በኋላ ቂርስ የፋርስ መንግሥት ንጉሥ ሲሆን ነው።
ሐ/ ጌታ በኢሳይያስ አማካይነት ለእኔና ለእናንተም ይናገራል። ኢሳይያስ በመንፈስ ቅዱስ ስለተመራ እነዚህ ምዕራፎች ለእኛም የተሰጡ የእግዚአብሔር ቃል ናቸው።
2. በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ በተደጋጋሚ ብዙ ጊዜ ተጠቅሶ የሚገኘው ስም ባቢሎን ሳይሆን «ኢየሩሳሌም» የሚለው ነው። የሕዝቡ አዕምሮ ወደሚመለሱበት ከተማ ተመልሷል። ኢየሩሳሌም በኃጢአታቸው ምክንያት ከእነርሱ የተነጠቀች ሲሆን አሁን ግን ተመልሳለች። እግዚአብሔር እንደገና ወደ ዳዊት ከተማ እየመለሳቸው ነው። ቤተ መቅደሱ የነበረባት ከተማ ገንብታለች። አጠቃላዩ ክፍል ከዘፀ. 12ና ዘዱ. 30 ጋር የሚመሳሰለው በዚህ መልክ ነው። የሕዝቡ ዓይን ወደ ምዕራብ ዞሮ ነበር። ከአሁን በኋላ ባቢሎንን እንደመኖሪያቸው አድርገው ጨርሰው አያስቧትም። መኖሪያቸው እንደገና ኢየሩሳሌም ሆናለች።
3. ሆኖም ኢ.ሳ. 55:12 አሁንም በባቢሎን እንዳሉ ይጠቁመናል። ወይም ደግሞ ኢሳይያስ በዚህ ሥፍራ የሚናገረው እስካሁን በባቢሎን ለሚገኙት ሰዎች ይሆናል። ኢሳይያስ በዚህ ወቅት ከእነርሱ ጋር አብሮ እንዳልነበረ እንዘንጋ። እርሱ ከሞተ 150 ዓመታት አልፈው ነበር። የፋርስ ንጉሥ ቂርስ ወደ አገራቸው እንዲመለሱ ፈቀደላቸው። የእነርሱ አዕምሮ፡- ለምን? ስለ ኢየሩሳሌም ምን የተለየ ነገር አለ? እግዚአብሔር በሁሉም ቦታ የሚገኝ ከሆነ ታዲያ ለምን በባቢሎን አንኖርም? በሚሉ ጥያቄዎች ይሞላል። በናቡከደንገሮር ዘመን ከኢየሩሳሌም ተማርከው በዕድሜ ጠና ያሉት ሰዎች ሁሉ በአሁኑ ወቅት በሕይወት እንደሌሉ አስተውሉ። ወጣቱ ትውልድ ቤተ መቅደሱን ጨርሶ አልተመለከተውም። ኢየሩሳሌምን የሚያውቃት በስም ብቻ ነው። እነዚህ ምዕራፎች በባቢሎን ለሚገኙት ስደተኞች የኢየሩሳሌምን አስፈላጊነት ጠበቅ

አድርገው ይነገሯቸዋል። ወደ አገራቸው ተመልሰው ለመሢሁም መመጣት ዝግጅት እንዲያደርጉ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው።

ክፍል ሁለት፡- የነቢዩ ሸክም

1. ኢየሩሳሌም ልክ ከ50 ዓመታት በፊት በአሕዛብ መንግሥት በባቢሎን 20ከተደመሰሰች በኋላ አሁን እንደገና በአካባቢዋ ለግጥማት ለግያምኑ አሕዛብ ብርሃን ልትሆን ነበር። እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን የመረጠበት መሠረታዊ ምክንያት ይህ ነበር። አይሁዶች ኃጢአት ስለሠሩ ዓላማዎቹ ግባቸውን አልመቱም ነበር። ለመላው ዓለም ብርሃን መሆን እንዲችሉ እግዚአብሔር ሕዝቡን ከባቢሎን አውጥቶ ወደ ኢየሩሳሌም መልሶ ይወስዳቸዋል። ይህ ነገር እንዳልተፈፀመ ከአይሁዶች ታሪክ እንረዳለን። በእርግጥ ኢ.ሳ. 56-66 ስለ ኢየሩሳሌም ኃጢአቶች ይነገረናል። ሕዝቡ እግዚአብሔርን ስለማይታዘዙ እርሱ ለእነርሱና ለከተማይቱ የነበረው ዓላማ እንደገና ይጨናገፋል። ሆኖም እንዲያገለግሉት ከባቢሎን ያድናቸዋል።
2. መከራቸው አብቅቷል። ወደ ምርኩ ተወሰደው የነበሩት ኃጢአተኞች ብቻ ሳይሆኑ ብዙ የዋህ ሰዎችም ጭምር እንደሆኑ አትዘገቡ። እነዚህ እግዚአብሔርን የግድግዳ ሰዎች እግዚአብሔር ለምን ቃል ኪዳኑን ረሳ? ብለው ራሳቸውን ይጠይቁ ነበር። በሥጋቸው ላይ የደረሰባቸው መከራ ምናልባት ከባድ ላይሆን ሲችል መንፈሳዊ ሥቃያቸው ግን እነርሱ ሊሸክሙት ከግችሉት በላይ ነበር። በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የተፈፀመው የኢየሩሳሌም ውድቀት ዓላማ ምን እንደነበረ ሊረዱ አልቻሉም። አሁን ግን ሥቃያቸው አከትሏል። እግዚአብሔር ካደረገላቸው ነገር የተነሣ በደስታና በሐሤት ተሞልተዋል።
3. የእግዚአብሔር የምሕረት ሥጦታ ለአመፀኞቹ ለአይሁዶች እንደገና ታድሶላቸዋል በምርኩው ዘመን ዳንኤልና ሕዝቄል አብረዋቸው ነበሩ። በእነርሱ ላይ የደረሰባቸው ፍርድ የግንባቸው መሆኑን ፍፁም ግልፅ በሆነ መንገድ ተረድተዋል። ኢሳይያስ በምዕ. 49-55 ውስጥ የግጥማትን ቃላት የተናገረው ዳኔልና ሕዝቄል ከመወለዳቸው በፊት ቢሆንም እንኳ አሁን ቀድሞ ያልነበራቸው ዋጋ አላቸው። እግዚአብሔር ሕዝቡን እንደገና ወደ ኢየሩሳሌም ሊመራቸው እንዲችል በምሕረቷ ወደ ራሱ ይጠራቸዋል። ለፍቅር ጥሪው መልስ የግሰጡት ብቻ ወደ አገራቸው መመለስ ይችላሉ። የተደረገላቸው ምሕረት እግዚአብሔርን ማገልገል እንዲችሉ ኑሮአቸውን መለወጥ ይገባዋል፤ ሕዝ. 1-6፤ ሐጌ 1-2ና ዘካ. 1-8ን አስታውሱ።

ክፍል ሦስት፡- ማብራሪያ

ኢ.ሳ. 49፡1-7 ተግባራዊ የግሪኩ ለነቢዩ ለራሱ፣ ለእስራኤል ሕዝብና ለጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለሦስት ለተለያዩ ዓይነት ሰዎች ነው። የተመረጠው የእግዚአብሔር አገልጋይ የእግዚአብሔርን ፍቅርና ኃይል ለዓለም ሁሉ ያዳርሳል። በእርሱ በኩል ሌሎች ያደምጡና ያያሉ። ከዚህም የተነሣ እነርሱም ደግሞ ወደ እግዚአብሔር በጣም ይቀርባሉ። የአገልጋዩ

ታዛዥነት ደግሞ ለራሱ ሽልማት ያስገኛለታል። ይህም እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያለው የተስፋ ቃሎች ዘወትር ዕውነት መሆናቸውን ለሁሉ ሰው ያረጋግጣል።

ኢየሩሳሌም እንደገና ለዓለም የበረከት ምንጭ እንድትሆን የእግዚአብሔር ዕቅድ ነው፤ ኢሳ.49:8-50:3 አንብቡ። ይህንን በ2ኛነገ. 25 እና 2ኛ ዜና 36 ከሚገኙት ከከተማይቱ የውድቀት ዜናዎች ጋር አነፃፅሩ። በእርግጥ የከተማይቱ ውድቀት መንገዱ ሕዝቡ ራሳቸው ነበሩ። ሆኖም እግዚአብሔር በቸርነቱ ተደምስሶ የነበረውን ነገር ሁሉ መልሶ ይገነባል። ከኢየሩሳሌም ለዓለም ሁሉ የሚሆን በረከት ይፈልቃል።

በምዕ. 50:4-11 ውስጥ ነቢዩ ኢሳይያስ ስለ ራሱ፣ በእስራኤል ሕዝብ መካከል ስለሚገኙት ጥቂት ጓድቅ ቅሪት ዕውነተኛ አማኞች የሚናገር ሲሆን ምንባቡ በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ የመጨረሻ ተግባራዊነቱን ይጉናፀፋል። ኢሳ. 50:4-6 ስለ ታዛዥ አገልጋይና ከእግዚአብሔር ጋር ስለሚኖረው ዝምድና ይናገራል። ኢሳ. 50:7-9 ስለ ተቃውሞ ሲናገር ኢሳ. 50:10-11 ኢሳይያስ ለአድማጮቹ የሚናገራቸው የምክር ቃላት ይመስላሉ።

የኢየሩሳሌም ታላቅ የብርታት ምንጭ ከእግዚአብሔር የተሰጧት የማበረታቻ ቃላት ናቸው። ኢሳ. 51:1-16 በማፅናኛ ቃላት የተሞላ ነው። እነዚህ ቃላት የተሰጡት ለከተማይቱ ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔርን ለሚወዱ ሰዎች ሁሉ ነው። እርሱ ኃይሉን ገልጿላቸዋል፤ ለእያንዳንዳቸውም ዕቅድ አለው። ከዚህ የተነሣ ሕዝቡን ወደ ራሱ ይጠራቸዋል። ሊያደርግላቸው ስለሚፈልገውም ነገር ያሳስባቸዋል። የእርሱ ቃል ለእነርሱ ሕይወት ነው።

በ586 ዓመት ክክርስቶስ ልደት በፊት ኢየሩሳሌም የደረሰባት ቅጣት ከእግዚአብሔር ከራሱ የመጣ ነበር። የቅጣቱም ክብደት በሰቆቃው ኤርምያስ 1-5 በሰፊው ተዘርዝሯል። ይህም የሆነው እግዚአብሔር በኢየሩሳሌም ላይ ስለተቆጣ ነበር። በዚህ ጊዜ የኢየሩሳሌም ቅጣት አክትጧል። አሁን ለባቢሎን ደግሞ ይሰጣታል፤ ኢሳ. 51:17-23።

በእዚህ ወቅት ኢየሩሳሌም ለዘለቄታው ነፃ እንድትወጣ እግዚአብሔር ይፈልጋል። ይህ ነገር ተግባራዊ እንዳይሆን ኃጢአት ስላደረገ ኢየሩሳሌም በ70 ዓ.ም. እንደገና በሮማውያን ተደመሰሰች። እግዚአብሔር ራሱ ስለሚያድናቸው ነፃ ለምውጣት ገንዘብ አይከፍሉም። መልዕክተኛው እንደገና የኢየሩሳሌም ከተማ የእግዚአብሔር ሕዝብ ንብረት እንደምትሆን የሚያበስረውን ዜና እንደሚያመጣ ኢሳይያስ በራዕይ ለማየት ይችላል። ሕዝቡም በደስታ ተሞልተው እንደገና ወደ ኢየሩሳሌም ሊመለሱ ይገባቸዋል፤ ኢሳ. 52:1-12።

ኢሳ. 52:13-53:12 የመጨረሻ ተግባራዊነቱን የሚያገኘው በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ምድራዊ አገልግሎት ነው። ይህ ክፍል ምናልባት በነቢዩ በራሱ በባቢሎን ወደ ኢየሩሳሌም በተመለሱት መከራ የደረሰባቸው አይሁዶች ቀደምት ፍጻሜ ያገኘ ሊሆን ይችላል። አጠቃላዩ ምንባብ መከራ የድል መቅደም መሆኑን ይጠቁማል። ብዙዎች ነፃ እንዲወጡ አንዱ ተሠቃየ። መከራውም መልካም ውጤቶችን አፈራ።

ኢየሩሳሌም ፍፁም ተደምስሳ ነበር። አብዛኛው የኢየሩሳሌም አካባቢ ለ50 ዓመታት ባዶውን ቀርቶ ነበር። አሁን እግዚአብሔር ከተማይቱንና አካባቢዋን ሊባርክ ነው። ይህም ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔር እርሱን ለሚያፈቅሩት ሰዎች ፍቅሩን ሊገልፅላቸው ነው።

እንደሚጠበቃቸውና እንደሚንከባከባቸውም ቃል ይገባላቸዋል። እነርሱም በፊናቸው ታዛዥ መሆን ነበረባቸው፤ ኢሳ. 54: 1-10።

የኢየሩሳሌም የወደፊት ሁኔታ በእግዚአብሔር እጅ ነው። በእርሷ ላይ ለደረሰው ጥፋት ተጠያቂው እርሱ ነበር። እነርሱ ወደ እርሱ ሲመለሱ ከተማይቱን መልሰው እንዲገነቡ ያደርጋቸዋል። ከተማይቱን ለመውረር ከሚፈልግ ጠላት ሁሉ እንዳይፈሩ ዓይኑን በእነርሱ ጥበቃ ላይ አድርጎ ሕዝቡን ይጠብቃቸዋል። እግዚአብሔር በመጀመሪያ ደረጃ የሚመለከተው የከተማይቱን ሀብት ነው፤ ኢሳ. 54: 11-17 በጥንቃቄ እንብብ።

ምዕ. 49-55ን ያቀፈው ክፍል ስለ እግዚአብሔር ምሕረት በሚናገረው በምዕ. 55 ይደመድማል። ውጫዊ በሆኑት ሁኔታዎች ላይ የሚደርገው ለውጥ በቂ አይደለም። ውስጣዊ ለውጥም ደግሞ ሊኖር ይገባል። ውስጣዊ ለውጥ ሊያመጣ የሚችለው ኃይል የእግዚአብሔር መሕረት ብቻ ነው። ይህም ለውጥ ተግባራዊ ሲሆን ሕዝቡ በእውነት እግዚአብሔርን ለማገልገል ተዘጋጅተዋል።

ክፍል አራት:- ልዩ ጠቃሚ ነጥቦች

1. ሁለት ምንግቦች የእግዚአብሔርን አገልጋይ ሥራ ትኩረት ይሰጡታል፤ ኢሳ. 50: 3-11ና 52: 13-53: 12 አንብቡ። እነዚህ ትንቢቶች ፍፁም ተግባራዊ የሚሆኑት በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን አዲስ ኪዳን በብዙ የተለያዩ ሥፍራዎች በግልፅ ያሳያል። እነዚህ ምንግቦች ከምርኮው በፊት ለነበረው ዘመን ምንም ትርጉም የላቸውም ግለት አይደለም። በጣም ውስን በሆነ መንገድ እንደ ዘሩባቤል፣ ኢያሱና ሌሎችንም ለመሳሰሉ ለተመረጡ የሕዝቡ መሪዎች ተግባራዊነት ነበራቸው። በተጨማሪ እግዚአብሔርን ለማገልገል የተቃጠለ ፍላጎት ለነበራቸው ጥቂት ሰዎችም ሊጠቀሱ ይችላሉ። እግዚአብሔር የተለየ ፀጋና ብርታት ይሰጣቸዋል እንጂ ሥራቸውና አገልግሎታቸው ቀላል ይሆናል ብሎ ቃል አይገባላቸውም።
2. እግዚአብሔር እንዳልረሳቸው ማወቅ ለሕዝቡ በጣም አስፈላጊ ነበር። ለ50 ዓመታት በባቢሎናውያን አገዛዝ ሥር ሲማቅቁ ኖረዋል። በዚህ ወቅት ከአገራቸው፣ ከከተማውና ከቤተ መቅደሳቸው በአጠቃላይ ተለይተው ነበር። ከኃጢአታቸው የተነሣ የእግዚአብሔር ቁጣ በላያቸው ላይ ዘንጣቸው ነበር። እግዚአብሔር እንዲያስጠነቅቋቸው ብሎ የላከቸውን ነቢያት ምን ያህል ጊዜ ቸል እንዳሏቸው አስታውሱ። በኢሳይያስ 49: 1-7፤ 51: 1-16፤ 54: 1-10 እና 55: 1-13 ውስጥ እግዚአብሔር እንደሚወዳቸው ያሳስባቸዋል። እርሱ አልረሳቸውም፤ ወደ ኢየሩሳሌም ሊመልሳቸው ነው።
3. ዳዊትና ቤተሰቡ በአገሪቱ ላይ የነገሡበት ሥፍራና ቤተ መቅደሱ የተገነባበት ከተማ ስለሆነች ኢየሩሳሌም ለአይሁዶች የተለየ ትርጉም ነበራት። በትክክለኛው አመለካከት እርሷ የእግዚአብሔር ከተማ ነበረች። በእርሷ ላይ ምን ምን እንደተፈፀመ ኢሳ. 1-12 አሳስቦናል፤ ኢየሩሳሌም በኃጢአትና በውድቀት የተሞላች ነበረች። ከ586-536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ለ50 ዓመታት ያህል ተረስታ ነበር። ይህም ኢየሩሳሌም ምንም ተስፋ አልነበራትም ግለት ነው? እግዚአብሔር ሙሉ በሙሉ

ትቷት ነበር? ኢሳ. 49:8-50:3፤ 51:17-23፤ 52:1-12ና 54:11-17 ተመልከቱ። ኢሳይያስ በምዕ. 4:2-6 የጠቀሰው ዘመን ደርሷል። እግዚአብሔር እንደገና ኢየሩሳሌምን ሊገነባት ነው። ሕዝቡ እግዚአብሔርን እንዲያገለግሉ ሌላ ዕድል ይሰጣቸዋል።

ክፍል አምስት፡- ከአዲስ ኪዳን ጋር ያለው ዝምድና

1. ወንጌል ከኢየሩሳሌም ወደ ዓለም ሁሉ ተሰራጭቷል። በዚህ አቅጣጫ ኢየሩሳሌምን የቤ/ክ ምሳሌ አድርገን ልንመለከታት እንችላለን የኢየሩሳሌም ከተማ በ70 ዓ.ም. በሮማውያን ተደምስሳ ነበር። ከዚያም ወንጌል በዓለም ዙሪያ ሁሉ ተሰራጭቷል። እግዚአብሔር ለቤተ ክርስቲያኑ የተለየ ፍቅርና እንክብካቤ ሲኖረው እርሷ ደግሞ በትምህርቷ እውነተኛና በአኗኗሪም ንፁሕ እንድትሆን ይጠበቅባታል። በኢሳ.49-55 ውስጥ ስለ ኢየሩሳሌም የሚነገሩት ምንግቦች ጊዜና ሥፍራ ሳይወሰናቸው በየትም ቦታ ለእግዚአብሔር ቤተሰብ ሊጠቀሱ ይችላሉ። እግዚአብሔር ጥበቃ የሚያደርግ ሲሆን ገን ልዩ መጠይቆች ይኖሩታል።
2. ኢየሱስ የተላከበትን ተግባር ለመፈፀም ስለመጣ የእግዚአብሔር አገልጋይ ተብሎ ተጠርቶ ይሆናል። እነዚህ ትንቢቶች በኢየሱስ አገልግሎት ውስጥ እንደት እንደተፈፀሙ ስለተመለከትን ለምንግቦቹ ተጨማሪ ፍቺ ልንሰጣቸው እንችላለን። በተጨማሪ ግንኙውም ክርስቲያን የእግዚአብሔር አገልጋይ እንደሆነ የሚጠቁም ትርጉም አላቸው። በትክክል ለኢየሱስ ክርስቶስ ተጠቅሰው የነበሩት ነገሮች በሙሉ እግዚአብሔርን ይከተሉትና ያገለግሉት ለነበሩትም ሰዎች ተግባራዊ ነበሩ። ማርቆስ በወንጌሉ ውስጥ ኢየሱስን አገልጋይ አድርጎ ያቀርባል። በኢሳይያስ ውስጥ የሚገኙት የአገልጋይ ምንግቦች የማርቆስን ወንጌል ይገልፁታል።
3. እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያለውን ፍቅርና እንክብካቤ በዘርዘር የሚያቀርቡ አራት ምንግቦች ተመልክተናል፤ ኢሳ. 49:1-7፤ 51:1-16፤ 54:1-10ና 55:1-13 እንደገና አንብቡ። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ከእነዚህ ጋር የሚመሳሰሉ ብዙ ምንግቦች እንገኛለን። እግዚአብሔር ሕዝቡ ኃጢአት በሚሠሩበት ወቅት ካልሆነ በስተቀር ሊቀጣቸው አይፈልግም፤ ካደረጉ ገን መቅጣቱ የማይቀር ነው። ይህም ሲሆን እንኳ ለእነርሱ ያለው አመለካከት ፍቅር ያልተለየው ነው። እርሱ ለእነርሱ እጅግ መልካም የሆነውን ሊያደርግላቸው ይፈልጋል። እርሱን እንዲያገለግሉትና ለአሕዛብም መብራት እንዲሆኑ ስለመረጣቸው በጥንቃቄ ይጠብቃቸዋል። ባገኘው አጋጣሚ ሁሉ ተጠቅሞ ፍቅሩን ያሳያቸዋል። በቀደመው ዘመን ያደረገላቸውን ነገር ሁሉ በማሳሰብ ዘወትር ሕዝቡን ወደ ራሱ ወደራሱ እንዲቀርቡ ይሰጣቸዋል።

ክፍል ስድስት፡- የክለሳ ጥያቄዎች

1. ኢሳይያስ መተንበይ የጀመረው መቼ ነው?
2. የሞተውስ መቼ ነው?
3. ይህ የሆነው ኢየሩሳሌም በባቢሎናውያን ከመያዝ ምን ያህል ዓመታት ቀደም ብሎ ነው?

4. ኢሳይያስ የተነበየው ለማን ነው?
5. በኢሳ. 49-55 ውስጥ በተደጋጋሚ የተጠቀሰችው ከተማ ማን ናት?
6. ኢየሩሳሌም የተደመሰሰችው ለምን ነበር?
7. ኢሳ. 49-55 ከዘፀ. 12ኛ ዘፍ. 30 ጋር የሚመሳሰለው ለምንድነው?
8. ኢሳ. 55:12 ምን ይጠቁመናል?
9. በ536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ንጉሥ የነበረው ማን ነው?
10. ኢየሩሳሌም ባዶ የነበረችው ለሰንት ዓመታት ነበር?
11. ኢሳይያስ ስለ መከራቸው የሚነግራቸው ምንድነው?
12. በምርኮው ዘመን አብረዋቸው የነበሩት ነቢያት እነማን ናቸው?
13. የሕዝቡ አኗኗር ሊለወጥ የቻለው እንዴት ነው?
14. ከኢሳ. 49-55 ውስጥ ለአገልጋዩ የሚጠቀሱት ሁለት ምንባቦች የትኞቹ ናቸው?
15. እንደ ኢሳ. 51:1-15 ባሉት አንዳንድ ምንባቦች ውስጥ ኢሳይያስ የሚያሳስባቸው ስለምንድነው?
16. ኢየሩሳሌም የተለየች ሥፍራ የሆነችው ለምን ነበር?
17. የአገልጋዩ ምንባቦች የሚጠቀሱት ለነግን ነው?
18. የኢሳ. 55 ዐቢይ ትምህርት ምንድነው?
19. በእነዚህ አሥር ክፍሎች ውስጥ ስንት ዐቢይ ትምህርቶች ይገኛሉ?
20. እነዚህ ምዕራፎች በመጀመሪያ ደረጃ የተጠቀሱት ለየትኛው ሕዝብ ነበር?

ክፍል ሰባት:- የምዕ. 49-55 ማውጫ

የአሕዛብ መብራት የሆነችው እስራኤል	ኢሳ. 49:1-7
የኢየሩሳሌም ዳግመኛ መገንባት	ኢሳ. 49:8-50:3
የእግዚአብሔር አገልጋይ ታዛዥነት	ኢሳ. 50:4-11
ለኢየሩሳሌም የተሰጡ የግፅኛ ቃላት	ኢሳ. 51:1-16
የኢየሩሳሌም መከራ ማክተሚያ	ኢሳ. 51:17-23
እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን ያድናታል	ኢሳ. 52:1-12
የሚሰቃየው አገልጋይ	ኢሳ. 52:13-53:12
እግዚአብሔር ለእስራኤል ያለው ፍቅር	ኢሳ. 54:1-10
የኢየሩሳሌም የወደፊት ሁኔታ	ኢሳ. 54:11-17
የእግዚአብሔር የምሕረት ሥጦታ	ኢሳ. 55:1-13

እነዚህን 10 ምንባቦች በአንድነት ለማጣመር የሚያስችል ምንም ታሪክ ባይገኝም እንኳ በቡድን የተከፋፈሉትን ምዕራፎች ለማያያዝ አራት ዐቢይ ትምህርቶችን ማገኘት ይቻላል። የአራቱ ዐቢይ ትምህርቶች ዓላማ ሕዝቡ እግዚአብሔርን ለማገልገል እንዲችሉ በመንፈሳዊ ሁኔታ ወደ ኢየሩሳሌም እንዲመለሱ ማዘጋጀት ነው።

1. ሕዝቡ፡ ከተግይቱና ምድሪቱ ገና ወደፊት የሚጣውቱት ጊና ይኖራቸዋል፤ ኢሳ. 49:1-7፤ 51:17-23ና 54:11-17።
2. የእግዚአብሔር አገልጋይ በእርሱ አግካይነት የእግዚአብሔር ፈቃድ የሚፈፀምበት አስታራቂ ነው፤ ኢሳ. 50:4-11ና 52:13-53:12
3. ኢየሩሳሌም ሰው የግድናርባትና የተደመሰሰች ከተማ ሆና አትቀርም፤ ኢሳ. 49:8-50:3ና 52:1-12።
4. እግዚአብሔር ሕዝቡ ወደ አገራቸው ሲመለሱ ለሚሰጡት አገልግሎት እንዲጠነክሩ የበረታታችዋል ያፅናናቸዋል፤ ኢሳ. 51:1-16፤ 54:1-10ና 55:1-13።

በኢሳይያስ ትንቢት ውስጥ እነዚህ ዐቢይ ትምህርቶች በማንኛውም ሥፍራ ይገኛሉ? በብሉይ ኪዳን ውስጥ በማንኛውም ሥፍራ ይገኛሉ? በአዲስ ኪዳን ውስጥ የሚገኙት በየትኛው ሥፍራ ነው? በዛሬ ዘመን እነዚህ ዐቢይ ትምህርቶች ለእኛ ምን ያህል ይጠቅሙናል? ስለ ጌታና አግልግሎቱ ምን የግድለወጥ ዕውነት ያስተምሩናል?

ትምህርት አሥር (ኢሳ. 56-66)

ክፍል አንድ፡- ታሪካዊ አቀማማጥ

1. በመጽሐፉ ከሚገኙት ሌሎች ጥቂት ክፍሎች ይልቅ ኢሳይያስ በዚህ ክፍል ውስጥ ሕዝቡ ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ሥነ ምግባራዊ ዝምድና ያወሳል። ጋጢአታቸውን ሳይሆን የአምልኮአቸውን ጉድለት ያተኩራል።
ሕዝቡ ከእግዚአብሔር ኩባለው መሄዳቸውን ተጠሉ። ከተራው ሕዝብ ይልቅ መሪዎች ብዙ ጊዜ ጥፋተኞች ሆነው ይገኛሉ። ይህም ከእግዚአብሔር ለይቷቸው እንደገና ፍርድ ያመጣባቸዋል። ነቢዩ በባቢሎን ካሉት ሰዎች ይልቅ በኢየሩሳሌም ላሉት ሰዎች የሚናገር ይመስላል። ዐቢይ ትኩረት የተደረገው ከምርኮ በኋላ ለነበረው ዘመን ቢሆንም ሌሎችም በኢሳይያስ ትምህርት ተጠቅመውበታል።
2. በምዕ. 56-66 ውስጥ ስለ ባቢሎን ምንም ነገር አናገብም። በአጠቃላይ ትኩረት የተደረገው በኢየሩሳሌም ከተማና በውስጥ በሚኖረው ሕዝብ ላይ ነው። ይህም ትኩረት በብዙ በታዎች ይገኛል። ከተግይቱ በአገሪቱ ውስጥ ለሚደረገው ለማንኛውም ነገር መሰከፊያ ስለሆነች ኢሳይያስ ያተኩረው በእርሷ ላይ ነበር። ስለ ቤተ መቅደሱ ምንም አልተነገረም። እነዚህ ምዕራፎች የተፃፉት ሐገና ዘግረያስ በኖሩበት ዘመን ቢሆን ኖሮ ቤተ መቅደስ ሳይጠቀስ አልቀረም።
3. እነዚህ ምዕራፎች ከኢየሩሳሌም ወቅታዊ ችግርም ባሻገር በመመልከታቸው ወደፊት እግዚአብሔር ያቀደውን ነገር ሁሉ የሚፈጽምበትን ጊዜ ይጠቁማል። ትንቢተኛ ምንም እንኳ ቃል በቃል የሚተረጎሙ ቢሆኑ ኢየሩሳሌም የመንግሥተ ሰማይ ምሳሌ ሆና ትታያለች። ኢሳይያስ ኢየሩሳሌም ይህንን የመሰለ ተስፋ እንዳላት ቀደም ብሎ ተናግሯል፤ ለምሳሌ በምዕ. 2:1-5። እግዚአብሔር ሕዝቡን እንደግደተው እንደገና እንመለከታለን። ጋጢአታቸው እንዳለ ቢሆንም እንኳ እግዚአብሔር ወደ እርሱ

ለሚመለሱት የተለየ ሥፍራ አለው። እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያሉት ዕቅዶች በምድራዊቷ ኢየሩሳሌም ከተማ ብቻ የሚወሰን አይደለም። በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ በየሐንሰ ራዕይ የሚገኙ ምንባቦችን የሚያስታውሱ ብዙ ምንባቦች እናገኛለን። እግዚአብሔር የወደፊቱንና የአሁኑንም ሁኔታዎች እንደሚቆጣጠር አሳይቶናል።

ክፍል ሁለት፡- የነቢዩ ሸክም

1. ኢሳይያስ ገና ከመጽሐፉ መጀመሪያ አንስቶ ሥርዓት የእግዚአብሔርን ሥነ ምግባራዊ ትዕዛዛት እንደማይተካ በተደጋጋሚ ተናገሯል። ኢሳይያስ በምዕ. 56-66 ውስጥ በምናሴ ዘመነ መንግሥት በኢየሩሳሌም ለነበሩትና ከባቢሎናውያን ምርኮ በኋላ ወደ ኢየሩሳሌም ለተመለሱት ሁለት ቡድኖች ይናገራል። ከባቢሎን የተመለሱት እግዚአብሔርን ስለ ቸርነቱና ስላደረገላቸው ይቅርታ አመሰግኑት። በሐገሪና ዞሳይያስ ዕርዳት ቤተ መቅደሱ የተሠራ ሲሆን ይህም ሕዝቡ እንዳላቸው ማድረግ ይችላሉ ማለት አይደለም። እግዚአብሔር ሕገጋቱን እንዲያከብሩና እንዳዘዛቸውም እንዲያደርጉ ይፈልግባቸዋል። እነርሱን የሚባርክበት መንገድ ይህ ብቻ ነው።
2. ኢሳይያስ በተጨማሪ «ኢየሩሳሌም» ለሚለው ቃል ሰፋ ያለ ትርጉም መስጠት ይጀምራል። በመሠረቱ ከእግዚአብሔር ጋር ሆኖ ታግላ የምታሸንፍ ማለት ነው። አይሁዶች ልጆቹ በሙሉ የእግዚአብሔር ቤተሰብ ናቸው ብለው በማስባቸው ተሳስተዋል። ኢሳይያስ እነዚህ ላይ መኖር ያለበት የእግዚአብሔር ምርጫ ብቻ ሳይሆን የገለሰሱም አፀፋና ምግባራዊ ለውጥ ጭምር እንደሆነ ይገልጻል። ይበልጡ የአብርሃም ቤተሰብ በአጠቃላይ ታማኝ እንዳልሆነ ቢረጋገጥም እግዚአብሔር እርሱን የሚወዱትንና የሚያገለግሉትን ከአሕዛብ መካከል ይመርጣል።
3. ደንገንትና ፍርድ እስራኤልን ብቻ ሳይሆን ዓለምን ሁሉ የሚመለከቱ ናቸው። ኢሳይያስ በምዕ. 1-12፤ 24-27ና 28-35 ውስጥም ደግሞ እነዚህን ሁለት ዐቢይ ትምህርቶች በአጭሩ ተመልክቷቸዋል። እግዚአብሔር በ536 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በይሁዳ ላይ ምድራዊ ፍርድ አሳይቷል። እነዚህን አይሁዶች ከባቢሎንና ከፋርስም አድኗቸዋል። ሆኖም እግዚአብሔር በዓለም ላይ ይፈርዳል። ደንገንትም ደግሞ ለዓለም ሁሉ መስጠት ይኖርበታል። አይሁዶች ይህንን ዐቢይ ትምህርት ለመቀበል በጣም አስቸግሯቸዋል፤ ለሐዋርያትም እንኳ ቢሆኑ የአሕዛብ ወደ እግዚአብሔር ቤተሰብ መቀላቀል እጅግም አላስደሰታቸውም፤ የሐዋ. 10። ወንጌል ለአሕዛብ በመሰጠቱ የኢሳይያስ ትንቢት በከፊል ተፈጽሟል።

ክፍል ሦስት፡- ማብራሪያ

ኢሳ. 56፡8 ነቢዩ የሚናገረው ወደ ኢየሩሳሌም ለተመለሱት ሰዎች እንደሆነ ይጠቁጣል። ኢሳ. 56፡1-7 እግዚአብሔርን ለሚታዘዙ የተለዩ በረከቶች እንደሚሰጧቸው ይናገራል። ለአሕዛብ የተለዩ የተሰፉ ታሎች ተሰጥተዋቸዋል። መሪዎች በሕዝቡ ላይ ስለተደረገው ነገር እንደገና ተወቅሰዋል፤ ኢሳ. 56፡9-12። ኢሳይያስ ነቢይ በመሆኑ የመገሠጽ ኃላፊነት ዘበብሰው መሪዎች ትክክለኛ አቅጣጫቸውን ከሳቱ ብዙም ሳይርቅ ሕዝቡ እነርሱን ተከትሎ

ይጠፋል። አይሁዶች የኖሩት ጣዖታትን በሚያመለኩ ሕዝቦች መካከል ስለሆነ ጣዖት አምልኮ የዘወትር ፈተናቸው ነበር። ምርኮው ከዚህ ነገር ሊያላቅቃቸው ሲገባ ይህ ንጉሥ አት ግን አሁንም ከእነርሱ ጋር እንደነበረ ግልፅ ነው። ይህም ከኃጢአቶቻቸው መካከል እጅግ የከፋው ነው፤ ኢሳ. 57:1-13።

በኢሳ.57:14-21 ነቢዩ እግዚአብሔር አሁንም ሕዝቡን ለመርዳትና ለግዳን እንደሚፈልግ ያሳስባቸዋል። እግዚአብሔር ወደርሱ እንዲመለሱ ይጋብዛቸዋል። እርሱ ሊሰጣቸው የሚፈልገውን ነገር መጥተው እንዲወስዱ ሊያስገድዳቸው አይችልም። እርሱ ያደረገልን ጥሪ አሁንም ለእኛ ነው።

የእግዚአብሔርን ባሕርይ ባናስላስል መያም ጥቅመበዚ ሊሆን ይችላል፤ ኢሳ. 58:1-12 ተመልከቱ። የመጀመሪያው መለኪያ እግዚአብሔር የሚፈልገብን ነገር ግድረግ ነው። ከዚህ በኋላ ወደእርሱ መጠጋት ጥጋ ያለው ልምምድ ነው።

ሰንበትን ማክበር አይሁድ የእግዚአብሔር ልዩ ሕዝብ እንደ ነበሩ ለግያምኑት ሰዎች የሚያሳይ ምልክት ነበር። የእግዚአብሔርም ሕዝብ ከጊዜያቸው ከሰዓቱ ቀን አንዱን ለእግዚአብሔር ለይተው ሲሰጡ የተለየ በረከት ያስገኝላቸዋል፤ ኢሳ. 58:13-14።

ሕዝቡ ኃጢአትን በመሥራታቸው ምክንያት እግዚአብሔር ከእነርሱ በመራት ላይ እንደሆነ ሊሳይያስ መለስ ብሎ ያሳስባቸዋል፤ ኢሳ. 59:1-8 አንብቡ። የሕዝቡ ኃጢአቶች በቁ. 4-8 ውስጥ ተዘርዝረዋል። እነዚህን ኃጢአቶች እስካሳወገዱ ድረስ እግዚአብሔር ሊባርካቸው አይችልም።

ሕዝቡ የታወሩ ሰዎችን እንደሚመለሱ ይረዳሉ፤ ኢሳ. 59:9-11። ኃጢአቶቻቸውም ለራሳቸው ግልፅ ናቸው፤ ኢሳ. 59:12-15። የእግዚአብሔርን ምሕረት እንዲቀበሉ የሚያስፈልጓቸው ሁለት የመጀመሪያ እርምጃዎች ናቸው። እነዚህ ለኢሳ. 59:1-8 ትክክለኛ መልሶች ናቸው።

ሕዝቡን ሊረዳ የሚችል ግንም ስለሌለ እግዚአብሔር ራሱ በመካከል ጣልቃ ገብቶ ያድናቸዋል፤ ኢሳ. 59:16-21። ይህም ለሕዝቡም ለአሕዛብም እርሱ እንደሚጠብቃቸው ያረጋግጥላቸዋል። በምዕ. 60:1-12 ስለ ኢየሩሳሌም የወደፊት ክብር አዲስ ወቢይ ትምህርት እናገኛለን። ይህም ከሕዝ. 40-48 ጋር በጥቂት ይመሳሰላል። እግዚአብሔር በመረጣት ከተግ ላይ ልዩ በረከት ይዘንብባታል።

እግዚአብሔር ሕዝቡ ከባቢሎን እንዲመለስ ይጠራል፤ ኢሳ.61 እና 62ን አንብቡ። ሉቃስ 4:18-19 እንደሚያሳየን እነዚህም ምዕራፎች የወንጌልን ሥርጭት ደግሞ ያመለክታሉ። መልዕክተኞቹ የተላኩት በእግዚአብሔር በራሱ ነው። ለሕዝቡ የመለሻው መንገድ ተዘጋጅቶላቸዋል።

ወደ እግዚአብሔር ሕዝቡ እንዳይመለስ የሚከለክሉት አሕዛብ የትኞቹ ናቸው? እግዚአብሔር ድል ያደርጋቸዋል፤ ኢሳ.63:1-6። ይህ ምንባብ በምዕ. 13-23 ውስጥ የተተነበየውን ፍርድ ያሳስበናል። እግዚአብሔር ያቀደውን እንዳይፈጽም ግንም ሊያገደው አይችልም።

ዘቢየ እግዚአብሔርን ስለ ቸርነቱ ያመሰግናል። ሕዝቡን ለግዳን የተነሣው እግዚአብሔር ራሱ ነበር፤ ኢሳ. 63:8-10። ከዚያም ሕዝቡ ንስሐ ስለገቡ እንደገና የራሱ አድርጎ ተቀበላቸው፤ ኢሳ. 63:11-14።

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የምናገኘው ጸሎት ኢሳ. 63:7-64:12 ብቻ ነው። ይህ በመጀመሪያ ደረጃ የዘቢየ የኢሳይያስ ጸሎት ሲሆን ቀጥሎ ወደ እግዚአብሔር የተመለሱት ሰዎች ሁሉ ሆኗል። በተጨማሪ ፅዕ. 9 እና ዳን. 9ን ተመልከቱ።

ኢሳ. 65:1-16 ውስጥ እግዚአብሔር ወደ እርሱ መመለስ እምቢ ላሉት ሕዝብ ይናገራል። የአመፀኞቹ ሰዎች ኃጢአት ተጠቅሷል። ከእግዚአብሔር ተለይተው ቅድስና ሊያገኙ የሚችሉ ይመስላቸዋል። ሆኖም ሐዘንና ባደነት ብቻ ያተርፋሉ።

ዘቢየ፡ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ሊሰጥ የረለገውን በረከቶች በሥዕል መልክ ያቀርባቸዋል፤ ኢሳ. 65:17-25። ይህም መገለጥ በየሐንስ አማካይነት በራዕይ መጽሐፍ ውስጥ በጣም የተሟላ ሆኗል። ይህም ሕዝቡ ወደ እርሱ እንዲመጡ ለማበረታታት ነው።

ኮተግና ሕንገ ግግኘት ብቻ በቂ አይደለም። ከዚህ በላይ እግዚአብሔር ለራሱ የተለየ ሕዝቡ ይፈልጋል። እርሱን ስለሚወዱት የሚያገለግሉትን ሰዎች እስከሚያድንና እስከሚያጠራ ድረስ መሥራቱን አያድርጉም፤ ኢሳ. 66:1-24።

ከፍል አራት፡- ልዩ ጠቃሚ ነጥቦች

1. ዘቢየቱ የእግዚአብሔርን ቸርነት አጥብቀው ከመናገር በጭራሽ አልተቆጠቡም፤ ኢሳ. 57:14-19ና 63:7-14 እንብቡ። በእርግጥ ሕዝቡ ወደ እግዚአብሔር መመለስ እንዲችሉ ስለ ኃጢአታቸው መገመፅ ዘረባቸው። ይህም ቢሆን ከእግዚአብሔር ቸርነት ጋር የተያያዘ ዝር። አመፀኞቹን ሊተዋቸውና ሊደመስላቸው ይችላል ነበር። በዚህ ፈንታ ደጋግሞ ለንስሐ ጠራቸው። ዘወትር ሊተባባቸውና ይቅር ሊላቸው የተዘጋጀ ዝር። እግዚአብሔር ቸር ነው። ከመጀመሪያ ጀምሮ የብሉይ ኪዳን መሠረታዊ ትምህርት ይህ ነው በተለይ አንዳንዶቹን የትንቢት መጻሕፍት በምናጠናበት ወቅት ይህንን ዐቢይ ትምህርት በተላላ ላናገኘው እንችላለን። እያንዳንዱ የእግዚአብሔር ሥራ በመሠረቱ የሚመነጨው እግዚአብሔር ለሕዝቡ መልካም ለማድረግ ካለው ምኞት ነው።
2. እግዚአብሔር ሕዝቡ ወደ እርሱ እንዲጠጋ የሚፈልግ ሲሆን ዘወትር ሥጋ ምግባራዊ መመዘኛዎች አሉት፤ ኢሳ. 56:9-12፤ 57:1-13፤ 58:1-12፤ 13-14ና 59:1-8። ሕዝቡ ወደ እግዚአብሔር የቀረቡበትን ሁኔታ ስንመለከት በቀድሞው አኗኗራቸው መልክ እንደሆነ ግልፅ ሆኖ ይታያል። የተበላሸው ሕይወታቸው ከእግዚአብሔር ኮብልለው መቅጠብላቸውን ያረጋግጣል። እግዚአብሔር ደግሞ ወደእርሱ እንዲመለሱ ይግፀናቸዋል። ሁለት ምንባቦች ኢሳ. 59:9-16ና 63:15-64:12 የእነርሱን አፅኑ ያቀርባል። እግዚአብሔር ፀጋው ሊያስከትለው የሚችለውን ለውጥ ለሚተባበሩ ራሳቸውን ለሚያዋርዱ ሰዎች ብቻ ቅርብ ነው። ይህም

በጊረፀምበት ጊዜ ሕይወታቸው ደገም ከመለኮታዊው የባሕርይ መለኪያ ጋር ይመሳሰላል።

3. በእነዚህ ምንግቦች ውስጥ ዓለም አቀፍ በሆነው የእግዚአብሔር ሥራ ላይ ደገም ትኩረት ተደርጎብታል፤ ኢሳ. 56:1-8፤ 63:1-6ና 66:1-24 አንብቡ። ይህ በኢሳይያስ መጽሐፍ ውስጥ አዲስ ዐቢይ ትምህርት ሳይሆን ከሌሎች ከፍተኛ ይልቅ በዚህ ሥፍራ በጣም ትኩረት ተሰጥቶታል። በምርኮው ዘመን አይሁድ ከሌሎች አሕዛብ ጋር ብዙ ግንኙነት ነበራቸው። እግዚአብሔር በባቢሎኖናውያንና በፋርስ ሰዎችም ላይ የበላይ ነበር? እግዚአብሔር የሚገደው ስለ እኛና በመካከላችን ስለሚሠራው ነገር ነው ብሎ ላራም እንደቀድሞ ዘመን ግሰብ ቀላል ነው። ሆኖም እርሱ ለዓለም ሕዝብ ሁሉ ይገደዋል። በዓለም ውስጥ የሚደረጉት እንቅስቃሴዎች በሙሉ በእርሱ የበላይ ተቆጣጣሪነት ሥር ናቸው። የእርሱ መገለጥ ለግንኙነትም ሰው ተግባራዊ የሚሆንና ሁሉ ለዚህ ነገር ቀና የሆነ መልስ ለመስጠት ተገደዋል ግለት ነው።

ክፍል አምስት፡- ከአዲስ ኪዳን ጋር ያለው ዝምድና

1. እግዚአብሔር ቸር እንደነበረ በብሉይ ኪዳን ውስጥ በአጠቃላይ ገልጿል።
ሀ/ ለሕዝቡ ባደረገላቸው ነገሮችና
ለ/ ለእነርሱ በላከላቸው ሰዎች።

በነቢያቶቹ አግዛደነት ፍፁም የሆነ መሪና እረኛ እንደሚልከላቸው ነገሯቸዋል። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ከፍተኛ የሆነውን የእግዚአብሔርን ቸርነት ምሳሌ እናገኛለን። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የኃጢአታችንን ጥጋ ለመከራና እኛን ከባርነት ነፃ ለማውጣት ራሱን ሰጠ። የእግዚአብሔር ቸርነት ከባሕርይው አንዱ ገጽታ ቢሆንም ለእኛ ባደረጋቸውና ወደፊት ለሕዝቡ በሚያደርጋቸው ነገሮች ተገልጿልናል። በእርግጥ እግዚአብሔር ቸር ነው።

2. የእግዚአብሔር ፀጋ ያድነንና ይለውጠናል። የእግዚአብሔር ፀጋ ኃይል የሚገለጠው የተቀባዩን ሕይወት በመለወጥ ነው። ለዚያ ሰው ውስጣዊ የሆነ አዲስ ኃይል ተሰጥቶታል። ሆኖም ይህ አዲስ ሕይወት በተላሉ ወደ ተሳሳተ ጎዳና መሄድ ስለሚችል ሕዝቡን ንቁና ዝግጁ ለማድረግ እግዚአብሔር የሚያስጠነቅቁ ምልክቶች ወይም ትዕዛዞች ይሰጣል። የሚሰጠው ትዕዛዝ አዲሱን ሲሆን መሠረታዊ ሀሳቦቹ ከቀድሞው ጋር ተመሳሳይ ናቸው። በኢሳ. 56-66 የምናገኛቸው ትዕዛዞች ዓላማ ከአዲስ ኪዳን ጋር ተመሳሳይ ነው። ዝርዝር ሁኔታዎቹ ግን አንድ ዓይነት አይደሉም። በአዲስ ኪዳን ውስጥ የሚገኙት በብሉይ ያሉትን ይፈቱአቸዋል።
3. በኢሳ. 56-66 የሚገኙት አንዳንድ ትንቢቶች በኢየሱስ አገልግሎትና ሐዋርያት ደገም ወንጌል ለዓለም ሁሉ የተሰጠ መሆኑን መረዳት በጀመርኩበት ወቅት በእነርሱ አገልግሎት አግዛደነት በይበልጥ ፍፃሜ አግኝተዋል። ይህንን የሚጠቁሙ ነገሮች በሐዋርያት ሥራ 2 እና ቀጥሎም ለኢፕሮስ ከተሰጠው ራዕይ በሐዋርያት ሥራ 10 ውስጥ እናገኛለን። በኢሳ. 61-62 ውስጥ የሚገኘው ዓይነት የነፃነት ዜና የተሰጠው ለአይሁዶች ብቻ ሳይሆን ለዓለም ሁሉ ነው። ይህም ከባቢሎን ነፃ መውጣት ብቻ ሳይሆን ከኃጢአት ኃይልና ከፍርድም ጭምር ነው።

እነዚህ የኢሳይያስ መጽሐፍ ምዕራፎች ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የዓለም አዳኝ ለመሆን መምጣቱን የሚጠቁሙ ፍገጮች ናቸው። እነዚህን በአዲስ ኪዳን ውስጥ በምናገኘው የተጌላ ብርሃን አማካይነት መተርጉም ይኖርብናል።

ክፍል ስድስት፡- የክለሳ ጥያቄዎች

1. ኢሳይያስ በምዕ. 56-66 የሚያተኩረው በየትኛው የአኗኗራቸው አቅጣጫ ነው?
2. በዚህ ክፍል በተደጋጋሚ የተጠቀሰችው ከተማ ማን ናት?
3. በከፊል ትኩረት የተደረገባት የከተማይቱ የምስክርነት ገጽታ የቀነሰች ነው?
4. ሕዝቡ የእግዚአብሔርን ሥነ ምግባራዊ ትዕዛዝ ማድረግ የተፈቀደ እንደት ነው?
5. «እስራኤል» የሚለው ቃል በውስጡ ማጠቃለል የሚጀምረው እነማንን ነው?
6. ዓለም አቀፍ ተፈጻሚነት የሚኖራቸው የእግዚአብሔር ሥራ ሁለት ገጽታዎች ምን ምን ናቸው?
7. ኢሳይያስ ጣዖት አምልኮን የተዋጋው በየትኛው ምንባብ ውስጥ ነው?
8. በኢሳይያስ ዘመን የእግዚአብሔርን ሕዝብ የተለየ የሚያደርገው ምልክት ምን ነበር?
9. በምዕ. 59፡1-8 ውስጥ የኢሳይያስ መልዕክት ምንድነው?
10. ኢሳ. 59፡16-21 እንደሚጠቁመን ሕዝቡን ለመርዳት ሲል ጣልቃ የገባው ማን ነው?
11. የኢሳ. 60፡1-22 ዐቢይ ትምህርት ምንድነው?
12. ስለ ነፃነት ጥሪው የሚናገሩ ሁለት ምዕራፎች ምንና ምን ናቸው?
13. ለኢሳ. 63፡7-64፡12 ተስማሚ የሚሆን አንድ ቃል ምንድነው?
14. ኢሳ. 65፡17-25 የተጻፈው ለማን ነው?
15. በምዕ. 56-66 ውስጥ በጣም የተተኮረበት የእግዚአብሔር ሥራ ምንድነው?
16. ከእግዚአብሔር ጋር የሚደረግ ኅብረት ምን ይጠይቃል?
17. እግዚአብሔር ቸርነቱን የገለጸው ምን በማድረግ ነው?
18. አዲሱ ሕይወት ምን ያስፈልጋል?

ክፍል ሰባት፡- የኢሳ. 56-66 ማውጫ

የእግዚአብሔር ሕዝብ አሕዛብን ሁሉ በውስጡ ይጨምራል	ኢሳ. 56፡1-8
በእስራኤል መሪዎች ላይ የተደረገ ውግዘት	ኢሳ. 56፡9-12
ኢሳይያስ ጣዖት አምልኮን አወገዘ	ኢሳ. 57፡1-13
እግዚአብሔር ለመርዳትና ለማዳን የገባው ቃል	ኢሳ. 57፡14-19
እውነተኛ ሥም	ኢሳ. 58፡1-12
ሰንበትን ማክበር	ኢሳ. 58፡13-14
የሕዝቡ ኃጢአቶች ተወገዙ	ኢሳ. 59፡1-8
የሕዝቡ ንሥሐ መግባት	ኢሳ. 59፡9-15

እግዚአብሔር ሕዝቡን ለማዳን ይዘጋጃል	ኢሳ. 59:16-21
የኢየሩሳሌም የወደፊት ክብር	ኢሳ. 60:1-22
የነፃነት መልካም ዜና	ኢሳ. 61:1-62:12
በአሕዛብ ላይ የእግዚአብሔር ድል አድራጊነት	ኢሳ. 63:1-6
የእግዚአብሔር ችርነት ለእስራኤል	ኢሳ. 63:7-14
ለምሕረትና ለዕርዳት የተደረገ ጸሎት	ኢሳ. 63:15-64:12
በአመፀኞች ላይ የእግዚአብሔር ቅጣት	ኢሳ. 65:1-16
አዲስ ፍጥረት	ኢሳ. 65:17-25
እግዚአብሔር በአህዛብ ላይ ይፈርዳል	ኢሳ. 66:1-24»

እነዚህን ምንግቦች በአንድነት የሚያያይዛቸው ምንም ታሪክ አይገኝም። ስለዚህ በዐቢይ ትምህርቶች ልትመድቧቸው ሞክሩ።

ለምሳሌ፡-

1. የእግዚአብሔር ችርነት፡- ኢሳ. 57:14-19፤ 59:16-21፤ 61:1-62:12ና 63:7-14
2. የእግዚአብሔር የሥነ ጥግር ትዕዛዞች፡- ኢሳ. 57:11-13፤ 58:1-12ና 13-14
3. የሕዝቡ አፀፋ፡- ኢሳ. 59:9-15ና 63:15-64:12
4. የእግዚአብሔር ዓለም አቀፍ ሥራ፡- ኢሳ. 56:1-8፤ 63:1-6ና 66:1-24
5. ፍርድ፡- ኢሳ. 56:9-12፤ 59:1-8ና 65:1-16»

እነዚህን ዐቢይ ትምህርቶች በምታጠነብት ወቅት ኢሳይያስ በሌላ ሥፍራ ስለእነርሱ ከተናገረው ጋር እያይዟቸው። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ትምህርት የምናገኘው በየትኞቹ ሥፍራዎች ውስጥ ነው?

ትምህርት አሥራ አንድ፡- አጭር ክለሳ

ከፍል አንድ፡- ታሪካዊ አቀማመጥ

1. የኢሳይያስ መጽሐፍ በሦስት የአሕዛብ መንግሥታት ላይ ያተኩራል። ከእነዚህም መካከል የመጀመሪያዋ ለሦር ናት። የአሦር መንግሥት በ740 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ከሞተው ከገጉሥ ሥዚያን ዘመን ቀደም ብላ እስራኤልንና ይሁዳን መውጋት የጀመረች ኃይለኛ መንግሥት ነበረች። አሦር በ701 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በኢየሩሳሌም ላይ ካደረገችው የከሸፈ ወረራ በኋላ ኢሳይያስ ስለ እርሷ ምንም ባይነገረንም ከዚያ በኋላ ለ100 ዓመታት ያህል ኃያል መንግሥት ሆና እንደቆየች እናውቃለን። በኢሳ. 1-39 ውስጥ እግዚአብሔር ይሁዳን ለመቅጣት አሦርን እንደሚልክባት በማስፈራራት ይናገራል። ይህም ደግሞ ከይሁዳ አለመታመን የተነሣ

እንደሆነ እናውቃለን። ኢሳይያስ 7 ስለ እነዚህ ሰላም የመፍጠር ከጉዳት መከራ ይነግረናል።

2. የነገደ ከተማ በ612 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በመደምሰቧ አምር በድንገት ትገነታታታ በመውደቅ ባቢሎን ከ612-538 በፋርስ እስከተሸነፈችበት ጊዜ ድረስ እጅግ በጣም ኃያል የዓለም መንግሥት ሆነች። ኢሳይያስ ስለዚህ ዘመን ምንም ነገር አይነግረንም። የባቢሎን ነገሥታት የአገዛዝ ዘመን በሙሉ የተጠቃለለው በምዕ. 39ና 40 መካከል ነው። ሕዝቅል፣ ኤርምያስ፣ ሰርገያስና ዕንባቶም ኢየሩሳሌም በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ከመደምሰቧ በፊት ስለ ባቢሎናውያን የበላይ ገዢነት ዘመን ተናግረዋል። ኢሳ. 40-48 ባቢሎን እንደተሸነፈች ይጠቅማል።
3. የእንሻን ንጉሥ ቂርስ ሚዶንን እና ፋርስን ከዚያም በመጨረሻ በ538 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ባቢሎንን አሸነፈ። በ333 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በግሪክ እስከተሸነፈችበት ጊዜ ድረስ ፋርስ ለቻ የግይገሃት የዓለም ኃያል መንግሥት ሆነች። ኢሳ. 40-66 የሚናገረው ስለዚህ ዘመን ነው። የእነዚህ ምዕራፎች የመጀመሪያ ትርጉም የሚያገለግለው በኢሳይያስ ዘመን በ700 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት አካባቢ ለኖሩት ሰዎች ነበር። ብዙዎቹ ምንጣቦች ከፋርስ ዘመን መንግሥት ጥሻጽ በጣም ርቀ የሚገኘውንም ዘመን ይጠቅማሉ። ሆኖም ኢሳይያስ ከ150 ዓመታት በኋላ ስለሚከሰተው ዘመን ለመተንበይ በመገፈስ ትዱስ ተመርቶ ነበር። የምዕ. 40-66 ይበልጡ ክፍል ወደ ኢየሩሳሌም ለመመለስና ቤተ መቅደሱን እንደገና ለመገንባት ከፋርስ ንጉሥ ከቂርስ ፈቃድ ተቀብለው ከነበሩት አይሁዶች ጋር ይያያዛል።

ክፍል ሁለት:- የነቢዩ ሸክም

1. እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር ታላ ኪዳን እንደመሠረተ ከዘፀ. 20 እንረዳለን። እነርሱም ደግሞ የእግዚአብሔር የተለየ ሕዝብ ለመሆን እርሱንም ብቻ ለጥምላክ ተስጥተዋል። ኢሳይያስ በመጽሐፉ ውስጥ ይሁዳንና ኢየሩሳሌምን ሲዘልፋቸው ቢታል ኪዳን መሠረት ነው። አኗኗራቸውና አምልኮአቸው በከነዓን ይኖሩ እንደነበሩት ሰዎች ሲመስል እነርሱ የእግዚአብሔር የተለየ ሕዝብ ስለሆኑና ከእርሱም ልዩ ትምህርት ስለተግሩ ጋጢአታቸው ለእግዚአብሔር ዓይን በጣም አስጸያፊ ነበር። ነቢዩ የይሁዳና ኢየሩሳሌም ጋጢአቶች የእግዚአብሔርን ትዕግሥት የሚያስጨርሱ እንደነበሩ በተደጋጋሚ የሚያሳየው ለዚህ ነው።
2. ምንም ነገር የእግዚአብሔርን ዕቅድ አያበላሽውም። አንድ ትውልድ የእግዚአብሔርን ባረከት ተቀብሎ ለመታዘዝና ለግስተላለፍ ፈቃደኛ ባይሆን እግዚአብሔር ሌላውን ይመርጣል። ሕዝቡ ጋጢአት ቢሠሩ ልጆቻቸው ሊያገለግሉት እንዲችሉ እነርሱን በትግት እና በምርኮ ያጠራቸዋል። የነቢያት፣ ካህናትና ነገሥታት አልመታዘዙ እግዚአብሔር ለግድረግ የሚያቅደውን ነገር አያሰናክልም። የአምር፣ ባቢሎንና ፋርስ ሥልጣን በእግዚአብሔር ዕቅድ ውስጥ መገልገያ መሣሪያ ነው። እርሱ የሚፈልገውን ነገር ለግድረጊያ ይጠቀምባቸዋል። እግዚአብሔር ራሱ ከሚፈቅድላቸው ነገር በተር ሌላ ምንም ነገር ግድረግ አይችሉም።

3. አይሁድ በእግዚአብሔር ስለተመረጡና ነገሥታት፣ ነቢያትና ካህናት ስለተሰጡአቸው ለዘላለም ከእግዚአብሔር ቁጣ ያመለጡ መስፈርቶች የተሳሳተ አስተሳሰብ በውስጣቸው አስተፋተው ነበር። ይህም በጣም የተሳሳተ አመለካከት ነበር። ኢሳይያስ ሆን ብለው የሚያድርጉት የእግዚአብሔርን ሕግ መጣስ ቅጣት እንደሚያስከትልላቸው ሊነግራቸው ያስፈልጋል። ኢሳይያስ መተንበይ ከጀመረ ከ740 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት 18 ዓመታት በኋላ እግዚአብሔር ሰሜናዊውን ወገን በ722 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ለአምር አሳልፎ ሰጣት፤ 740-18 ለ 722። ሰናከራም ኢየሩሳሌምን በወረረበትና እስከ መያዝም በደረሰበት በ701 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እግዚአብሔር ለኢየሩሳሌም ከባድ ግስጠንቀቂያ ሰጥቷታል፤ ኢሳ. 36-39። የመጨረሻ ቅጣት የደረሰባት ኢሳይያስ መስጠክ ከጀመረ ከ154 ዓመታት በኋላ ናብከደነዖር ከተማይቱን ደምስሶና አብዛኛውንም ሕዝብ ወደ ምርኮ በወሰደበት በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር፤ 740-154 ለ 586።

ክፍል ሦስት፡- ማብራሪያ

1. ኢሳይያስ በመጀመሪያዎቹ ምዕራፎች ውስጥ የሚያተኩረው ይሁዳ ከእግዚአብሔር ጋር ያደረገችውን ቃል ኪዳን መጣስ በሚመለከት ነው። ይህም የተመለሰው በተለይ በሕዝቡ፣ በንጉሥ አካዝና በተጨማሪ ደገም በካህናትና በነቢያት ጋጠአቶች ነው። ሕዝቡ በአጠቃላይ የእግዚአብሔርን መንገድ ትቶ የከናኘናውያን መጥፎ አምልኮና ባህርይ ተካፋይ ሆኖ ነበር። እነዚህ ነገሮች በሕዝቡ ላይ መጥፎ አኗኗርና በከተማይቱ ላይ ውድቀት ስለሚያስከትሉ ኢሳይያስ የሕዝቡ ስሕተቶችን እንደሆኑ በጣም ግልፅ አድርጎ ይጠቁግል።
2. ምዕ. 13-23 ኢሳይያስ በይሁዳ ጉረቤት አገሮች ላይ ከተነበየው ትንቢቶች ጋር ተቀላቅለዋል። እነዚህ መንግሥታት ትልቅ ሆኑ ትንሽ፣ ሀብታም ሆኑ ድሃ፣ ሩቅ ሆኑ ቅርብ፣ የሠለጠኑ ሆኑ ያልሥለጠኑ ሁሉም ለእግዚአብሔር ይገዛሉ። እርሱም በሰጣቸው ዕውቀትና የተመቻቹ ሁኔታዎች መሠረት በእያንዳንዳቸው ላይ ይፈርዳል። በእነዚህ መንግሥታት በእያንዳንዳቸው ላይ የሚደርሰው ነገር ለእግዚአብሔር ሕዝብ ደገም ስለ ራሳቸውም የተናገረውም በእርግጥ እንደሚፈፀም ግረጋገጫ ይሆንላቸዋል።
3. ኢሳይያስ የሚያተኩረው በወቅታዊው የይሁዳ ጉረቤት አገሮች ጋጢአት ላይ ብቻ አይደለም። ቀጠል አድርጎ ኢሳይያስ በምዕ. 24-27 ራት ስላለው የወደፊት ጊዜ ይተነብያል። እግዚአብሔርን የሚገደው የአሁኑ ሁኔታ ብቻ እንዳልሆነ ለሕዝቡ ያመለክታቸዋል። የወደፊት ሁኔታ ሁሉ ደገም በእርሱ ቁጥጥር ሥር ነው። እርሱ ወደፊት ምን እንደሚፈፀም ግወቅ ብቻ ሳይሆን አድራጊውም ራሱ ነው። እርሱ ማገኛውንም ድርጊት ሁሉ ይቆጣጠራል። እነዚህ ሁሉ ለእርሱ ክብር በአንድነት ይሠራሉ።
4. በይሁዳና ኢየሩሳሌም ላይ የሚመጣው ፍርድ ቅርብ ነው። ይህም የምዕ. 28-35 ዐቢይ ትምህርት ነው። አሦራውያን እስራኤልን አሸንፈው ሰግርያን ደምስሰዋል። አሁን ደገም እግዚአብሔር ይሁዳን እንዲወጥ ልኳቸዋል። ይሁዳም በፍጥነትና ፍፁም በሆነ ሁኔታ ንስሐ ባትገባ ስለሚደርስባት ነገር ግስጠንቀቂያ እንዲሆናት የተሰጠ ነው።

እገዚአብሔር ስላልሰጣቸው ሰናክራምና ወታደሮቹ ኢየሩሳሌምን ድል ማድረግ አልተቻላቸውም ነበር።

5. ኢሳይያስ በገምት ከ701 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት 40 ዓመታት በፊት በ740 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት አካባቢ የእገዚአብሔር ትዕግሥት ወደ ማለቁ እንደተቃረበ ለይሁዳና ኢየሩሳሌም በመንገር ያስጠነቅቃቸው ነበር። በመጨረሻም የአሦራውያን ጦር ሠራዊት ኢየሩሳሌምን እንዲወራት እገዚአብሔር ፈቀደለት፤ ኢሳ.36-40። በዚህ ዘመን የኢየሱታም የልጅ ልጅ ሕዝቅያስ ነግሦ ነበር። ሕዝቅያስ ከአባቱ ከአካዝ በጣም የተለየ ሰው ነበር፤ በምዕ. 7 የሚገኘውን ታሪክ እንደገና ለማስታወስ ሞክሩ። ሆኖም ሕዝቅያስ ለእገዚአብሔር ታግኝ በመሆን ለአሦራውያን እጅ አልሰጥም ይላል። ሕዝቡ ንሥሐ ገብቶ ይሆናል፤ ስለዚህ እገዚአብሔር አሦራውያንን ወደ አገራቸው መለሳቸው።
6. በምዕ. 40-48 ውስጥ የባቢሎንን ሁኔታ እንመለከታለን። ኢሳይያስ እነዚህን ምዕራፎች በተናገረበት ወቅት በባቢሎን አልነበረም፤ ቂርስም አይሁዶች ከባቢሎን እንዲወጡ በፈቀደላቸውም ወቅት ነቢዩ ኢሳይያስ እንደሌለ ግልፅ ነው። ምዕ. 40-48 የሚያወራው በዳን.9:1-3 ስለተጠቀሰው ዘመን ነው። በዚህ ጊዜ ምናልባት ጥቂት ሰዎች ከዙሩባቢያ ጋር ሳይመለሱ አይቀሩም። ሁሉም ወደ ኢየሩሳሌም እንዳልተመለሱ ግን ግልፅ ነው። በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ ሕዝቡ በባቢሎን ያላቸውን ቤትና ንግዳቸውን ትተው ወደ ኢየሩሳሌም እንዲመለሱ ማበረታታት የኢሳይያስ ዓላማ ነው።
7. ሕዝቡ እገዚአብሔር አሁንም እንዳልተቆጣቸው ማመን ነበረባቸው። እገዚአብሔር ኢየሩሳሌምን እንደገና ሊያድላት ነው። በባቢሎን በቆዩበት ጊዜ መማር የሚገባቸውን ትምህርት ተምረዋል፤ አሁን ደግሞ ወደ ይሁዳ እንዲመለሱ የእገዚአብሔር ፈቃድ ነው። ኢሳይያስ በምዕ. 49-55 በዝርዝር የሚገልጻቸው ዐቢይ ትምህርቶች እነዚህ ናቸው። የመከራው ዘመን አብቅቷል። እገዚአብሔር ኢየሩሳሌምን ወደ ቀድሞ ክብሯ ለመልሳት ነው። እገዚአብሔር ሕዝቡን በፍቅሩ በፀጋው ሊያድንና ሊያድስ ነው።
8. እገዚአብሔር የሚያሳስበው የራሱ ሕዝብ የእያንዳንዱ ሰው ባህርይ ነው። ባለፉት ምዕራፎች ውስጥ እንደተደረገው ዓይነት በመልካም ባሕሪያት ላይ የተሰጠ ጠበቅ ያለ ትኩረት የምናገኝ ሲሆን በተጨማሪ እገዚአብሔር ገና ለወደፊት ለኢየሩሳሌም በሚያደርግላት ነገር ላይ ደግሞ ያተኩራል። ኢሳይያስ በምዕ. 56-66 ከሚያተኩርባቸው ነገሮች መካከል እነዚህ ጥቂቶቹ ናቸው። ሕዝቡ ወደ ኢየሩሳሌም በሚመለሱበት ጊዜም እገዚአብሔር ይንከባከባቸዋል። ምንም እንኳን ደኅንነት ሲያደርጉም እገዚአብሔር አይተዋቸውም።

ክፍል አራት፡- ልዩ ጠቃሚ ነጥቦች

1. እገዚአብሔር ለሕዝቡ የሚያደርገው ቸርነት በእያንዳንዱ ምዕራፍ ውስጥም ተገልጿል። እገዚአብሔር በግንኙነት ጊዜ ለሕዝቡ እጅግ መልካም የሆነውን ነገር ብቻ ይፈልጋል። እነርሱን ሊቀጣ በሚነግበትና በተቆጣቸውም ወቅት ሁሉ እንኳ እንደዚህ የሚያደርገው ስለሚወዳቸው ነው። እገዚአብሔር እነርሱን ስለሚወድ ኢሳይያስ ለ40 ዓመታት እንዲናገራቸው ያደረጋል። ንስሐ ለመግባት እምቢ ሲሉ

ቅጣት ከመስጠቱ በፊት ለረጅም ጊዜ ይታገላቸዋል ወደ ባቢሎንም ይሰዳቸዋል ግን ለማጥፋት አልነበረም። በዚያም ያጠራቸውና ወደ ኢየሩሳሌም መልሶ ሊያመጣቸው ያቅዳል። እግዚአብሔር በሚያደርጋቸውና እንዲሁም በሚናገራቸው ነገሮች ለእነርሱ ያለውን ፍቅር ይገልፅላቸዋል።

2. በኢሳይያስ መጽሐፍ ውስጥ የሰማሪያ በ722 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት መውደቅ፣ በይሁዳና በሰሜናዊው ክፍል መካከል በ732 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የተደረገው ግጭትና በ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሰናክሬም በኢየሩሳሌም ላይ ያደረገው ወረራ ተጠቅሰው ሲገኙ ምዕ. 40-66 ትኩረት ከሚያደርግበት ዘመን በፊት የተፈጸመው በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የሆነው የኢየሩሳሌም ውድቀት ቢቆጠር ኢሳይያስ ባገለገለው ዘመን ውስጥ አራት ጦርነቶች ተካሂደው ነበር። ኢሳይያስ በዚህ ነገር ውስጥ ሁሉ ደገነንት ቅጣትን ተከትሎ እንደሚመጣ ያሳያል። እግዚአብሔር የአሕዛብን መንግሥታት አምር፣ ባቢሎንና ፋርስን የላከው ይሁዳንና ኢየሩሳሌምን ለማጥፋት ሳይሆን ለማጥራት ነው። በእግዚአብሔር ዕቅድ ውስጥ ቅጣት የደገነንት ዋዜማ ነው።

3. በመጽሐፉ ውስጥ የመሢሁን መምጣት የሚያመለክቱ ብዙ ትንቢቶች ይገኛሉ። በምዕ. 1-12 ውስጥ ፍፃሜአቸውን በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ አገልግሎት የተገናኙበት በርከት ያሉ ትንቢቶች እናገኛለን። በምዕ. 40-66 ውስጥ ስለ እግዚአብሔር አገልጋይ አምስት «መዝሙሮች» ይገኛሉ። እነዚህ በተለይ በኢሳ. 52፡13-33፡12 በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ፍፁም የሆነ ተግባራዊነት አግኝተዋል። ይህ ዐቢይ ትምህርት በዚህ መጽሐፍ ውስጥ በተለይ ግልጽ የሆነበት ምክንያት የኢሳይያስ ዋና ዓላማ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ከባዕድ መንግሥታት ማዳንን ለመግለጽ ስለሆነ ነበር። እግዚአብሔር የሚሰጠውን ደገነንት ተፈጻሚ ለማድረግ ለሕዝቡ አዳኝ የሚሆን አንድ ሰው ይፈልጋል። በኢሳ. 40-66 ውስጥ ይህ አስታራቂ ወይም በሌሎች ሰዎች ፈንታ የሚወቃየው ሰው የእግዚአብሔር አገልጋይ ነው። በዚህ መንገድ የኢሳይያስ ትንቢት በአዲስ ኪዳን ውስጥ ሙሉ ፍቺ ያገኛል።

ክፍል አምስት፡- ከአዲስ ኪዳን ጋር ያለው ዝምድና

1. ፍፁም የሆነውን የእግዚአብሔርን ፍቅር ጠቅለል ባለ አኳኋን ለሚያቀርብልን ለዮሐ.3፡16 እንግዳ አይደለንም። እግዚአብሔር በተለያዩ ጊዜያት ራሱን በብዙ ዓይነት መንገድ በገልፅም እንኳ ባሕርዩ አልተለወጠም! ዕብ. 1፡1-3። በኢሳይያስ መጽሐፍ ውስጥ እግዚአብሔር ራሱን የደገነንት አምላክ አድርጎ ገልጿል። የእርሱ አጠቃላይ ትኩረት ሕዝቡን በአምር የባርነት ቀንበር ሥር ሊያደርግ ከሚወስዳቸው የኃጢአት እሥራት ነፃ ማውጣት ነበር። ይህ ዐቢይ ትምህርት በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስፋት እንዲኖረው ተደርጓል። ደገነንትም በጣም የተሟላ ሆኗል። ለአይሁዶች ብቻ ተሰጥቶ የነበረው ነገር አሁን ለሰው ሁሉ ሆኗል። ቀድሞ በከፊል የነበረው አሁን በአዲስ ኪዳን ውስጥ በሙላት ተገልፅዋል።
2. የእግዚአብሔር ባሕርይ ስለማይለወጥ በአጠቃላይ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከሕዝቡ ጋር የተገናኘበት መንገድ አንድ ዓይነት ነው። ሕዝቡ ተሳስተው ሊጠፉ ሲሉ

ይለምናቸውና ከዚያም ያስጠንቅቃቸዋል። እንመለስም ሲሉ ይቆጣቸዋል። ይህም ለማጥፋት ሳይሆን ለማደስ ነው። ይህ ዐቢይ ትምህርት በዕብ. 12:3-11 ውስጥ ተስፋፍቶ እናገኘንዋለን። እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር በሚገናኝበት ወቅት ፍርዱ ዘወትር የሚያጠፉ መስሉ ይታያል። ይህም የነገር ሁሉ መጨረሻ ይመስላል። የኢሳይያስ መጽሐፍ ነገሩ እንደዚያ እንዳልሆነ ያረጋግጥናል። እግዚአብሔር የሚፈርደው ሥራውን የተሟላ ለማድረግ ነው።

3. ብሉይ ኪዳን የአዲስ ኪዳን ሥርና ገንድ ነው። በኢሳይያስ መጽሐፍ ውስጥ የሚገኙት ብዙ ምንባቦች ለመሥራታ መምጣትና ለአዲሱ የወንጌል ዘመን መሠረት ይጥላሉ። እነዚህን ምንባቦች በወንጌሎችና በመልዕክቶች ውስጥ በምንጠቀምባቸውና በምንጠቅሳቸው ጊዜ ወደ ኢሳይያስ መጽሐፍ ተመልሰን መሠረታዊው ምንባባቸውን ግጥናት ያስፈልገናል። መሥራታን የሚመለከቱት ትንቢቶች ግልፅ የሚሆኑልን በአዲስ ኪዳን መገለጥ አግካይነት ስለሆነ በዚህ ተጠቅመን እጅግ ጥንቃቄ በተሞላበት ሁኔታ ልንፈታቸው ያስፈልገናል። ኢሳይያስ ራሱ ስለ መሥራታ የተነበያቸውን ነገሮች ሙሉ ትርጉም እንዳልተገነዘበ ግልፅ ነው። ሆኖም በአዲስ ኪዳን ውስጥ በተሰጠት ትምህርቶች አግካይነት ለእነዚህ ትንቢቶች ሙሉ መሥራቂያ ትርጉም ብንሰጥ የኢሳይያስን ቃል ማጣመማችን አይደለም።

ክፍል ስድስት:- የክለሳ ጥያቄዎች

1. በኢሳይያስ መጽሐፍ ውስጥ በተጠቀሱት ዘመናት ዓለምን የገዙ የአሕዛብ መንግሥታት እነማን ናቸው?
2. ያዝያን የሞተው መቼ ነበር?
3. በኢሳ. 36-39 የሚገኙት ድርጊቶች የተፈፀሙት መቼ ነበር?
4. የአሦር ዋና ከተማ ማን ነበረች?
5. የተደመሰሰችው መቼ ነበር?
6. ኢሳይያስ ስለ ባቢሎን የሚነገረን ምንድነው?
7. የፋርስ መንግሥት ንጉሥ የሆነው ማን ነበር?
8. ምዕ. 40-66 በይበልጥ የሚጠቅሰው ለይተኛው ዘመን ነው?
9. ዘፀ. 20 የሚናገረው ስለምንድነው?
10. ለይሁዶች ያቀዱት የግንን ሃይማኖትና ኃጢአት ነበር?
11. ኢሳይያስ ስለ እግዚአብሔር ዕቅድ የሚያሳየን ምንድነው?
12. ለይሁዶች ስለ ቃል ኪዳን የነበራቸው ጭረሽ የተሳሳተ አስተሳሰብ ምን ነበር?
13. የምዕ. 1-12 ዐቢይ ትምህርት ምንድነው?
14. በይሁዳ ጉረቤት አገሮች ላይ ፍርድ እንደሚደርስ የሚናገሩት ምዕራፎች የትኞቹ ናቸው?
15. ምዕ. 24-27 የሚጠቀሰው ለይተኛው ዘመን ነው?
16. በምዕ. 28-35 ውስጥ መቅረቡ የተጠቀሰው ምንድነው?
17. ምዕ. 36-39 በጠቀሰው ዘመን ንጉሥ የነበረው ማን ነበር?

18. ምዕ. 40-48 የሚጠቁሙት ወደ የትኛይቱ አገር ነው?
19. የኢ.ላ. 49-55 ዐቢይ ትምህርት ምንድነው?
20. በምዕ. 56-66 በተደጋጋሚ የተጠቀሰችው ከተማ ማን ናት?
21. የኢሳይያስ የ40 ዓመታት አገልግሎት ምን ይጠቁመናል?
22. ትጣት ከሚያስከትላቸው ውጪቶች መካከል አንዱ ምንድነው?
23. በኢሳይያስ መጽሐፍ ውስጥ በጣም ግልፅ ሆኖ የሚታየው ትንቢታዊ ዐቢይ ትምህርት ምንድነው?
24. የኢሳይያስን መልዕክት የሚያጠቃልል አንድ ቃል ምንድነው?
25. እግዚአብሔር አንዳንድ ጊዜ ሕዝቡን ለምን ይቆጣል?

ክፍል ሰባት:- ማውጫ

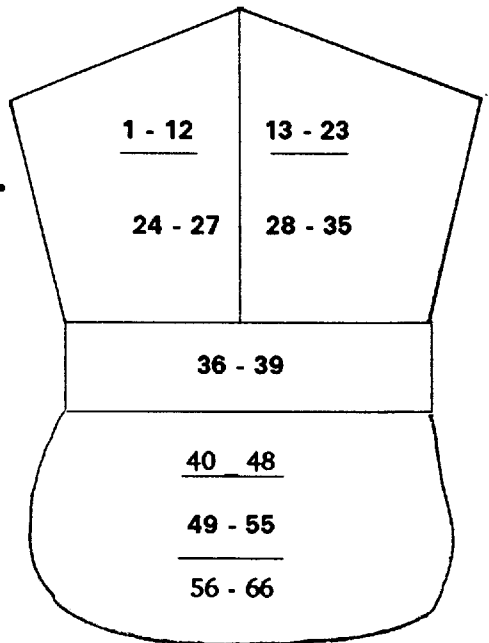
ምዕ. 1-39

ያዝያን ከሞተበት ከ740 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እስከ 702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሰናክረም ኢየሩሳሌምን እስከ ወረረበት ዘመን ያለውን ሁኔታ በሚመለከት የተጻፈ

ምዕ. 40-66

720 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት

ከ536-520 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ያለውን ዘመን በሚመለከት የተጻፈ

አጭርና አጠቃላይ የሆነ የመጽሐፉን ሥዕላዊ ይዘት እንድንገነዘብ የሚረዱን በዛ የተለያዩ ንድፎች መሣል መልካም ነው። የጠቅላላውን መጽሐፍ ይዘት የሚያስጨብጠን አጭር ግጥም ለሰላም ሐሳብ ለግንኙነት መጣር በጣም ጠቃሚ ነው። ይህም እያንዳንዱን ክፍልና እንዲሁም ምዕራፍ ወይም ጥቅስ መፍታት እንድንችል በጣም ይረዳናል።

ለዚህም የመጀመሪያው እርምጃ ሦስቱን ሰፋፊ ክፍሎች ማለት ምዕ. 1-35፤ 36-39ና 40-66 በቃል ማጥናት ነው። የእነዚህን ሦስት ዋና ዋና ክፍሎች ይዘት በጥቂት ዓረፍተ ነገሮች መግለፅ መቻላ ያስፈልጋል። ይህም ክፍሎቹን በታሪካዊ መንገድ ለማያያዝ ይረዳናል።

ዋና ዋናዎቹን ክፍሎች በቃላትን ካጠናን በኋላ ሁልጊዜ ቀለል ብሎ ከሚታየን ክፍል በመጀመር ንዑሳን ክፍሎቹን ማጥናት ያሻናል፤ ለምሳሌ ምዕ. 49-55 የሚናገረው ስለምን እንደሆነ በቃላትን ብናጠና ሌሎቹን ክፍሎች በተገቢ ሥፍራቸው ማስቀመጥ በጣም ቀላል ነው።

ይህም ጥረት መጽሐፉን እየተገነዘብን እንድናነበው ይረዳናል። ዋናው ዓላማችንም ይኸው ነው። ለብዙ ዘመናት ቸል ብለን የተውናቸውን ይህንንም መጽሐፍ ደስ ብሉን ለማንበብ በምንችልበት ወቅት እግዚአብሔር ሊያካፍለን የሚፈልጋቸው ብዙ በረከቶች እናገኛለን።

ተጨማሪ የታሪክ መረጃ

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሱት ዘመናት እንደ ማስታወቂያ ሰሌዳ ናቸው። የኢሳይያስን መጽሐፍ በትክክለኛ ታሪካዊ ሥፍራው ላይ ለማስቀመጥ ስትሞክሩ እንዳትሳሳቱ ይረዷችኋል።

1. 745 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት:- ዳግማዊ ቴወዳሮስ ለሰላም ነገሡ። በእስራኤል አሥር ነገዶች ላይ የደረሰው የመጀመሪያ ሽንፈት የሚመለከተው ይህንን ንጉሥ ነበር። ስሙም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስድስት ጊዜ ተጠቅሷል። ይኸውም:- በ2ኛ ነገ. 15:29፤ 16:7ና 10፤ በ1ኛ ዜና 5:6ና 26 እንዲሁም በ2ኛ ዜና 28:20 ውስጥ ነው።
2. 740 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት:- የይሁዳ ንጉሥ ያዝያን ሞተ፤ ኢሳ. 6 ተመልከቱ። ልጁ ኢዮአታም ነገሡ። ይህም ኢሳይያስ አገልግሎቱን የጀመረበት ዘመን ነበር።
3. 735 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት:- የያዝያን ልጅ ኢዮአታም ሞተ። በእርሱ ፈንታ ልጁ አካዝ ነገሡ። የአካዝ ታሪክ በ2ኛ ነገ. 16ና በ2ኛ ዜና 28 ውስጥ በሰፊው ተዘርዝሮ ይገኛል። ኢሳ. 7 እንደሚነግረን ሶርያና እስራኤል ይሁዳን ለመውጋት የተነሡት በዚህ ዘመን ነበር። ይሁዳን ከሰሜን ከመጣባት ወረራ ለማዳን አካዝ ከአሦር ጋር ለመወዳጀት ሞከሯል።
4. ከ734-32 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት:- የአሦር ንጉሥ ቴወዳሮስ ለአካዝ ለቀረበለት የዕርዳታ ጥያቄ አፀፋውን ለመስጠት ሶርያንና እስራኤልን ወረረ። የሶርያን ዋና ከተማ ደማስቆን ወርሮ በማሸነፍ እስራኤልን ሙሉ በሙሉ ከበባት። የገሊላዎቹ ሃብሎንና ገፍታሌም ወደ ጨለማ ውስጥ የገቡት በዚህ ዘመን ነበር፤ ኢሳ. 9:1-2።
5. 727 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት:- የአሦር ንጉሥ ስልሞናሶር ነገሡ። የይሁዳ ንጉሥ አካዝ ሞቶ ልጁ ሕዝቅያስ ነገሡ። በኢሳይያስ የአገልግሎት ዘመን የይሁዳ ነገሥታት የነበሩትን የያዝያን፣ ኢዮአታም፣ አካዝና ሕዝቅያስ የአራቱንም ስም አጠኑ።

የሰልምናሰር ስም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በ2ኛ ነገ. 17:35 18:9 ውስጥ ሁለት ጊዜ ተጠቅሶ ይገኛል።

6. 725 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት፡- ሰልምናሰር የእስራኤልን ዋና ከተማ ሰማርያን ወረረ። ከ730-716 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ባሉት ዓመታት ውስጥ እስራኤልን ብዙ ጊዜ በመውረር ዘረፋ አካሄደ።
7. 722 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት፡- በዚህ ዘመን የአሦር ንጉሥ ሳርጉን ነበር። ስሙም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኘው በኢሳ. 20:1 ውስጥ አንድ ጊዜ ብቻ ነው። በእርሱ ዘመን መንግሥት ሰማሪያ ተይሳ አሥሩም ነገዶች ወደ አሦር ተወስደው ነበር።
8. 720 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት፡- ሳርጉን ግብፅን ወረረ።
9. 711 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት፡- ሳርጉን እንደገና ሶሪያን ወረረ፤ ኢሳ. 20 ተመልከቱ። በተጨማሪ በዚህ ዘመን ወደ ምዕራብ ጠረፍ በመሄድ የፍልስጤማውያንን ዋና ከተማ አዛጣንን ደግሞ ያዘ።
10. 709 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት፡- ሳርጉን የባቢሎንን ንጉሥ መርዳክ ባልዳንን ድል አደረገ። በዚህ ወቅት ባቢሎን ኃያል መንግሥት ባትሆንም እንኳ አሦርን በመቃወም ለይሁዳ ዕርዳታ ለመስጠት በቂ ብርታት ነበራት።
11. 705 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት፡- የአሦር ንጉሥ ሳርጉን ተገደለ፤ ሰናክራም ነገሠ። የእርሱም ስም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በብዛት ተጠቅሶ ይገኛል፤ 2ኛ ነገ. 18:13፤ 19:16፤ 20:36፤ 2ኛ ዜና 32:1፤ 2፤ 9፤ 10:5 22፤ ኢሳ. 36:1፤ 37:17፤ 21ና 27።
12. 702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት፡- ሰናክራም ሰማሪያን እንደገና ወረራት። በአገሪቱ በስተ ምዕራብ ዳርቻ የሚገኙትን ትናንሽ ከተሞችን በሙሉ ድል አደረገ። በጣም የተመሸገችውን የፍልስጤም ከተማ አቃሮንን አሸነፈ። እርሱም ይሁዳንና ኋላም ኢየሩሳሌምን በወረረበት ወቅት ሕዝቅያስ በመጀመሪያ ላይ እጅ ለመስጠት ተስማምቶ ነበር። ከዚያም ሰናክራም ግብፅን ለመውረር ስለሄደ የአሦራውያን ጦር አዋዥ ኢየሩሳሌምን ለመያዝ ትዕዛዝ ተሰጠው። ሆኖም ወደ ግብፅ የሄዱት የሰናክራም ወታደሮች ተሸንፈው ነበር። ኢየሩሳሌምን የወረሯትም አሦራውያን ደግሞ በእግዚአብሔር መልአክ ድል ተመትተው ወደ ነፃ ተመልሰው ነበር።
13. 687 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት፡- ሕዝቅያስ ሞቶ ልጁ ምናሴ በእርሱ ፈንታ ነገሠ። 687 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ልክ ከ702 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት 15 ዓመታት በኋላ መሆኑን አስተውሉ። ኢሳይያስ የሞተው በዚህ ዘመን አካባቢ ሳይሆን አይቀርም።
14. 681 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት፡- የአሦራውያን ንጉሥ ሰናክራም ሞተ።
15. 612 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት፡- የአሦራውያን ዋና ከተማ ነፃ ተደመሰሰች፤ ይህም በአሦር መንግሥት ላይ ፈጣን የሆነ መንኲታኲት አደረሰባት። በዚህም ዘመን ኤርምያስ ይተነብደ ነበር።

የኢሳይያስ ትንቢት ከኖረበት ዘመን ጋር በአንድነት ተጣምሯል። ታሪካዊ የሆኑትን መሠረታዊ ነገሮች መረዳት የኢሳይያስን መልዕክት ለመገንዘብና ለማብራራትም ይረዳችኋል። ለእነዚህ የኢሳይያስን ዘመን ታሪክ ለማጥናት መጣርና መታገል አስፈላጊ ነው። ይህንን በምናደርግበት ጊዜ የእግዚአብሔር ቃል ለአንድ የተወሰነ ዘመን ብቻ ተከልሎ እንዳልተሰጠ መዝንጋት አይገባንም። የእግዚአብሔር ቃል ትናንት፣ ዛሬና ለዘላለምም አይለወጥም።

XXXXXXXXXXXXX ////////////// XXXXXXXXXXXXXXX

**በተመሳሳይ መልኩ የተዘጋጁ ሌሎች
የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት**

- 1. ዳንኤልና መልእክቱ**
- 2. ሕዝቅኤልና መልእክቱ**
- 3. ኤርምያስና መልእክቱ**
- 4. ዘካርያስና መልእክቱ**

ኢ.ሳ.የያስ ያገለገለበት ዓለም

(ከኢ.ሳ.የያስና መልእክት ጋር አብሮ የሚሄድ ካርታ)

